

DUHOVNO ŽIVLJENJE

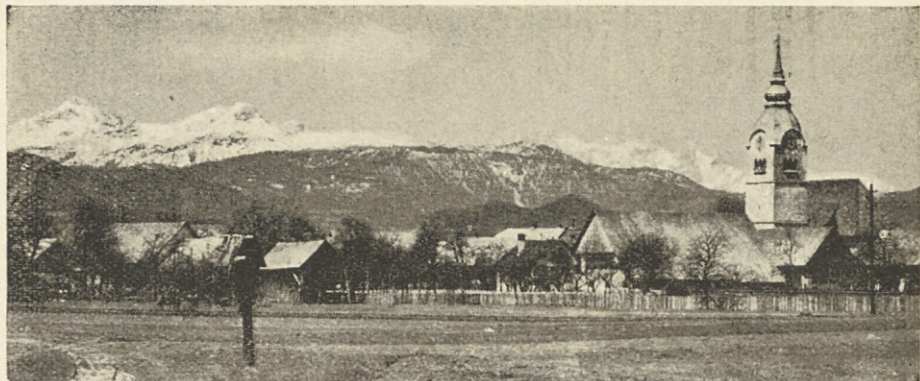
LA VIDA ESPIRITUAL

D 59964



DECEMBER 1954

LIBRARY



Zgoraj: Lesce pri Bledu s triglavskimi gorami v ozadju. — *Spodaj:* Tihe, tihe so bele poljane, polne prelepih skrivnosti



DUHOVNO ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

V MARIJANSKEM LETU 1954

L. XXII.

DECEMBER

ŠTEV. 12

BREZMADEŽNA - REŠITELJICA CERKVE IN SVETA


ALOJZIJ KOŠMERLJ

Marijino jubilejno leto, edinstveno v dvatisočletni zgodovini Cerkve se bo slovesno zaključilo 8. decembra tega leta. In čimbolj se bliža ta velik dan stoletnice proglasitve verske resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju, bolj se srca vernih v silnem, nedopovedljivem zaupanju obračajo k Njej, ki jo je sveti oče papež Pij XII. prvega novembra tega leta proglasil in kronal za Kraljico nebes in zemlje. V vedno večjih zmedah, v vedno hujših nevarnostih in stiskah človeštva, pričakuje verni svet v nekem skrivnostnem, po božjem Duhu danem upanju rešitev od Marije, brez madeža spočete, ki ji je po božji Previdnosti dana v roke usoda sveta.

To zaupanje vernega človeštva v Marijino kraljevsko moč in oblast je povsem utemeljeno. Je to vera Cerkve, izpovedana po njenih vidnih poglavarjih papežih, ki javno in slovesno izjavljajo, da je brezmadežna Devica in Mati božja Marija braniteljica in rešiteljica Cerkve in vsega sveta, da naj bo zato naše zaupanje v moč njene vseмогоčne priprošnje pri Bogu in v vseh stiskah in v vseh nevarnostih popolno in neomejeno.

VERNO ZAUPANJE PAPEŽEV IZ STOLETJA BREZMADEŽNE

Pij IX., ki je pred sto leti proglasil versko resnico o Marijinem brezmadežnem spočetju, je vladal Cerkev v silno



Naslovna stran: Naše gore so lepe ob vsakem letnem času. Pozimi so sicer manj dostopne, a zato v svojem blesku še veličastnejše. Slika nam kaže pogled na Veliki in Mali Bogatin v triglavskem pogorju.

viharnih časih. Brezboštvo je predrzno dvigalo glavo; revolucija je razglašala upor proti vsaki, božji in človeški oblasti. S peklenskim sovraštvom so zaslepljenci ponavljali bogokletni klic: Smrt Kristusu! Naj živi Baraba! V tistih časih je kardinal Lambruschini govoril papežu: „Sveti oče, svet ne bo mogel ozdraveti, ako se ne prglasi verska resnica o Brezmadežnem Spočetju.“ Veliki papež, sam iskren častilec brezmadežne Device, razposlje leta 1849 apostolsko poslanico cerkvenim predstojnikom po katoliškem svetu, v kateri jih prosi in jim naroča, naj s svojo molitvijo in prošnjami zaupanih jim vernikov pripravljajo pot slovesni proglasitvi te veličastne verske resnice o Marijini nepopisni in edinstveni veličini. V tej poslanici je zapisal Pij IX. naslednje prelepe misli: „V vseh teh svojih prizadevanjih se opiramo predvsem na zaupanje, da bo preblažena Devica Marija, ki je strla glavo stari kači z nogo svoje kreposti in ki je, postavljena med Kristusa in Cerkev, vsa dobrotljiva in polna milosti vedno rešila krščansko ljudstvo iz najhujših nesreč, zased in napadov vseh sovražnikov ter ga obvarovala pogina, da bo tudi zdaj, kakor vedno, s polnim sočutjem svojega materinskega srca, v teh naših nepopisnih bridkosti in žalostih, v naših silnih stiskah, naporih in potrebah, s svojo vedno čuječo premogočno priprošnjo pri Bogu odvrnila od nas šibe božje jeze, s katerimi smo tepeni zaradi naših grehov, in da bo zadržala silne viharje zla, ki v našo neizrekljivo bridkost od vseh strani bičajo sveto Cerkev, ter tako naš jok spremenila v veselje.“

Ko je prišel oni slavni 8. december leta 1854, razglašča Pij IX. v vatikanski baziliki, obdan od množice kardinalov in škofov ter vernikov vsega sveta, ob splošnem radovanju vse Cerkve, versko resnico, da je bila Devica Marija spočeta brez madeža izvirnega greha, in proglašča to novo dogmo poln zaupanja: „v čast svete in edinstvene Trojice, v slavo in

kras Device-Bogorodice, v povišanje katoliške vere in v pomnoženje krščanske bogoljubnosti.“

Leon XIII. nasledi leta 1878 Pija IX., kateri je vladal sveto Cerkev 32 let, najdalje časa v dosedanji zgodovini Cerkve. Leon XIII. je papež velikih socialnih okrožnic, pa med papeži najbolj goreči širitelj svetega rožnega venca. V roženskeri okrožnici iz leta 1883 izpoveduje svojo vero in zaupanje v Marijino pomoč v naslednjih ganljivih besedah: „Zdi se nam, da v nevarnostih, ki ogrožajo Cerkev, ni učinkovitejše obrambe kot je pobožnost od vzvišene božje Matere, ki more izprositi mir in nam nakloniti milost, ker je postavljena po svojem božjem Sinu na vrhunec slave in moči... Stara in nova zgodovina Cerkve pričata o pomoči, ki jo je presveta Devica Cerkvi naklonila, ko je v premnogih okolnostih s svojo priprošnjo upostavila mir in javni red. Odtod so njeni odlični naslovi, s katerimi jo pozdravljamo: pomočnica, dobrotnica, tolažnica kristjanov, kraljica nebeskih čet, delilka zmage in miru... Mislimo, da je v načrtih božje Previdnosti za naše, težkih preizkušenj polne čase prav to, da med večino krščanskega ljudstva bolj kot kadarkoli cvete češčenje presvete Device. Naj dodeli Bog, da bi krščanski narodi z vsak dan večjo gorečnostjo iskali Marijinega varstva.“

V novi okrožnici o rožnem vencu iz leta 1893 razvija naslednje lepe misli, ki nas morajo napolniti z največjim zaupanjem: „Marija pozna vse naše zadeve, ve za pomoč, ki nam je potrebna, vidi nevarnosti, javne in zasebne, ki nam preté, in bridkosti, ki nas težé; prav posebej pa vidi strašne sovražnike, s katerimi se nam je boriti za zveličanje svojih duš. In v vseh teh preskušnjah in nevarnostih, naj bodo kakršnekoli, nam Marija more učinkovito pomagati, pa tudi z vso ljubeznijo želi priti na pomoč svojim ljubljenim otrokom. Zato moramo hiteti k Mariji, veseli in polni zaupanja,

spominjajoč jo materinskih vezi, ki jo vežejo z Jezusom in z nami.“

Leonu XIII., ki je dosegel častljivo starost 12 let in umrl od vseh spoštovan, je sledil leta 1903 na papeškem prestolu *sveti Pij X.*, mož iz preprostega ljudstva, pa z velikim duhom in velikim srcem, papež svetnik. Za vodilno misel svojega vladanja si je izbral apostolovo besedo: Vse prenoviti v Kristusu. Pri tem velikem obnovitvenem načrtu, ki si ga je postavil, računa sveti papež že od vseh začetkov z Marijino pomočjo. Leta 1904, ob petdesetletnici proglastitve Brezmadežnega Spočetja, izda prelepo poslanico, v kateri razlaga pomen in vpliv brezmadežne Device Marije na življenje Cerkve in vsega človeštva ter razglša izredne jubilejne odpustke za ves katoliški svet. Vsa poslanica je kakor visoka pesem slave, zaupanja in ljubezni do prečiste Device, ki jo imenuje najgotovjejšo in najkrajšo pot, po kateri se pride do Kristusa in doseže posvečenje in zveličanje. O vplivu Brezmadežne na prenovljenje človeške družbe izraža svoje verno zaupanje s sledečimi besedami: „Sovražniki vere razlivajo na vse strani povodenj svojih zmot, kar povzroča, da vera v mnogih dušah omahuje. Tajijo, da je človek v začetku grešil in pravijo, da je zgodba o izvirnem grehu bajka. Če pa ni bilo izvirnega greha, tudi ni njegovih posledic, ni pokvarjenosti narave, ni osebnega greha, ni potreben Odrašenik. Če se to sprejme, tedaj bo vsak uvidel, da ni več mesta za Jezusa Kristusa, ne za Cerkev, ne za milost, ne za nobeno stvar, ki presega naravni red, z nobeno besedo, vsa stavba vere se mora poudreti v svojih temeljih. Nasprotno pa, če ljudstva verujejo, da je bila Marija, presveta Devica, obvarovana že v prvem trenutku svojega spočetja vsakega madeža izvirnega greha, priznavajo s tem tudi dejstvo tega greha, odrešenje človeštva po Kristusu, evangelij in Cerkev in končno samo postavo trpljenja, radi česar se v temelju zrušita racionalizem

in materializem, krščanstvu pa ostane slava, da je ono varuh in branitelj resnice... Tako se v polni luči pokaže upravičenost hvale, ki jo Cerkev daje presveti Devici, ko pravi, da je ona pokončala vsa krivoverstva na vesoljnem svetu... Vemo sicer, da napadi na Cerkev ne bodo nikoli prenehali, zakaj potrebno je, da so tudi krive vere na svetu, da se pokažejo med nami oni, ki so preiskušeni v kreposti (prim. I Kor 11, 19). Ali vendar sredi te povodnji zla stoji pred našimi očmi kakor mavrica in srednica sprave med Bogom in človeštvom presveta Devica. Čeprav se razdivja vihar in se zatemni nebo, naj se nihče ne boji. Videč Marijo se bo Bog potolažil in bo odpustil... Prav gotovo, če zaupamo, kakor je treba, v presveto Devico, bomo tudi v naših dneh spoznali, da je prav brezmadežna in premogočna Devica tista, ki je s svojo deviško peto kači glavo strla.“

Tako govori sveti Pij X., ki je z Marijino pomočjo v 11 letih svojega vladanja izvršil ogromno delo verske obnove v Kristusu, predvsem s svojimi zgodovinskimi odloki o pogostnem in zgodnjem svetem obhajilu in ki ga je Bog v naših dneh okronal s sijajem svetniške slave.

Benedikt XV. zasede leta 1914 papeški prestol sredi splošne vojne vihr. Neutrudni glasnik miru in sprave med sprtimi narodi obrača svoje oči h Kraljici miru, ki jo veli klicati s tem nazivom in v svojji prvi poslanici zaupljivo piše: „Naj se Bog milostno ozre na nas, ki v imenu vsega človeštva kličemo: Gospod, podeli mir v naših dneh! Naj nam bo milostljiva preblažena Devica, ki je rodila Onega, ki je knez miru, in naj sprejme pod svoj plašč nas in vso Cerkev in z njo duše vseh ljudi, ki so odrešene z dragoceno krvjo njenega Sina.“

Malo pred svojo smrtjo, leta 1921, piše v poslanici, izdani ob 700 letnici smrti sv. Dominika: „Spoznal je svetnik, da ima Marija po eni strani veliko ob-



Devica brez madeža, Kraljica sveta —
ki jo je sv. Oče Pij XII. proglasil za
kraljico nebes in zemlje

last pred svojim božjim Sinom, tako da, kolikor milosti ta ljudem podeli, jih da vselej po njeni priprošnji in odločitvi, po drugi strani pa, da je Marija tako dobrotljiva in milostljiva, da že sama od sebe hiti nesrečnim na pomoč, kaj šele da bi odrekla pomoč onim, ki jo zanjo prosijo. Zato jo Cerkev po starodavni navadi kliče za Mater milosti in Mater usmiljenja. . .“

Pij XI. vodi Cerkev v meddobju obeh svetovnih vojn. Je papež-borec, ki brani katoliško resnico in moralo z vso neustrahovanostjo napram fašizmu, nacizmu in komunizmu. Vsa leta njegovega vladanja, od 1922—39, vodi tudi njega kot njegove slavne prednike ljubeča misel na Marijo, globoka vera v njeno pomoč in iskreno zaupanje v njeno materinsko dobroto. Ob 1500 letnici cerkvenega zbora v Efezu, kjer je bilo slovesno proglašeno Marijino božje materinstvo, izda leta 1931 znamenito encikliko, v kateri piše: „Marija je Mati Odrešenikova in Mati vsega človeškega rodu, ki je bil po Jezusu Kristusu odrešen. Bog sam, ki jo je izbral za Mater svojega edinorojenega Sina, je vlil v njeno srce resnična materinska čustva usmiljenja in ljubezni do vseh ljudi. Zato nas neko nepremagljivo nagnjenje vleče k Njej, da v njene roke zaupno polagamo vse svoje zadeve: svoje radosti, kadar se veselimo, in svoje bridkosti, kadar smo žalostni; vse svoje upe, kadar začujemo težavne reči. In če nad Cerkev prihajajo težki časi, če vera trpi izgube in ljubezen omrzuje, če se nravi življenje kvarijo, če nevarnosti ogrožajo cerkveno ali svetno družbo, vedno hitimo, proseči k Mariji in jo zaupno kličemo na pomoč. Naj se torej v sedanjih stiskah vsi k Mariji obračajo in naj jo prosijo s silnimi prošnjami, naj potolaži svojega Sina, da bi se zablodli narodi vrnili k postavam krščanskega življenja, na katerih sloni javno blagostanje in odkoder izvira obilje miru. In vsi dobri naj jo posebej prosijo, da bo naša Mati sveta Cerkev spor-

štovana in v miru uživala svojo prostost ter mogla vršiti svoje poslanstvo v splošni blagor vseh...“

Leta 1937 izda Pij XI. prelepo okrožnico o molitvi rožnega venca, v kateri takole izraža verno zaupanje svoje duše v Marijino pomoč: „Kdor pazljivo zasleduje zgodovino katoliške Cerkve, bo videl, kako je z vsemi velikimi uspehi krščanskega imena nerazdružno zvezana priprošnja Marije, božje Matere. V vseh nevarnostih so se naši očetje z zaupnim srcem obračali k Mariji. Po njej so bile izvojevane velike zmage nad neverniki. In kakor v javnih stiskah, so se verniki vseh časov zatekali k Mariji tudi v svojih zasebnih potrebah, da bi jim Marija, polna dobrote, prišla na pomoč v dušnem in telesnem trpljenju. In nikoli niso njene pomoči pričakovali zaman vsi oni, ki so se k Mariji zatekali s pobožno in zaupno prošnjo.“

Pij XII., angelski pastir, poln ljubezni in dobrote, nasledil v letu 1939 jeklene papeža neustrašene vere Pija XI. Njegovo vladanje Cerkve pade v eno najtežjih dob svetovne zgodovine. Strašna vihra druge svetovne vojne se razdivja kmalu po njegovem nastopu. Cele dežele so razdejane, narodi uničeni. Neizmerno gorje, nepopisno trpljenje povsod. In ko se vojni metež vsaj v glavnem poleže, se mir le ne povrne na svet. Brezbožni komunizem se pripravlja na podjarmljenje vsega sveta in ne pusti, da bi se narodi posvetili miroljubnemu delu. Cerkev v deželah, po komunizmu podjarmljenih, izgubi vso svobodo in postane Cerkev molka in bolečine. Njeni pastirji in verniki po ječah in na prisilnem delu, preganjani, ustrahovani. Množice onih, ki so se mogli pravočasno umakniti brezbožnemu nasilju, si na bridkih begunskih potih iščejo novih možnosti življenja. Ves svet v silnih pretresih in zmešnjavah, pravi apokaliptični časi, kot jih napoveduje sveti Janez v Skrivnem razodetju. In sredi teh sil-

MLADINA BREZMADEŽNI

Vesoljni svet Te ves poveljuje
in hvalo poje Ti in slavospeve,
molitve vroče k Tebi povzdiguje,
zablode svoje toži Ti in reve;
vse, vse obeta si in pričakuje
za svojega življenja kratke dneve.
Mi pa prinašamo Ti srca mlada —
Ti bodi nam ponos in moč in nada!

Zaganjajo ob nas se temne sile,
zavist jih spremlja, srd in krohotanje —
o, rade naš korak bi vstran zvabile,
kjer se reže globeli in kotanje,
da mah prekril bo svetlih sanj gomile
in skrtil vnebovpijoče razdejanje.
Odvračaj nas, Presveta, od prepada —
Tj bodi nam v ponos in moč in nada!

Ne more se v viharju ohraniti
drevesce mlado, ki opore nima;
ne more rožica iz tal prikliti,
če sonca dati ji ne more zima;
in kam ne ve srce se obrniti,
ko mimo ognja mora, mimo dima.
Le Ti usmerjaj naša pota mlada —
Ti bodi nam ponos in moč in nada!

Naloge težke vstajajo pred nami,
dolžnosti nudijo se v spolnjevanje;
omagali bi sredi pota sami
in opustili svetlih cest iskanje,
če Ti ne dvigneš s svetimi rokami
bremena nam iz nemoči vsakdanje.
Ljubezen Tvoja naj nad nami vlada —
Ti bodi nam ponos in moč in nada!

Sledi le Tvoji naša naj stopinja,
ki v večno domovino pot nam kaže,
naj sončna luč temò krog nas razblinja,
da bo do cilja nam dospeti laže,
in milost Tvoja srca naj prešinja,
da bomo vzorov svetih zveste straže.
Ti sprejmi naša hrepenenja mlada
in bodi nam ponos in moč in nada!

Ljubka Šorli

nih stisk in viharjev stoji Pij XII., velik in ljubeznivi učitelj narodov, vedno čuječi krmar Petrove ladje. Zvezda pa, ki ga vodi in mu milo sije v temno noč naših dni, je — *Marija*.

Odnosi sedaj vladajočega papeža Pija XII. do Marije so posebno prisrčni in čudoviti. V škofa je bil posvečen 13. maja leta 1917, isti dan in skoraj isto uro, ko se je Marija prvič prikazala v Fatimi. Njemu je dano, da izpolni Marijino željo in leta 1942 vso Cerkev in ves svet posveti Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Za Vse svete v svetem letu 1950 proglašajo ob ogromni, iz vsega sveta zbrani množici kardinalov, škofov, duhovnikov in vernikov versko resnico o Marijinem Vnebovzetju. L. 1952 posveti Marijinemu Srcu Rusijo in vse njene narode. Za stoletnico razglašanja Marijinega brezmadežnega spočetja razglašajo 8. decembra 1953 jubilejno Marijino leto z znamenito okrožnico „Blesteča krona“, ki je bila objavljena v prvih dveh številkah letošnjega „Duhovnega življenja“. V tej okrožnici in v prelepi jubilejni molitvi, ki jo je papež sam sestavil, se zrcali vsa globoka vera in vse otroško iskreno zaupanje, ki ga do Marije goji Pij XII., v polnem pomenu besede Marijin papež.

Taka je vera papežev, poglavarjev Cerkve v Marijino moč, tako zaupanje v njeno pomoč. Velikani po duhu so otroško ponižni in preprosti v svojih izjavah in srčnih izlivih svoje pobožnosti do nebeske Kraljice in božje Matere Marije. Pogledjmo sedaj kakšen je

MARIJIN ODGOVOR NA ZAUPANJE CERKVE

Sveti Pij X. piše v svoji že omenjeni poslanici, izdani za 50-letnico proglašanja Marijinega brezmadežnega spočetja, da jih je mnogo med kristjani, ki tožijo, da se upanje, ki ga je stavil Pij IX. v proglasitev te verske resnice, ni izpolnilo. Z Jeremijem, pravi, ponavljajo: „Čakamo miru, pa ne pride; hrepenimo, da pride dan naše pomoči, pa vidimo le

grozo in strah“ (8, 15). Papež sveti Pij X. te tožbe kot neupravičene zavrača. Takole pravi: „Vse te, ki tako tožijo, bi moral vsakteri od nas pokarati kot maloverne, zakaj ne potrudijo se, da bi spoznali božja dela in gledali v njihovi pravi luči. In resnično, kdo bi mogel prešteti skrite darove milosti, ki jih je po Marijini priprošnji Bog v vseh teh letih na Cerkev rosil? Kaj naj rečemo o Vatikanskem cerkvenem zboru, kjer je bila proti novim zmotam, ki so začele dvigati glavo, tako primerno proglašena papeška nezmotljivost? In spoštovanje in ljubezen do Kristusovega namestnika na zemlji, ki ga verniki vseh stanov in vseh narodov osebno prihajajo počastiti, vdano spoštovanje, kakor ga doslej ni bilo videti? Ali se ni tudi čudovito pokazala božja Previdnost v naših dveh prednikih Piju IX. in Leonu XIII., ki sta v nadvse viharjih časih vladala Cerkev tako dolgo dobo, kot dozdam še nihče na papeškem prestolu? Dodajmo še to, da je le malo po proglasitvi verske resnice o Brezmadežnem Spočetju v Lurdu sama presveta Devica začela s svojimi čudežnimi prikazovanji, kjer so čudeži, ki se na prošnjo božje Matere godijo, blesteč dokaz proti neveri sedanjega časa. Tolikere in tako velike milosti, podeljene po dobrotnem posredovanju presvete Device v teh petdesetih letih, ki se bodo kmalu dopolnila, zakaj bi nas ne prepričala, da je ura naše rešitve bliže, kot smo dozdam verovali? To tembolj, kolikor bolje vemo iz izkušnje, da božja Previdnost v skrajni stiski nikoli ni daleč s svojo pomočjo. Zato gojimo tako upanje, da bomo tudi mi kmalu mogli ponavljati besede sv. pisma: „Gospod je strl žezlo brezbožnikov... Vsa zemlja je v molku in miru, počiva in se raduje“ (Iz 14).

Tako je pisal leta 1904 sveti Pij X., ki pa tudi ni dočakal pravega miru in je umrl kot spravna žrtev ob izbruhu prve svetovne vojne.

Vendar to, kar je sveti papež na-

pisal, drži. Božje misli namreč niso naše misli in božje zmage, ki jih Marija sveti Cerkvi s svojo priprošnjo pripravlja, nimajo vedno zunanjega bleška človeških, svetnih zmag. Marijina pomoč v stoletju njenega brezmadežnega spočetja je v Cerkvi očitna. Ob rastočem in vedno nasilnejšem brezboštvu raste v svetu ugled Cerkve in njenega poglavarja. Papeštvo predstavlja danes prav gotovo največjo moralno silo na zemlji. Po lateranskem paktu je bilo dano Piju XI. spet doseči papeško neodvisnost s priznanjem samostojne vatikanske države. Obhajilni dekreti svetega Pija X. so obnovili v Cerkvi gorečo ljubezen prvih kristjanov do svetega Rešnjega Telesa, ki je vir svetosti in moči, iz katerega se krepčajo junaški spoznavalci naših dni. Po svetu se je razširila pobožnost do presvetelega Srca Jezusovega s posvetitvijo družin. Bil je uveden praznik Kristusa Kralja. Prišli so dogodki v Fátimi, prišlo posvečenje sveta in posebej še Rusije Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Po katoliškem svetu se obhajajo veličastni euharistični in marijanski kongresi, narodni in mednarodni. Versko življenje se v Cerkvi bujno razvija. Prenavljajo se stari redovi in se ustanavljajo novi. Katoliška akcija in Marijine kongregacije se vedno bolj uveljavljajo s svojim

apostolatom. Ob vseh žalostnih pojavih versko-nravnega propada moremo z veseljem gledati, kako v Cerkvi sredi borbe in viharjev vstaja nova pomlad, pôlje novo življenje v skrivnostnem Kristusovem telesu — po dobroti in mogočnem vplivu Brezmadežne, vedne zmagovalke nad zlom in peklom, neprestane hraniteljice in rešiteljice Cerkve in sveta.

Tako odgovarja Marija na vero in zaupanje Cerkve. Na svoj način, ki so glaša s skrivnostnimi božjimi mislimi in načrti, ali z očitnimi dokazi svoje moči, svoje dobrote in ljubezni. Marija čuje neprenehoma nad Cerkvijo, nad njenimi vidnimi poglavarji, nad škofi, duhovniki in vernim ljudstvom. Pa tudi nad vsem svetom in nad vsem človeštvom. Je v resnici Kraljica nebes in zemlje, ki se ji nič ne skrije in nič ne odtegne njenemu vladanju; pa je tudi ljubeča, presladka Mati, ki so povsod njene dobrotne oči, njeno srce, njene dobrotne in močne roke.

Verujmo in zaupajmo torej tudi mi, njeni verni Slovenci, v Marijino ljubezen, v njeno varstvo in pomoč, tako glede lastne svoje sedanosti in bodočnosti, kakor glede usode svojega naroda in svoje domovine. Brezmadežna bodi tudi nam veliko upanje našega življenja in vstajenja.

Znana Marijina božja pot Petrovče pri Celju — košček naše lepe štajerske



LA VIRGEN PEREGRINA

Jamás siente el esloveno residido en los países sudamericanos tanto desear volver a su patria como precisamente en los días del adviento cuando la Iglesia católica se prepara espiritualmente a la celebración de la fiesta navideña.

Es que ninguna época del año difiere aquí tanto de las costumbres de la patria lejana como justamente el mes de diciembre. Aquí el sol alto en el cielo derramando su calor y su fuerza vital; ahí el crepúsculo de los días más cortos de todo el año con nieve, hielo, frío y silencio de la naturaleza muerta. Aquí el bullicio de la vida diaria, ahí el descanso después de las cosechas felizmente traídas de los campos fértiles y almacenadas en los graneros y depósitos; aquí el realismo crudo el como ganarse el pan cotidiano; ahí la poesía de la venida de San Nicolás, el encanto de la espera de la noche buena y el contento de las almas que han recibido el Cuerpo de Jesucristo para celebrar cristianamente la aparición del Niño Jesús.

Y además de todo esto, ahí la peregrinación de la Virgen que durante nueve días antes de la Navidad viaja de una familia a otra para recordar así a los fieles eslovenos aquel viaje tristísimo que hicieron la Virgen santa y su noble esposo san José en procura de un alojamiento decente sin que logran conseguirlo.

Unos días antes del 16. de diciembre, cuando comienza la peregrinación, las doncellas de la aldea designan por sorteo aquellas familias a las cuales la Madre de Dios debía visitar en su viaje hacia la gruta de Belén.

Llega el día 16 de diciembre. La gen-

te, que acompaña en procesión la estatua de la Virgen se detiene ante la puerta de la casa que recibe la primera a la Virgen peregrina. La ama pregunta desde adentro: "¿Quién toca tan tarde a la puerta?" La persona que trae a la Virgen, contesta: "Dos pobres huérfanos." La voz detrás de la puerta responde: "No hay aquí lugar para la gente que mendiga." Pero el de fuera insiste y golpea por tercera vez. Entonces se abre la puerta de par en par y la ama saluda a la Virgen con las palabras: "¡Oh María, ven a nosotros y quédate aquí día y noche!" Después recibe la estatua y la coloca sobre el altarcito ya de antemano preparado.

Todos los presentes rezan a continuación una parte del santo rosario, las letanías lauritanas y escuchan la lectura espiritual que se refiere a la exaltación del misterio navideño. Claro está que na faltan tampoco cánticos religiosos que dan a todo el ambiente la sensación de algo solemne y sobrenatural.

El día siguiente cuando anochece vuelve a congregarse toda la población a los pies de la Virgen. Después del rezado del Angelus se despiden en palabras tiernas y emocionantes el dueño de la casa de la Madre de Dios; luego se forma la procesión y la Virgen es llevada en andas al nuevo lugar donde pernoctará. La familia que recibió la estatua en la noche buena, la guarda en su casa durante cuarenta días, hasta la fiesta de la Camdelaria (2 de febrero). Ese día, el pueblo en procesión acompaña la estatua a la casa donde la Virgen emprendió su viaje navideño.

Joe Jucl



SEGE NA DOMACIH TLEH

JOŽA KMETOV

Pri popisovanju šeg in navad v Sloveniji smo prišli do zadnjega meseca v letu. Ta mesec je po njih tako bogat, da bi na teh nekaj straneh „Duhovnega življenja“, ki mi je odmerjen, še naštetih ne mogel vseh, kaj še da bi vse opisal. Samo pri glavnih se bom ustavil in bom skušal pokazati njih lepoto in zanimivosti. Dr. Metod Turnšek je v svoji knjigi „Pod vernim krovom“ o običajih tega meseca napolnil 66 strani.

Mesec december je bogat ljudskih verskih običajev zlasti v zvezi z adventom, pripravo na božične praznike in božičem samim. Tudi ob praznikih nekaterih svetnikov jih je veliko (sv. Barbara, sv. Miklavž, sv. Lucija, sv. Štefan, sv. Janez Evangelist in praznik Nedolžnih otročičev).

ADVENT

Adventni čas je bil Slovencem vedno čas resne priprave za božič. Je čas notranje zbranosti in duhovne priprave na Odršešnikov prihod na svet. Vse, kar bi tega adventnega duha motilo, mora izostati. Prenehajo veselice, godbe in ples.

Tudi letos bomo Slovenci, kjerkoli že smo po svetu, v adventnem času poskrbeli za resno duhovno pripravo na božične praznike.

Priprava mora biti dvojna: notranja in zunanja.

Notranje se bomo pripravili tako, da bomo po družinah in posamezniki še bolj goreče vsak dan molili, zlasti rožni venec, in se še pogosteje udeleževali pobožnosti v cerkvi. Vsak naš človek naj bi opravil dobro adventno sv. spoved in se pogosto okrepčal s sv. obhajilom. Kjer se živi skupaj vsaj devet naših družin, bi morda lahko opravili pobožnost „Mari-

jinega potovanja“, ki jo bom še posebej omenil in na kratko opisal.

Pa tudi zunanje priprave na božič ne opustimo. Nobena slovenska družina naj bi za božič ne bila brez jaslic. Vse potrebno za te pa je treba pripraviti prej. Po slovenskih domovih je bila vedno navada, da so za božične praznike vse počistili in dom nekako praznično preoblekli. Tudi letos storimo to, vsak na svoj način. Kjer je mogoče, naj proslavimo božič s kako primerno odrsko prireditvijo. V domovini je skoraj na nobenem odru ni manjkalo.

MARIJINO POTOVANJE

Med Slovenci je stara navada, da devet dni pred božičem „nosijo Marijo“; to v spomin, kako sta Marija in Jožef potovala iz Nazareta v Betlehem in tam iskala prenočišča, oz. prostora, kjer bi se rodil Jezus. Je to devetdnevna pobožna priprava na praznike. Pobožnost vodijo navadno dekleta. Začne se 16. decembra zvečer in konča na sveti večer. Naj bo tukaj samo na kratko povedano, kako pobožnost poteka.

Nekaj dni pred 16. decembrom dekleta po žrebu določijo, katere družine naj bi letos obiskala Marija in v kakšnem vrstnem redu. Določijo tudi kip ali podobo, ki jo bodo nosili. Med izžrebanimi družinami je navadno tekmovanje, katera bo Mariji domovanje lepše pripravila.

Prvi večer, ko se zmračí, se ljudje zberejo pri hiši, kjer se „posodili“ Marijo (Marijin kip). Najprej se zmoli Angel Gospodov, nato pa hišna gospodinja ali kako dekle iz družine vzame Marijino podobo v naročje in se razvije procesija proti hiši, ki bo Marijo spre-

glas prvi večer. Med potjo se moli rožni venec, litanije in se prepevajo Marijine pesmi. Ko pride procesija do hiše, oseba, ki nese Marijo, potrka na hišna vrata. Gospodinja znotraj vpraša: „Kdo trka še?“ Oseba zunaj odgovori: „Dvoje ubogih sirot.“ Potrka drugič. Odgovori glas znotraj: „Saj nocoj prostora ni, beraških nočemo ljudi.“ Potrka tretjič in šele tedaj se vrata odpro in oseba od znotraj pozdravi Marijo: „O Marija, pridi k nam, mi te hoč' mo noč in dan.“ Glas od zunaj pa reče: „Prijateljica, sprejmi Mater Jezusovo na njenem težavnem potovanju, v tej hudi zimi (ali poletni vročini), v njenem neomadeževanem materinstvu.“ Glas od znotraj odgovori: „Prav rada sprejemem Marijo, da bo tudi ona mene sprejela.“ Vzame Marijo in poreče: „Bodi pozdravljena, sveta Devica. Željno te sprejemem pod streho svojo! Ti mi bodi zvesta pomočnica, varuj v smrtni uri dušo mojo.“ Nato postavi Marijo na pripravljeni oltarček.

Vsi navzoči se nekaj časa zamudijo ob Mariji. Zmoli se rožni venec, litanije in še kake druge molitve. Zelo se priporoča kako lepo božično branje.

Naslednji večer se Marija od družine poslovi. Po Angel Gospodov, ki se lahko tudi poje, poklekne hišni gospodar ali gospodinja pred Marijo in se poslovi od nje tako: „O brezmadežna Devica, vemo, da moraš zapustiti našo hišo, če hočeš

priti v Betlehem. Zbogom, Marija! Srečno hodi in potuj! Nam pa daj za slovo svoj materinski blagoslov, ki naj vedno ostane pri hiši! Mila Mati Marija! Kakor se ti danes poslavljaš od nas, tako bomo morda kmalu tudi mi jemali slovo za vselej in nastopili dolgo večnost. Tar krat se spomni, o Marija, da si na potu v Betlehem prenočevala pri nas! Pridi s svojim Simom Jezusom, da ga bodo naše duše vredno prejele za popotnico in v zastavo večnega življenja! Pridi s svojim ženinom sv. Jožefom, da nas bosta tolažila v smrtni uri in popeljala naše duše v srečno Očetovo nebeško hišo, kjer bomo večno gledali tvoje lepo obličje, o Marija.“

Po poslovilni molitvi se razvije procesija do novega prenočišča. Vse poteče tako, kakor prvi večer. Tako sledi večer za večerom. Kamor pride Marija na svetj večer, tam ostane 40 dni, do svečnice, ko Marijo zopet slovesno prenesejo na dom njenega „lastnika“.

Kjer je nerodno prenašati Marijo v procesiji od hiše do hiše, naj jo prenese določena oseba čisto privatno, ljudje pa se zberejo pred hišo, kamor je Marija namenjena.

BOŽIČ

Božični praznik se začne z božično vigilijo, ki so ji dali v Beli Krajini ime „badnik“, badnji ali bednji dan. Zelo številno gredo ljudje na ta dan k sveti



Maksim Gaspari:
Marijino popotovanje



maši. Po maši si v cerkvi natočijo nove blagoslovljene vode za kropljenje na tri svete večere.

Na božično vigilijo je naše ljudstvo vedno držalo strogi post. Srca pa navdaja tiho veselje. V Idrijskih hribih matere okrog poldneva, ko končajo peko za praznike, podarijo vsakemu v družini majhen hleb kruha. Na Koroškem, n. pr. v Kotljah, obdarijo kmetje reveže s kolinami.

Gospodinje, dekle in domače hčere imajo ta dan veliko dela. Treba je vse pomiti in očistiti in je dan velike peke. Gospodarji in hlapci pa morajo pripraviti krme za živino za več dni. Še pred mrakom mora biti vse delo končano.

Otroci in tudi starejši imajo veliko dela s postavljanjem jaslíc. Vsak po svoje pridno pomaga, da bi bile čimprej gotove in lepe. Jaslíce imajo svoje častno mesto v družinski sobi.

Sveti večer! Kako lepo ga doživlja slovenski človek! Tedaj je vsakemu draga zlasti domača streha, kjer v krogu svojih domačih v nemotenem miru in ob lepih običajih doživi skrivnost svete noči. Mnogi, ki smo v tujini, daleč od doma, bomo ta skrivnostni božični mir in slovensko domačnost zelo pogrešali.

Ko se zmračí, po vseh slovenskih domovih matí slovesno pripravi družinsko

mizo. Pogrne jo z belim prtom in položi nanjo velik hleb kruha (božičnik). V vsakem kraju pripravijo mizo na poseben način. Na Belokranjskem dajo pod prt slame in vseh vrst žita. Vrh prta pa kruh, ki je nekaj posebnega. Iz testa spletejo tudi veliko kito in jo ovijejo okrog hleba. Sredi hleba pa postavijo iz testa narejene jaslice: Jezuščka v jaslicah, Marijo, Jožefa, pastirja in živino. Vse spečejo s hlebom vred. Pri peki matere zelo pazijo, še bolj pa domača dekleta, proti kateri strani bo božičnik počil, ker od tam, po ljudski veri, utegnejo priti snubci.

V železni Kapli na Koroškem pripravijo božično družinsko mizo takole: Gospodinja položi sredi mize majhen križ iz blagoslovljenega lesa in pogrne čezen bel domač prt. Na križ (pod prtom) postavi tri hlebe kruha, drugega nad drugega, nanje pa še „šarkelj“ (potico). Ob ta stožec nasloni tri hlebe: hleb boljšega rženega „mižnjeka“, hleb navadnega in še hleb belega kruha. Preko vsega pogrne lep prtíč. To je „kopa“. Na vrh „kope“ postavijo jaslice in križ, na prt okrog pa postavijo velike in majhne podobne svetnikov in svetnic. Seveda ne sme manjkati skodelica z blagoslovljeno vodo. Pod mizo denejo tudi razne reči, n. pr. košaro „repice“ (krompirja), pinjo, pol-

no vode, poljsko orodje, zvonce vse črede in podobno.

V Grahovem pri Cerknici in v Lazah pri Ribnici pravijo božičnemu hlebu kruha „župnik“. Ime bo najbrže od tod, ker so ga prejšnje čase dali župniku za desetino. To je izredno velik, trdo vmešan bel kruh, včasih tako velik, da ga morata dve ženski vsaditi v peč.

Prastar narodni krščanski običaj je kropljenje in kajenje doma na sveti večer. Gospodar in gospodinja sta ta večer nekaka družinska svečenika, ki vzameta v roke blagoslovljeno vodo za kropljenje in blagoslovljen les za kajenje. V tem obredu je veliko slovenske vernosti.

Na Koroškem, n. pr. v Kotljah zbere oče v prvem mraku okrog sebe vso družino. Eden vzame posodico z blagoslovljeno vodo, on sam ponvico z žerjavico, na katero polaga les, blagoslovljen na cvetno nedeljo. Obhodijo vse hlevske, kletne in hišne prostore, jih pokrope in pokade. Med obhodom molijo rožni venec. Ko pridejo v hišo, jih tam že čaka gospodinja. Oče vošči vsem blagoslovljene praznike in odmoli rožni venec. Nato zatakne vejico, s katero je kropil, zunaj hiše pod kako okno. Če je zjutraj močno zaledenela, bo prihodnje leto po ljudski veri — stari vremenski skušnji — veliko ajde in medu.

V Žužemberku nosi gospodar med kajenjem s seboj vse ključe, ki jih položi potem na mizo. Marsikje ta večer pokropijo tudi polje, če ni preveč daleč od doma.

Po kropljenju in odmoljenem rožnem vencu se začne večerja, ki je navadno zelo preprosta, hladno kuhano sadje ali samo krompir v oblikah. Marsikje se niti ne pritaknejo jedi. V Št. Jakobu v Rožu je ta večer na mizi „kropičič“ ali „krapec“, hlebček kruha, v katerega so „nabulane“ (nadevane) suhe hruške in konopljeno seme. Marsikje povečerjajo kar po klopeh ob peči, zakaj miza je ta večer nekakšen oltar.

Po večerji ostane družina ob jaslicah. Noben večer ni toliko družinske prisrčnosti. Marsikje imajo navado zmoliti vse tri dele rožnega venca. Zapojejo vse božične pesmi, ki jih znajo. Slovenske božične pesmi so pravi biseri. Le glejmo, da jih v tujini ne bomo pozabili!

Pravo doživetje je tudi polnočna masa. Kdor more, se je udeleži, od blizu in daleč. Slovesno pritrkovanje po vseh cerkvah povzroči v dušah vernikov še prav posebno božično razpoloženje.

Tudi živina je deležna radosti svete noči. Ta ima to noč „dar govora“. Ponekod ji dajo opolnoči košček kruha in dobraga sena. Na splošno ji položijo detelje, ker je, kot pravijo na Polensaku, Jezusa grela, ko se je rodil.

Sveti dan, dan Kristusovega rojstva je našemu ljudstvu nad vse svet. Že ime samo to pove. Na Beneškem mu pravijo „sveti božič“, v Beli Krajini „sveto rojstvo“. Na Belokranjskem tudi pravijo, da vsak, ki ta dan umrje, gre naravnost v nebesa. Ta dan se po starem slovenskem izročilu vsak veren Slovenec udeleži treh svetih maš.

Na sveti dan mora biti vsak doma. Kdor ta dan hodi okrog, ne zasluži drugega kot šilo v zadnjo plat ali šibo po njej, kakor pravijo v idrijskih hribih. Čas za obiske je naslednji dan, na praznik sv. Štefana. Le koledniki imajo pravico okrog hoditi, kjer je to v navadi.

Tako smo na kratko omenili nekatere običaje v zvezi z božičem, sedaj ostanejo še nekateri ob svetniških praznikih tega meseca.

SV. BARBARA

4. decembra. Znana je zlasti kot zavetnica pred bliskom in naglo ter neprevideno smrtjo. Rudarji so jo izbrali za svojo zavetnico, ker je bila v času mučenja zaprta v temnem stolpu, kakor so rudarji v temnem podzemeljskem rovu, ali pa tudi zaradi varstva pred naglo in neprevideno smrtjo, saj je življenje rudarjev v stalni nevarnosti.

Na Vzhodnem Štajerskem in v Prekmurju hodijo na ta dan zgodaj zjutraj od hiše do hiše nekakšni koledniki. So to dečki med 12. in 14. letom, ki jim pravijo „polažarji“, in voščijo gospodinjam obilo sreče pri gospodinjstvu. Za nagrado dobe jabolka, orehe, pogače in tudi denar.

SV. MIKLAVŽ

Obhajamo ga 6. decembra. Sv. Nikolaj je takorekoč slovenski ljudski svetnik. Morda je med Slovani

najbolj čislan. Je zavetnik drvarjev, brodarjev, splavarjev, mornarjev in popotnikov. Najbolj pa je znan kot svetnik, ki obiskuje družine in obdarja pridne otroke. Ta običaj izvira iz 12. ali 13. stoletja.

Mislím, da se ni bati, da bi miklavževanje izginilo iz naših ljudskih navad. Nevarno pa je, da se popači in poplitvi. Treba je paziti, da bi pri prireditvah Miklavž nastopal res kot božji poslanec, kot sodnik in plačnik v imenu božjem. Mladini naj bi nebes in božjih reči ne kazali smešno in popačeno, temveč resnobno, spodobno in spodbudno. Miklavževanje je tudi lepa prilika za izkazanje krščanske ljubezni bližnjemu, ko naj bi premožnejši ljudje obdarovali otroke revnih družin.

Najlepše Miklavževanje je pač tisto, če je samo za otroke: ti naj se pripravijo že več dni naprej z molitvijo in marljivim učenjem krščanskega nauka. Naj potem pride Miklavž že kakorkoli, na vsak način naj bo miklavževanje vzgojno! Da pride z Miklavžem tudi parkelj, ki poredne otroke kaznuje, se zdi otroški duši docela pravično. Krepost mora biti nagrajena, grdobija pa kaznovana.

SV. LUCIJA

Njen god je 13. decembra. Med Slovenci je zelo priljubljena in češčena. Legenda pripoveduje, da so ji pri mučenju iztaknili oči. Zato jo krščanska umetnost prikazuje s skledico, na kateri je dvoje iztaknjenih oči.

Verno ljudstvo se ji priporoča v očesnih boleznih. Kako je priljubljena, priča izrek na Gorenjskem: „Pomagaj nam Bog in ljuba Devica Marija, za oči pa sv. Lucija.“ V Beli Krajini na „Lucinje“ nič ne delajo in ne vozijo z živino, da bi ji potem ne „cúřilo“ iz oči. V Prekmurju gredo na Lucijino poleg krojačev in šivilj k maši tudi čevljarji, opravijo adventno spoved in čez dan praznujejo.

Na Vzhodnem štajerskem in v Slovenskih goricah je god sv. Lucije nekakšen drugi „Miklavž“. Dve ženski ali dva moška se preoblečeta v „Lucijo in strežnico“. Lucija ima velik krožnik, na njem dolg nož in oči (seveda svinjske



Miklavž in parkelj na Ljubnem ob Savinji

s kolin). Tistim otrokom, ki radi molijo, da Lucija kos koruzne pogače. Tistim pa, ki nočejo, „koplje“ oči in jih straši, da jim jih bo iztaknila ali jim jezik odrezala. Belo oblečena strežnica ima veliko sekiro, na katero so navezane peruti, šterleče od sekire kot nekakšna ušesa. Tega se otroci zelo boje, ker mislijo, da jih bo pograbilo, če ne bodo molili.

SV. ŠTEFAN

Njegov praznik obhajamo 26. decembra. Je to prvi Kristusov mučenec. Naše ljudstvo ga praznuje povsem v božičnem občutju.

Na Vzhodnem štajerskem hodijo na predvečer okrog koledniki. V Prekmurju na štefanovo ženske in otroci „dobro jütro nosijo“. Gredo zlasti v hiše, kjer ima kdo god, prinesejo dve okrogli pogači in „cmer“ (okras) iz papirja. Voščijo nekako takole: „želem blaženo zdravje in vse drugo, kak si vi želite! Želemo jim od njüvega patrona veselo dobro jütro!“

Marsikje na ta dan blagoslovijo v cerkvi sol in vodo, ki jo verniki vzamejo s seboj domov. Ponekod na štajerskem natresejo matere nekaj zrn te soli otrokom v ušesa, da bi „bolje čuli“ in da bi jih Bog obvaroval bolezní v ušesih ali da bi strigalica ne zlezla vanje. Sol shranijo nato v shrambo, da bi jedila

varovala okuženja. Svoje dni so jo dajali v Slovenskih goricah celo med denar, da bi bil varen pred tatovi in da bi ga znali modro rabiti.

Po nekaterih krajih, n. pr. v Štepanji vasi pri Ljubljani, v Nevljah, Stari vasi pri Št. Jerneju, gredo kmetje s konji na božjo pot k cerkvi sv. Štefana. Pred Staro vasio pozdravi procesijo napis:

„Sveti Štefan, ti naše konje varji,
da bi bili vsi čili, zdravi!“

SV. JANEZ EVANGELIST

27. decembra. V Sloveniji je veliko Janezov in največ jih svoj god obhaja na ta dan, ko se blagoslovja vino, naj-žlahtnejši pridelek naše zemlje.

Skoraj po vseh krajih gre ta dan kdo od hiše k sveti maši in nese s seboj steklenico vina, v nevinskih krajih (Koroška) tudi sadjevca, da ga duhovnik blagoslovi. Pri blagoslovu vina prosi sv. Cerkev za tri stvari: 1. kdor na ta praznik zaužije blagoslovljenega vina, naj doseže dušno in telesno zdravje; 2. kdor kolj ga pije, naj bo obvarovan vseh boleznih in kužnih strupov; 3. blagoslovljena pijača naj nas stori vredne, da dosežemo duhovno veselje in večno življenje.

V Lokj pri Zidanem mostu si natočijo šentjanžvega vina, kadar se kdo dalj časa odpravlja od doma. Takrat tudi zapoje:

„Zdaj pa še pijmo šentjanževca,
da bi b'la srečna rajzica,
življenje vsacega
zdaj in na večno!“

Zlasti v vojnem času, ko morajo očete in sinovi na vojsko, jim matere ali žene s solznimi očmi podajo še kupico šentjanževca za „rajžo žalostno“.

Ponekod se na šentjanžev dan menjajo posli in se selijo k novim gospodarjem. Med letom se seliti je veljalo prejšnje čase za sramotno.

TEPEŽNI DAN

Ob tegobnem, žalostnem spominu na Herodovo hudodelstvo sv. Cerkev vendarle izraža veselje na praznik nedolžnih otročičev (28. december), veselje zaradi velike slave. Niso še znali govoriti, pa so vendarle mogočne priče za Kri-

stusa — s svojo prelito krvjo, v kateri so s krstom krvi oprali svoje dušice. Na god teh prvih mučencev prosi Cerkev, naj bi po njihovem zgledu tudi mi pogumno pričali za Kristusa z besedo, predvsem pa s krepostnim življenjem.

Ta dan imenujemo na Slovenskem tepežni dan, ki se ga vesele zlasti otroci zaradi tepežkanja. Je to njihov praznik. Tepežkanje je deloma spomin na prve žrtve Kristusa, v pretežni večini pa obstanek starega narodnega novoletnega voščila, ki ga je nosila od hiše do hiše zlasti mladina.

Tepežni dan je praznik otroškega veselja. Pustimo ga jim, tudi v tujini! Otroke, ki pridejo tepežkat, sprejmimo prijazno in jih primerno obdarujmo! Nedoržna mladina prinaša srečo, želi zdravja, blagostanja in božjega blagoslova.

Tepežni dan je pomemben tudi za starše! Otepanje izraža po prastarem izročilu veliko misel, naj bi bil tepeni rodoviten! Zato naj se poročeni živo zavedajo tega poslanstva, naj jih prešinja vzvišena plemenitost, ki je vedno navdajala bogabožje slovenske očete in matere, da so številni otroci božji dar in velik narodni zaklad.

S tem zaključujem sestavke „Šege na domačih tleh“, ki jih je v letošnjem letu prinašalo „Duhovno življenje“. Pri pisanju sem lepoto naših ljudskih običajev še globlje spoznal in še bolj vzljubil. Hudo mi je, ker sem daleč od domovine, in tudi v tujini v takih okoliščinah, da mi običajev ni mogoče praktično doživljati in jih med našimi ljudmi širiti. Kdor tako priliko ima, naj skrbi, da na te dragocene verske in narodne zaklade ne bomo pozabili; naj jih med ljudmi ohranja, kjer pa so se že opustili, naj jih znova uvede. Ta je bil tudi namen uredništva, ko se je odločilo za priobčevanje teh sestavkov.

Za novo leto pa voščim vsem bralcem „Duhovnega življenja“ z besedami fantečev kolenikov v črnomaljski okolici:

„Jaz vam voščim novo leto:
tri sto blagrov, tri sto sreč,
da bi bili vedno zdravi in veseli!
Ko vam pride grenka smrt,
naj vam bo nebeški raj odprt!“

EVANGELIJ PO *Sv. Luku...*



RAZLAGA DR. MIRKO GOGALA

TEMELJNI KAMEN JEZUSOVE CERKVE

Minilo je kakih šest ali sedem mesecev, odkar je Jezus pričel svoje javno delovanje. Čeprav je večji del tega časa preživel v Galileji, se je vendar glas o njem širil daleč izven njenih meja. Poznali so ga že po vsej Palestini. S svojim naukom in svojimi čudeži si je pridobil splošno naklonjenost in občudovanje med ljudstvom. Imej je tudi že lepo število učencev, ki so mu bili iskreno vdani.

Farizejem in pismoukom pa vse to ni šlo v račun. Polni zavisti so ga hoteli onemogočiti pred ljudmi. Zato so ga kar petkrat zapovrstjo v javnosti tožili. In vseh petkrat so bili poraženi na celj črti. Ker v razgovoru niso mogli biti kos Jezusu, so se ga hoteli nasilno znebiti. Sklenili so, da ga pogube.

Jezus je poznal njih naklepe. In vedel je tudi, da ne bodo prej odnehali, dokler jih ne izvedejo. Zato je moral poskrbeti za obrambo. Seveda pa mu ni šlo, da bi rešil svojo osebo; saj je prav s tem namenom prišel na svet, da Bogu daruje svoje življenje v odkupnino za naše grehe. Le svojemu odrešilnemu delu je hotel zagotoviti trajnost. Zato je položil temelje za zgradbo svoje Cerkve, ki je tudi peklenske sile ne bodo mogle premagati.

Ustanovitev Cerkve je Jezus imel že od vsega početka v svojih načrtih. Vsi prvi meseci njegovega delovanja so tako rekoč potekali v znamenju priprav. So-

vražno razpoloženje farizejev in pismoukov je bilo samo zunanji razlog, da je Jezus še bolj pohitel z izvedbo. Izmed številnih učencev si je izbral dvanajst apostolov in s tem položil temeljni kamen za pravno zgradbo Cerkve. V svojem „govoru na gori“, ki ga je takoj nato imel, pa je orisal osnovna načela svojega nauka in s tem položil svoji Cerkvi duhovni temelj.

O postavitvi apostolov nam Luka tako le poroča:

V teh dneh je šel na goro molit in je noč prečul v molitvi k Bogu. In ko se je zdanilo, je poklical svoje učence in si jih je izmed njih izbral dvanajst, katere je imenoval tudi apostole: Simona, ki ga je imenoval tudi Petra, njegovega brata Andreja, Jakoba, Janeza, Filipa, Bartolomeja, Mateja, Tomaža, Jakoba, sina Alfejevega, Simona s priimkom Gorečnik, Juda, brata Jakobovega, in Juda Iškarjota, ki je postal izdajavec. In stopil je z njimi doli in se ustavil na ravnem kraju, z njim pa velika množica njegovih učencev in silno veliko ljudstva iz vse Judeje in Jeruzalema in od primorja tirskega in sidonskega, ki so prišli, da bi ga slišali in da bi bil ozdravljeni od svojih bolezni; tudi tisti, ki so jih nadlegovali nečisti duhovi, so dobivali zdravje. Vse ljudstvo se ga je hotelo dotikati, zakaj moč je izhajala od njega in je vse ozdravljala (Lk 6, 12—19).

„V teh dneh,“ ko so pismouki in farizeji iskali možnosti, da bi Jezusa pogubili, je on „šel na goro molit“. Zelo verjetno ima Luka v mislih tako zvano „goro Blagrov“, ki leži približno tri kilometre zapadno od Kafarnauma in je visoka kakih 250 metrov. Tamkaj je Jezus celo „noč prečul v molitvi k Bogu“. Preden je storil korak, ki je bil odločilen za vse njegovo poslanstvo, si je hotel pri nebeškem Očetu zagotoviti uspeh. O tej molitvi nam samo Luka poroča. Zato ima postavitev apostolov pri njem še posebej nek svečan, rekel bi, liturgičen značaj. Odveč bi bilo poudarjati, da nas Jezus s tem zgledom uči, kako naj se tudi mi stalno zatekamo k Bogu s prošnjo za razsvetljenje in pomoč pri delu.

„In ko se je zdanilo, je poklical svoje učence in si jih je izmed njih izbral dvanajst, katere je imenoval tudi apostole.“ Jezus apostolov ni izbral neposredno iz ljudstva, temveč iz vrst svojih spremljevalcev, ki so se od početka njegovega nastopa v javnosti začeli zbirati okrog njega. Mnogi so se mu pridružili po lastnem nagibu, spet druge je poklical Jezus sam. Pri Luku smo že brali, kako je Jezus povabil med svoje učence Petra z bratom Andrejem, Zebedejeva sinova Jakoba in Janeza (prim. Dž XXII, 401 sl) in pa Levija (prim. Dž XXII, 569 sl). Evangelist Janez nam isto poroča še o Filipu in Natanaelu (Jan 1, 43—51). Tudi ti sedmeri so v začetku bili samo učenci. Šele sedaj jih je skupaj z drugimi petimi postavil za svoje apostole.

Beseda „apostol“ pomeni „poslanec“ in lepo izraža službo teh dvanajsterih. Bili so namreč poslani, da oznanijo svetu „blagovest o Jezusu Kristusu“ (Mk 1, 1) in postanejo „priča njegovega vstajenja“ (Apd 1, 22).

Marko v svojem evangeliju zaneseno pravi, da je Jezus „poklical k sebi, katere je sam hotel“ (Mk 3, 13). Kot si kralj svobodno izbira svoje ministre, tako si je Jezus po svoji volji izbral naj-

ožje sodelavce. Potem pa Marko razloži neposreden pomen te izbire: „Postavil jih je dvanajstero, da bi bili z njim in bi jih pošiljal propovedovat, in bi imeli oblast ozdravljati boleznj ter izganjati zle duhove“ (Mk 3, 14 sl). Jezus je hotel imeti apostole vedno pri sebi, da bi jih lahko on sam osebno izšolal in jih pripravil za njihovo bodoče delo. Poleg teoretičnega pouka jim je dal tudi prijiko za praktično vajo v apostolatu. Zato jim je že za časa svojega življenja dajal sicer bolj kratke, vendar še samostojne misijonske naloge. Dal jim je tudi oblast čudežev, ki je bila kot poverilna listina, s katero so pred svetom lahko izpričali, da res govore v Jezusovem imenu.

Število „dvanajst“ v zboru apostolov ima brez dvoma simboličen pomen. Spominja nas na dvanajst sinov očaka Jakoba, iz katerih je izviralo dvanajst rodov, ki so tvorili izvoljeni izraelski narod. V hišo Izraelova je bil poslan Odrašenik, da bi jo spremenil in skupno hišo božjo za vse ljudi. Pa je naletel na odpor: „V svojo lastnino je prišel in njegovi ga niso sprejeli“ (prim. Jan 1, 11). Zato se je Jezus polagoma začel od njih odmikati in postavil je temelje za novo zgradbo, kateri je dal na čelo prav dvanajst duhovnih poglavarjev, ki naj bi bili početniki in vodniki novega božjega rodu. Število dvanajst je bilo med prvimi kristjani v taki časti, da so vedno v imenik apostolov vključevali tudi izdajalca. In ker se je Juda Iškarijot izneveril, je bila prva Petrova skrb, da dopolni število dvanajst z novim apostolom, Matijem (Apd 1, 15—26). In sv. pismo v večini slučajev apostole kar kratko malo naziva „dvanajsteri“. Vendar ko je bil po Jezusovem vnebohodu za apostola poklican še Pavel in morda tudi Barnaba, se je njih število dejansko povečalo na trinajest oziroma štirinajst.

Imenik vseh apostolov se v sv. pismu nahaja na štirih mestih. Luka ga ni vstavil samo v svoj evangelij, temveč

tudi v Apostolska dela (Apd 1, 13). Imata ga še Matej (10, 2—4) in Marko (3, 13—19). Glede zapovrstnega reda imen se ti seznami med seboj ne ujemajo, niti pri Luku ne. Kljub temu je v razporeditvi imen nekaj značilnosti, ki so skupne vsem štirim seznamom: Simon Peter je vedno postavljen na prvo mesto, izdajavec Juda pa vedno na zadnje, razen v Apostolskih delih, ko ga že ni bilo več med živimi. Če razdelimo imena v tri skupine po štiri, so v poedinah skupinah vedno isti apostoli. Poleg tega je vedno na čelu prve skupine Simon Peter, na čelu druge skupine Filip in na čelu tretje Jakob Mlajši. In samo v tretji skupini imamo nekaj sprememb pri imenih samih, ker je pač pri Judih bilo v navadi, da je ista oseba nosila po dve imeni.

Luka nam imena apostolov našteva v temle redu:

Prvi je „Simon (-pokoren), ki ga je (Jezus) imenoval tudi Petra“. Brez dvoma je v vseh imenikih postavljen na prvo mesto, ker ga je Jezus sam povzdignil iznad njegovih tovarišev in mu dal oblast nad njimi. V evangelijih in Apostolskih delih imamo nešteto potrdil za to razlago (prim. Mt 16, 13—20; Jan 21, 15 sl; Lk 22, 31 sl; 24, 34; Apd 1, 15 itd.). Prav zato mu je tudi Gospod sam dal ime Peter, kar pomeni „skala“; Petrova oseba je namreč tista skala, na kateri je Jezus sezidal svojo Cerkev.

Drugi je Andrej (grško ime), ki je bil brat Simona Petra. Njega je doletela čast, da ga je Jezus prvega povabil sebi za učenca, še prej kot Simona Petra (prim. Jan 1, 40). Oba sta bila doma iz Betsajde in oba sta se bavila z ribolovom na Galilejskem jezeru.

Tretji je Jakob, ki mu pravijo Starjši, četrti pa njegov brat Janez. Njun oče je bil Zebedej. Rojena sta bila v Betsajdi in oba sta bila poklicna ribiča. Poleg Petra sta bila posebna ljubljenca Jezusova. Jakob je po Gospodovem vnebohodu oznanjal evangelij v Judeji in



Pogled na stolnico San Salvador v Jujuyu (Argentina)

Samariji. Leta 44 ga je v Jeruzalemu Herod Agripa dal umoriti z mečem (Apd 12, 2). Bil je prvi apostol, ki je preлил svojo kri v pričevanje svete vere. Janeza pa je izmed vseh učencev Jezus sploh najbolj ljubil. S križa mu je umirajoči Odrašenik izročil svojo mater v varstvo. Janez je napisal četrti evangelij, tri pisma in pa Razodetje. Umrl je najzadnji od apostolov in sicer v Efezu proti koncu prvega stoletja.

Peti je Filip (grško ime), ki je tudi bil iz Betsajde. Tudi njega je Gospod med prvimi poklical za svoje učence (prim. Jan 1, 43).

Šesti je Bartolomej (Jernej), „pravi Izraelec, v katerem ni zvijače“, kot mu je dejal Jezus pri prvem srečanju (Jan 1, 47). Bartolomej pomeni „sin Tolo-

mejev“. Verjetno je bilo to njegovo rodbinsko ime. Njegovo osebno ime pa je bilo Natanael. Doma je bil iz Kane Galilejske. K Jezusu ga je pripeljal Filip, zato sta v vseh seznamih postavljena skupaj drug za drugim.

Šedmi je Matej, ki je bil po poklicu cestinar. Njegovo drugo ime je bilo Levi. Napisal nam je prvi evangelij.

Osmi je Tomaž, kar pomeni „Dvojček“ (prim. Jan 11, 16). Kdaj in kako je postal Jezusov učenec, ne vemo ne zanj ne za naslednje štiri apostole. V pregovor je prišla Tomaževa nevera, ker svojim tovarišem ni hotel verjeti, da so res videli vstalega Zvejičarja (prim. Jan 20, 24 sl).

Deveti je Jakob, sin Alfejev, ki mu pravimo tudi Mlajši, da ga ločimo od Starejšega. Njegova mati je bila Marija. Imel je tri brate: Jožefa, Simona in Juda (prim. Mk 15, 40; Mt 13, 55). Bil je sorodnik Jezusov. Zato je med apostoli vžival posebno spoštovanje. Bil je prvi škof v Jeruzalemu. V sv. pismu imamo ohranjen list, ki nosi njegovo ime.

Deseti je Simon, s priimkom Gorečnik. Tako se je ločil od Simona Petra.

Enajsti je Juda, brat Jakoba Mlajšega. Torej je bil tudi on Jezusov sorodnik. Njegovo drugo ime je bilo Tadej (pri Mt in Mk). V nekaterih rokopisih sv. pisma pa beremo tudi Lebej. Ta dva priimka so mu verjetno dali zato, da bi se ločil od Juda Izdajavca.

Dvanajsti pa je Juda Iškarjot, ki je postal izdajavec. Zato je v vseh seznamih postavljen na zadnje mesto. Priimek Iškarjot pomeni: iz Karjota; od koder je bil namreč doma. Ko je storil svoj grozni zločin, se je obesil.

Da bomo imeli vsaj skromno predstavo o zboru apostolov, si pogledjmo prav na kratko, kakšen je bil njihov socialni položaj in kakšna njihova kulturna raven.

Res so bili apostoli bolj revni kot bogati, spet pa ne smemo misliti, da so živeli v skrajni bedi. Kot velika večina

ljudi so se pač tudi oni morali preživljati z delom. Socialno so pripadali tisti plasti, ki bi jo danes še najlažje primerjali z malim trgovcem ali nižjim uradnikom. Sicer so pa na splošno imeli ljudje v tistih časih veliko manj materialnih zahtev kot dandanes. Živeli so skromno in z malim so bili zadovoljni. Zato ni bilo takšnega hlepenja po bogastvu kot smo ga mi vajeni.

V nadomestilo za to pa so se tudi mnogi iz nižjih slojev živo zanimali za kulturna in sploh duhovna vprašanja, zlasti če so bila združena z vero ali z narodnostjo. Skoraj pri vsaki shodnici je bila neke vrste ljudska šola, kjer se jih je veliko naučilo brati in pisati, vsaj za silo. V Palestini se je namreč nepismenost razširila šele veliko kasneje po razdejanju Jeruzalema. V Kristusovem času pa je glede tega bilo mnogo na boljšem. Tudi so ljudje radi izrabili priliko, da se slišali kakega slavnega učitelja ali se udeležili razgovora o sodobnih vprašanjih. Če je bilo treba, so pustili tudi delo in po več dni izostali od doma. Čeprav niso mnogo čitali, so si vendar neprestano bogatili in poglobljali svoje znanje, kar jim je bilo toliko lažje, ker so imeli sijajen spomin. Če torej apostoli niso bili ravno pismouki in učitelji postave, ne smemo misliti, da so bili popolni nevedneži. Verjetno so prav vsi znali brati in pisati in tudi sicer je bila njihova izobrazba večja, kot smo je vajeni v naši dobi pri nižjih in socialno šibkeje stoječih slojih.

Ta oznaka brez dvoma velja za večino apostolov. Seveda pa je zelo verjetno, da je kdo izmed njih presegal svoje tovariše tako po imetju kot po izobrazbi. N. pr. Matej je bil kot cestinar brez dvoma bolj bogat kot ostali in verjetno tudi bolj izobražen. Prav gotovo mu je šlo pisanje lažje s pod rok kot drugim apostolom. Morda so mu kasneje prav zaradi tega poverili nalogo, naj napiše evangelij. Nekateri menijo, da se je tudi Filip odlikoval po izobrazbi in

socialnem položaju. Kot dokaz navajajo, da so se nekateri Grki, ki so hoteli osebno poznati Jezusa, obrnili na Filipa, da bi jih z njim seznanil (prim. Jan. 12, 20 sl).

Po osebnem značaju pa so se dvanajsteri močno ločili drug od drugega. Bila je to kaj pisana družba. Peter n. pr. je bil nagle, vročekrvne narave, do čim je bil njegov brat Andrej bolj miren in resen. Tudi neverni Tomaž verjetno ni bil kaj dosti podoben Zebedejevima sinovoma Jakobu in Janezu, ki jima je Gospod sam dal priimek „sinova groma“ (Mk 3, 17). Ko so se apostoli odločili, da bodo sledili Jezusu, so prav gotovo to storili z vso iskrenostjo in iz velike ljubezni do božjega Učenika. Vendar so kljub temu še naprej ostali ljudje in ohranili vse značajne posebnosti. Če jih motrimo kot celoto, so v malem predstavljali vse človeštvo.

Izbira apostolov se je izvršila na vrhu gore. Potem pa je Jezus „stopil... z njimi doli in se ustavil na ravnem kraju,“ kjer je imel svoj znameniti „govor na gori“. To ime je dobil, ker nam Matej izrecno pravi, da je Jezus „šel na goro“ (Mt 5, 1) in tamkaj govoril množicam. Kako pa je torej naš Luka mogoč zapisati, da je Jezus najprej stopil „doli“ z gore in potem šele pridigal? Mnogi brezverni razlagalci so trdili, da sta si Luka in Matej v očitnem nasprotju. Iz tega so sklepali, češ da Jezus takega govora na gori sploh ni imel in so se ga evangelisti enostavno izmislili. Vendar je nasprotje med obojnimi poročilom zgolj navidezno. Saj Matej ne trdi, da je Jezus govoril čisto na vrhu gore; prav tako pa tudi Luka ne pravi, da je šel doli čisto v dolino. Težava se torej zlahka takole reši: Jezus je postavil apostole „na gori“, to se pravi, bolj pri vrhu ali čisto na vrhu. Govor pa je imel Jezus tudi „na gori“, vendar malo nižje, na neki ravnici v pobočju gore.

Ko je Jezus v spremstvu dvanajsternih prišel na ravnico, ga je tamkaj že

čakala „velika množica njegovih učencev in silno veliko ljudstva iz vse Judeje in Jeruzalema in od primorja tirskega in sidonskega“. Ustavimo se za hip pri tem prizoru! Kako lepo se nam v njem odraža hierarhična zgradba Cerkve. Jezus ji je komaj šele položil prve temelje in že opazimo na njej tako značilno razčlenitev, ki je še danes bistvena za cerkveno organizacijo: pred nami stoji Jezus, z njim so apostoli, potem pridejo učenci in končno ljudstvo. Samo imena moramo spremeniti, pa imamo današnjo hierarhično zgradbo Cerkve: papež, škofje, duhovniki in verniki.

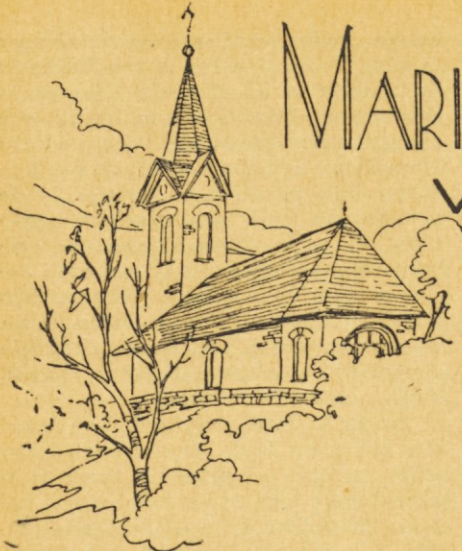
Še več! Med poslušalci Jezusovimi niso bili samo Judje, temveč tudi „silno veliko ljudstva od primorja tirskega in sidonskega“, kjer so po večini bivali pogani. Skupščina, ki je stala pred Jezusom, je bila lepa podoba univerzalne Cerkve, ki obsega vse narode na zemlji.

In končno nam dogodki, ki so sledili, jasno kažejo, kakšno bo Jezusovo bodoče delovanje v Cerkvi. Ljudje so namreč prišli, „da bi ga slišali in da bi bili ozdravljeni od svojih bolezni“. In Jezus jih ni le učil, temveč je razlil nad množico skrivnostno moč svoje ozdravljajoče ljubezni. Kjerkoli se je pojavil Jezus, od tam so morale izginiti vse bolezni. Tudi nečisti duhovi so se morali pred njim umakniti. Kdorkoli je prišel z njim v dotik, je ozdravel. Ali ni prav takšno Jezusovo delovanje v Cerkvi? Zakramenti nam stalno omogočajo, da pride-mo v dotik z Jezusom in prejmemo od njega zdravje na duši in, če treba, tudi na telesu.

V kratkih potezah nam je evangelist Luka mojstrsko naslikal veličastno podobo Jezusove Cerkve. Že na početku ustanovitve je imela vse iste značilne lastnosti kot danes. Ali ni to čudo božje tehnike?!

Pravni temelj je bil dograjen.

Manjkal je še duhovni temelj, ki ga je Jezus takoj na to položil v svojem „govoru na gori“.



MARIJINE BOŽJE POTI V DOMOVINI

TRI BAROČNE

MARIJAN MAROLT

Skoraj vse v tem letniku opisane Marijine božje poti stojijo na periferiji slovenskega ozemlja. Izjemi sta Brezje in Velesovo, ki sicer res nista po zračnih črtah daleč od državne meje, vendar se narodnostno ozemlje širi še onstran te meje. Sicer je tudi pri drugih narodih tako, da so največje božje poti dostikrat na robu narodnostnega ozemlja kot Marija Bistrica, Loreto, Lurd, Kevalaer.

So pa na Slovenskem Marijina romarska svetišča tudi bolj v sredini narodnostnega ozemlja in to takšna, ki bi še spadala v naš načrt opisa, kot smo ga v začetku leta navedli. Že zadnjič smo morali v enem članku obdelati dve cerkvi, danes bomo tri. Pa jih bo še precej ostalo, ki jih bomo moralj izpustiti: na Kranjskem Zaplaz, obe žalostni gori, Šmarno goro, Planinsko goro, Log pri Vipavi, Sveto goro pri Litiji, Ljubno; na Goriškem Menjgore; na štajerskem Zagorsko Marijo, Sladko goro, Ruše, Brinjevo goro pri Konjicah; na Koroškem Žihpolje, Marijo v Trnju itd. Spomnil se bomo v tej zadnji številki samo treh še in vse tri so v današnjem stanju iz baročne dobe. To so Nova štifta pri Ribnici, Dobrova pri Ljubljani in Petrovče pri Celju.

NOVA ŠTIFTA

Pri ribniški Novi štifti — romarska cerkev z enakim imenom je tudi pri Gornjem gradu na Štajerskem — so shodi na kvaterno nedeljo v postu, na karmelsko nedeljo, na Veliko in Malo mašo. Največji je tisti o Velikem Šmarnu, ki privabi do 10.000 božjepotnikov ne le iz ribniške dekanije, ampak tudi iz Suhe krajne (Žužemberk), od Prezida, Starrega trga, Blok in iz kočevskih krajev. Cerkev stoji na prijaznem holmu nekako na polovici razdalje med Ribnico in Sodražico, pripada pa odkar je tudi tam župnija — v sodraško faro. Na jugu se dviga koj za gričem mogočna Velika gora, na vseh drugih straneh pa so okrog posejane lepe vasice, med njimi Grdi dol, kjer je doma naš slavni kipar France Gorše.

Iz vasi Sušje sta izšla prelat dr. Jožef Lesar in zgodovinar dr. France Trdan, z Jurjevce lanj v Buenos Airesu umrlj Vinko Lovšin, iz Vinic slavist dr. Ivan Prijatelj.

Ribniški dekan, rajni gospod Anton Skubic je vedel povedati, da je stala pri Novi štifti že v srednjem veku neka bogoslužna stavba. Dekan Skubic je bil zanesljiv zgodovinar. O nastanku božje

poti piše pa Lavtižar nekako tako-le: V bližnje vasi Sušje je živel pobožen kmet Matija Furlan, ki ne le ni nobene nedelje zamudil sv. maše, ampak je hodil v cerkev rad tudi ob delavnikih. Neko jutro je bil tako zamišljen, da so ga pričeli ljudje spraševati, kaj mu je. Izpovedal je, da je imel prikazen Matere božje, ki mu je naročila, naj ji sezida na gričku cerkev v čast. Gosposka je moža dala zapreti, češ da se mu meša. Ribniški župnik Valant, ki je moža dobro poznal, pa je dosegel njegovo izpustitev. To je bilo leta 1640 in naslednjega leta so že pričeli z zidanjem cerkve. Zidavo sta podpirala ribniška graščaka barona Andrej in Janez Trilek. Cerkev je bila gotova šele čez trideset let, leta 1671, ko je bil ribniški naddijakon slavni zgodovinar dr. Janez Ludovik Schönleben; letnici 1641 in 1671 sta vklesani v gredu nad vrati v cerkev. Bolj verjetno kot ta dolga zidava cerkve je mnenje, da so najprej takoj sezidali manjše zasilno svetišče in kmalu potem šele sedanjo cerkev.

Cerkev pri Novi štifti je pri nas eden najzgodnejših primerkov baročne kulturne stavbe tistega tipa, ki je prelozil z gotško tradicijo longitudinalne ladje in s stranicami mnogokotnika zaključenega ožjega presbiterija, tradicijo, ki je trajala ponekod (Šentjošt in Sv. Trije Kralji nad Vrhniko) še noter v zadnjo četrtino 17. stoletja. Nova baročna cerkev je sestavek dveh osmerokotnikov, večjega kot ladje in manjšega kot presbiterija, ki sta oba krita z okroglima kupolama. Zanimivo je, da je domovina tega naprednega stila okolica Novega mesta, ko sicer Dolenjska v naši umetnostni zgodovini navadno ni bila vodilna dežela. Zelo verjetno je, da so v to lepo novo cerkev postavili najprej oltarje iz prve zasilne cerkve, kajti sedanji trije baročni oltarji: velik Marijinega Vnebovzetja ter stranska Karmelske Matere božje in sv. Ane so nekaj desetletij mlajši od cerkvene stavbe. K jedru cerkvene stavbe so prizidali (pozneje?) še nekakšen pokrit hodnik, iz katerega se dvigujejo na levi strani svete stopnice, po katerih se moraš klee vzpenjati do oltarja v kapelici na vrhu stopnic. Takšne svete stop-



Nova štifta na Dolenjskem

nice imajo svoj vzor v rimskih lateranskih, kamor jih je po izročilu dala prepeljati iz Pilatove palače v Jeruzalemu sv. Helena. Na Slovenskem so sv. stopnice še pri Sv. Joštu nad Kranjem, na Žalostni gori pri Mokronogu in pri Sv. Križu nad Belimi vodami na Štajerskem, romarski cerkvi, ki so jo sezidali šele za časa škofa Slomška. Novoštiftske sv. stopnice so iz leta 1780.

V niši velikega oltarja je kip Marije Vnebovzete, ki ga pa navadne dni zakriva slika istega prizora. Niti ime kiparja, niti slikarjevo še nista ugotovljeni. Notranjščino cerkve je s freskami poslikal frančiškan p. Blaž Farčnik, freske so vzete iz Marijinega življenja.

Nova štifta je sicer sodraška podružnica, vendar so božjo pot že zgodaj oskrbovali pri cerkvi naseljeni duhovniki. Iz Jakličeve povesti „Zadnja na grmadi“ nam je v spominu vikar od Nove štifte, ki ni in ni hotel verjeti v čarovnice; ker je Jaklič črpal snov za svojo povest iz zgodovinske zakladnice dekana Skubica, bo ta vikar vsaj približna historična osebnost. Kar nekako rastle pa je z Novo štifto gospod Karel Klinar, ki je preživel tam do leta 1914 čez štirideset let. Zelo je skrbel za cerkev in romarje; ni prevzel samo dosti dela bližnjim župnikom za duše okoličanov, ampak je bil tem ovčicam kot homeopat tudi telesni zdravnik. Bil je rad vesele volje in priljubljen daleč naokoli. Bil je tudi skladatelj. Njegova sta znana napeva za



Božjepotna cerkev M. B. pri Novi Štifti

pesmi „Cerkvica vrh gore, cerkvica bela“ in „Le enkrat bi videl, kak sonce gor gre“. In je skladatelj slepčeve pesmi sam oslepil in našel potem v temnih dneh svoje starosti gostoljubno streho pri Rudeževih v ribniškem gradu. Oskrbo Nove Štifte pa so leta 1914 prevzeli oo. frančiškani, vpeljal jih je prelat Lesar.

Pod frančiškansko upravo je p. Blaž slikal cerkev, h kateri so speljali vozno pot do vrha in božja pot se je vedno bolj razvijala. Pri njej pa so ustanovili tudi živahno prosvetno društvo za okoliške vasi z dobrim zborom in celo godbo na pihala. Te vasi so bile skoraj stoodstotno protikomunistične; pa kaj, ko ni bilo v Sodražici in Ribnici tako! — Nova štifta je bila tudi vsakoletno zborovališče katoliških dijakov in to na grad sv. Roka, dan po Velikem šmarnu.

DOBROVA

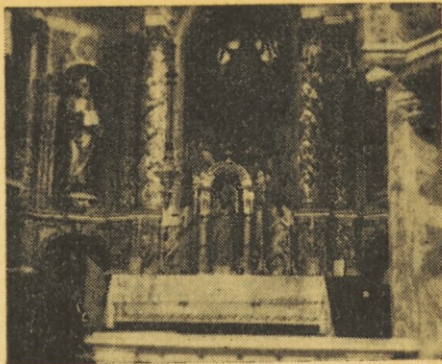
To, včasih še bolj kot zdaj obiskano romarsko svetišče je tudi župnijska cerkev za faro, ki je štela leta 1934 svojih 2.600 duš. Romarji so hodili na Dobrovo

in še hodijo največ iz Ljubljane, v kateri tvorijo mestne župnije svojo dekanijo, potem iz ljubljanske okoliške in vrhniške dekanije, pa tudi iz oddaljenejših krajev. Dobrova je zelo stara ustanova. Pred 250 leti je pisal Jurij Dolničar pl. Thalberg, da so tam postavili cerkev leta 970; neki drugi pisec je na vedel v Slomškovih „Drobtinica“ celo letnico 631, ki je pa manj verjetna. Morda je nastanek cerkve v zvezi z bližnjo vasjo Koseze, naselbino svobodnih, polplemenitih kmetov. Legenda pripoveduje, da je bil holmec sedanje cerkve poraščen z leščevjem. V tem leščevju je prepevala ptica tako mile pesmice, da so ljudje uganili, da more peti tako lepo samo Materi božji v čast in zato so postavili tam cerkev Marijinega Vnebovzvetja. Kraj so potem nazivali „Marija v Leščevju“.

Prejšnjo in najbrže že ne prvotno cerkev so podrli, pač ker je bila premahna in ni več bila po sodobnem okusu, leta 1713. Po splošnem mnenju, čeprav to menda ni s kakšno listino dokazano, je postavil novo cerkev tedanj najboljši slovenski stavbenik Gregor Maček, čigar delo še čaka svojega monografa. Tip cerkve, ki smo ga omenili pri Novi Štifti, se je že naprej razvil: osmerokotnika, večji ladijski in manjši kot presbiterij, sta nekoliko podolgovata, poševne stranice pa še precej krajše; oba prostora sta zvezana v prostorno sozvočje z močnim venčnim zidcem, ki ga podpirajo pilastri, ponekod tudi polstebri. Švodni kupoli sta nekoliko nižji kot v prejšnjem stoletju, sta pa tudi v zunanji sčini medseboj spojeni in ju zaradi te zraščedenosti imenujejo „strehe kamelinega hrba“ (kot imamo v zgodovini cerkvene arhitekture še več takšnih imenskih prispevob iz živalskega sveta, postavim v gotiki lok na „oslovski hrbet“ [in okras v okenskih krogovijah po „ribjem mehurju“], le da ima dobrovska streha nad ladjo še nadzidek, tkzv. laterno. Cerkveno stavbo je gmotno in propagandno vneto podpiral ljubljanski stolni dekan Frančišek baron Polhovgrajski. (Njegova rodbina je že druga s tem imenom. Prvi gospodje Polhovgrajski so menda izumrli že koncem srednjega veka. V 17. stol. so dobili

polhovgrajsko baronstvo tedanji lastniki pogradske graščine Kunstlji, ki so slovenskega porekla in izvirajo nekje od Škofje Loke.) Že bližina Polhovega gradca in odličnost stavbe bi najbrž povzročili isto, delež barona Franciška pri zidavi je pa še bolj odločil, da so namreč naročili veliki oltar za novo cerkev pri polhovgrajskih podobarjih Facijih. Cerkev, ki je dotlej bila šentviška podružnica, je bila leta 1723 povzdignjena v faro.

Veliki oltar je zelo mogočen. Ima pa manj drobnih okraskov kot drugi oltarji iz Facijeve delavnice. Tako pridejo Marijin kip v sredi in štirje orjaški kipi, dva na vsaki strani, do večje veljave. Ustanovitelj te delavnice je bil koncem 17. stoletja Matej Facia; vsaj doslej ni znan kakšen njegov predhodnik. Matej je izpričan kot izdelovalec zakristijskih omar, pa tudi že kot podobar: z gotovostjo mu ni mogoče pripisati nobenega ohranjenega kiparskega dela, čeprav je verjetno, da so nekateri oltarji v okolici Polhovega gradca njegovi. Imel je dva sinova, Antona in Gregorja. Po imenu bi sodili, da je bil stari Facia laškega porekla in verjetno je, da je tudi sinova poslal v Italijo v uk. Delala sta skupaj, vendar so v njunih izdelkih razlike. Eden je delal bolj polne figure, drugi bolj razgibane z večjim; izboklinami in izdolbitvami. Nesporni izdelki bratov Facijev so veliki oltarji v Polhovem gradu, pri Sv. Soboti nad Poljansko dolino, v Dvoru pri Polhovem gradu in na Dobrovi; prva dva sta bolj delj prvega, druga dva drugega brata, a kateri je eden in kateri drugi, še ni ugotovljeno. Bila sta takrat na Kranjskem gotovo najboljša kiparja v lesu. Umrla sta v najlepših letih in so ju pokopali v grobnici v polhovgrajškem presbiteriju. Menda Anton je bil poročen, Gregor fant. Vdova se je potem poročila s pomočnikom rajnega moža Tomažem Šifrerjem, ki je prevzel delavnico, a je bil po sposobnostih daleč za svojim mojstrom. Živel je zelo dolgo. Po njem je vodil delavnico neki Rupnik, ki je bil umetniško še bolj nedolžen. Zadnji podobar iz te delavnice je bil Jernej Ternovec, ki je bil spet precej boljši. Umrli je, star čez 90 let, med obema vojnama in je bil zelo ponosen na svoje



Detajl velikega oltarja pri Novi Štifti

prednike Facije. Pri neki hiši v Gradcu je še domače ime „pri Faciji“.

Kako velik naval romarjev je bil včasih na Dobrovo, pričajo vdolbine v obzidju, ki so jih napravili za zasilne spovednice, da so vsi božjepotniki lahko prišli na vrsto pri odpušcanju grehov. Pred postavitvijo nove cerkve sta bila shoda menda le na Veliki in Mali šmaren, potem je pa božja pot tako zaslovela, da so romalji tja vse nedelje v letnih mesecih, največ pa še vedno med šmarnima mašama.

Na Dobrovo je hodil tudi pokojni dr. Korošec, ki je rad obiskoval poleg Marije v oltarju tudi tamošnjega župnika, orjaka kot so svetniki v Facijevem oltarju. Prav na Dobrovi je tudi pisec tega članka zadnjikrat videl velikega slovenskega voditelja in mu tam izročil spomenico za ustanovitev slovenske umetniške visoke šole: vpričo umotvorov Gregorja Mačka in polhovgrajških kiparjev.

PETROVČE

O Petrovčah je pa pisec tudi prvič slišal nekaj v zvezi z dr. Korošcem. Prisluhnil je vrhniškim „Orlom“, ki so se — menda leta 1913 — vrnili s fantovskega tabora v Petrovčah in pripovedovali samo o govoru nekega dr. Korošča, ki se grede lahko vsi kranjski govorniki s Krekom in šuštaršičem vred skrit pred njim. Pred Marijino cerkvijo v Petrovčah je pa tudi lahko govo-



riti, saj te ta cerkev kar oplaja s svojo lepoto.

Petrovče so še zdaj podružnica žalske fare, čeprav je ta cerkev do povečave farnih v spodnji Savinjski dolini (žalec, št. Peter, Griže, Polzela) po velikosti presegala vse župnijske. Pa je morala biti velika že pred barokizacijo, kajti na zunanjščino presbiterija so še zdaj prislonjeni gotski oporniki iz 14. stoletja; to pomeni, da je bil že srednjeveški presbiterij prav tolikšen, kot je zdaj, in ladja tudi tako široka, čeprav morda malo krajša. Stala pa je tu cerkev vsaj že v 13. stol. Tolikšna cerkev ni mogla biti drugačna kot božjepotna.

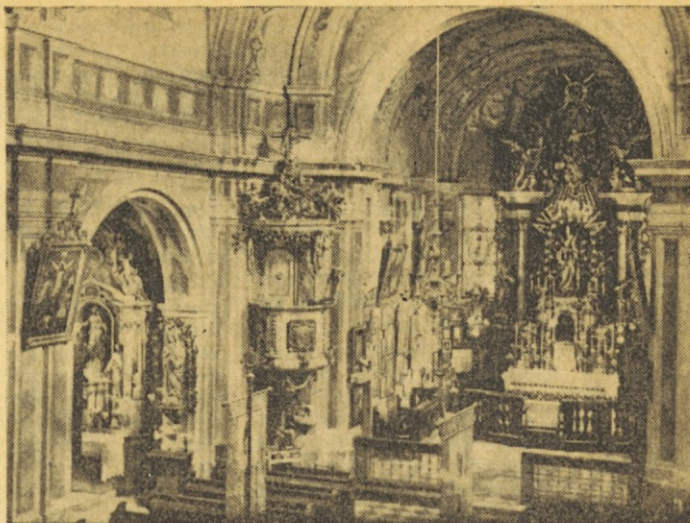
Pisec tega članka je svoj čas umetnostno zgodovino petrovške cerkve natančno proučil, toda knjige (Marolt, Dekanija Celje) ni mogel dobiti, ker je že redkost; Nemci so namreč vso zalogo v Mariboru uničili. Zato piše lahko samo po spominu. Lavtizar pravi, da so novo, sedanjo cerkev sezidali leta 1655. Morda, toda v prvi polovici naslednjega stoletja so jo vsaj deloma preuredili, če ne tudi kaj prezidali. Cerkev je dolga 33 m, ob straneh ladje so nameščene kapelice, na vsaki strani tri in ima cerkev 7 oltarjev.

Iz zgodovine petrovške cerkve je znana lepa zgodba; vsaj njen glavni del potrjuje sodoben napis na plošči, ki je vzdana desno od velikega oltarja. V tistih časih, v 17. stoletju, je živel tam v bližini baron Francišek Miglio. Moral je na vojsko zoper Turke in pred odhodom se je prišel priporočiti k Mariji v Pe-

trovče. Nataknil ji je na prst dragocen prstan. Ko se je vrnil, je pa hotel prstan spet sneti, a tedaj je Marija prst skrčila, da tega ni mogel storiti. Pozneje je svoje premoženje zapustil petrovski cerkvi in je v njej tudi pokopan. Vsa zgodba, ki jo pripovedujejo o Migliju, je precej zapletena, kot kakšna Cervantesova novela. Da se je za srečno vrnitev zaobljubil z večnim devištvom in v potrdilo te zaobljube dal Mariji svoj prstan. Na vojski mu je umirajoči kamerad priporočil svojo hčerko edinko v varstvo. To hčerko so pa Turki odpeljali in prodali. Moral jo je po dolgih avanturah šele odkupiti. Ko je dorastla, se je zaljubil vanjo. Tedaj je šel v Petrovče, da bi prelomil zaobljubo tudi s tem, da si vzame nazaj prstan. Ko pa je Marija skrčila prst, je sklenil, da bo zaobljubo vendar izpolnil in je dobil svoji varovanki drugega, dobrega in plemenitega ženina, sam pa ostal samec do smrti.

Umetnina je petrovška cerkev kot stavba, zlasti je lepo njeno pročelje in prav mogočen je tudi zvonik z baročno streho. Druga važna umetnina je Planerjev oltar v srednji levi kapelici. Matija Planner je bil menda po rodu iz Salzburga in ga je pridobil kmalu po l. 1600 škof Tomaž Hren, za svoje umetniško preroditveno delo (Savinjska dolina je pripadala ljubljanski škofiji). Oltar spominja še na starejše krilne oltarje, vendar se krila ne zapirajo; pač pa so poslikana in sicer sta ne vsakem krilu dve sliki ena nad drugo. Na predeli

Notranjost cerkve v Petrovčah



Je naslikana Marija v sredi in če se ne motim ob njej sv. Trije kralji s spremstvom. Na krilih so pa slike iz srečnih dni Marijinega materinstva: Oznanenje, Obiskovanje, Imenovanje in Darovanje. (Druga, vsaj dozdevno Plannerjevo delo visi v kapucinski cerkvi bližnjega Celja.) Tretja umetnina je veliki oltar z Marijinim kipom. Marija ima skrčenem prstu prstan, vendar in sedanji izdelavi to ni kip iz srede 17. stol., ampak iz prve polovice 18. stol., najsi je bil napravljen nov ali prenavljen stari kip. Delo tega oltarja ima v celjski okolici precej sorodnih izdelkov visoke kvalitete in moramo govoriti o neki lokalni delavnici. Tudi kipi v bližnjem gradu Novem Celju so bili iz tega kroga; zdaj so v ljubljanski Narodni Galeriji, ker so grad spremenili v bolnišnico za duševne bolne. Četrta znamenitost cerkve so pa freske na stropu. Tudi te freske so delo neke lokalne slikarske delavnice. Iz iste delavnice so znamenite freske pri Sv. Roku nad Šmarjem pri Jelšah, v Novem Celju, v nekem drugem sosednjem gradu in v Galiciji severno od Žalca. Slikar je bil podpisan v latinskem napisu pri Sv. Roku. Kaplan in pesnik Anton Aškerc, ki je služboval v Šmarju, je dal v preveliki narodnostni vnemi ta napis od-

straniti in ga nadomestil s slovenskim. Po sedanjem branju bi se slikar imenoval Gesor (Cesar?), a splošno mnenje je, da je prepis netočen. Savinjska dolina je bila v zlati dobi slovenskega baroka umetnostno bolj pod ljubljanskim, kot pod graškim vplivom. V Celju sta slikala Metzinger in Jelovšek, Metzinger tudi v Žalcu in Gornjem gradu, Bergant v Žalcu, na Gori Oljki in v Mozirju. Petrovški freskant je bližnji svetlemu, razgibanemu ljubljanskemu kot mrkejšemu tenebroznemu graškemu slikarstvu.

Poleg pravih božjepotnikov, ki prihajajo v Petrovče samo z romarskim namenom, obiskujejo petrovško Marijo v velikem številu obiraleci hmelja, ki se vsako leto v avgustu zberejo v spodnji Savinjski dolini. Mi se bi pa zdaj ob zaključku teh popisov slovenskih Marijinih božjih poti priporočili po zgledu pobožnega barona Frančiška petrovški Materi božji za srečno vrnitev v domovino. Naše zaobljube pa ne bomo niti poskušali prelomiti: kot smo obljubili, bomo postavili v Zgornji Šiški Njej na čast in v zahvalo cerkev Svetega rožnega venca, ki bo nova jagoda v rožnem vencu Marijinih božjih poti na Slovenskem.

SLAVA MARIJE V NJENEM SVETEM LETU

DR. FILIP ŽAKELJ

Odkar je izšla okrožnica „Fulgens corona“, je Pij XII. z besedo in zgledom spodbujal k gorečemu obhajanju Marijinega leta. Ogromno je storil že v prvih šestih mesecih. A zdi se, da njegova gorečnost še vedno bolj raste.

Že 30. novembra je v posebnem pismu pariškemu kardinalu Feltinu odobril načrt, naj bi v Marijinem letu meseca maja obhajali poseben svetovni dan molitve otrok za mir. Papež trdi, da je ta načrt zelo v skladu z nameni Marijinega leta; zato vso zadevo izroča varstvu Brezmadežne. V soglasju z glavnim odborom za Marijino leto so določili v ta namen 23. maj: nedeljo pred Gospodovim vnebohodom, ko začenjamo prošnji teden. Pij XII. je sam sestavil tole pristrčno molitvico k božjemu Detetu in njegovi brezmadežni Materi: „Ljubi Jezus, tudi ti si bil nekoč otrok kakor mi; in povedali so nam, da si rad imel malčke blizu sebe. Tako sedaj tudi mi, otroci izmed vseh narodov na svetu, prihajamo, da Ti darujemo svojo zahvalo ter dvigamo k Tebi svojo molitev za mir. Ti vroče želiš biti z nami vsak trenutek in na vsakem kraju; napravi torej iz naših sre svoje bivališče, svoj oltar in svoj prestol. Stori, da bomo tvorili vsi le eno družino, ki bo zedinjena v Tvojem varstvu in v Tvoji ljubezni. Odvrčaj daleč od vsakega človeka, mladca in starca, samoljubne misli in dela, ki ločijo sinove nebeškega Očeta drugega od drugega in od Tebe. Naj bo Tvoja milost za vse ščit proti sovražnikom Tvojega Očeta in Tvojim; odpusti jim, Gospod; saj ne vedo, kaj delajo. Če bodo ljudje s Tvojo pomočjo drug drugega ljubili, bo na svetu resnični mir in mi otroci bomo mogli živeti brez strahu pred grozotami nove vojne. Tvojo brezmadežno Mater Marijo, ki je tudi naša Mati, prosimo, naj Ti daruje to našo molitev za mir. Ti pa jo boš gotovo uslišal. Hvala, ljubez-

nivi Jezus. Tako bodi!“ — Iz posameznih krajev prihajajo poročila o lepo uspelem dnevu otroške molitve za mir.

Letošnje leto je bilo okoli sto dvajset tisoč italijanskih delavk zaposlenih pri čiščenju riža. Pij XII. se spomni še teh, ter jim za Marijino leto pošilja posebno poslanjco, kjer želi, naj bi jim bila Marija zgled in opora pri posvečevanju njihovega vsakdanjega dela z molitvijo, čistostjo nravi ter z gorečo ljubeznijo do Boga.

Na praznik Gospodovega vnebohoda so v vsej Italiji obhajali dan krščanske žene. Pij XII. pošilja poseben apostolski blagoslov, kjer med drugim omenja za vse krščanske žene in matere nedosegljiv vzor Marije, deviške žene in prečiste Matere.

29. maja popoldne Pij XII. vpriči mnogo kardinalov, nadškofov, škofov ter drugih dostojanstvenikov in diplomatskih zastopnikov ter več sto tisočglave množice uvršča med svetnike papeža Pija X.; 30. maja se ponovno udeleži v vatikanski baziliki sv. maše v čast novemu svetniku. Že meseca aprila pa je predsedniku glavnega odbora za Marijino leto dovolil, da smejo po proglasitvi Pija X. svetnikom svete relikvije novega svetnika prenesti v baziliko Marije Velike, kjer bodo obhajali slovesno tridnevnico. Saj je novi svetnik Marijo izredno ljubil ter ob petdesetletnici, odkar je bila proglašena resnica o Marijinem brezmadežnem spočetju izdal nedopovedljivo lepo okrožnico o Mariji, ki jo smemo šteti med najznamenitejši spomenik Pija X., okrožnico, polno pobožnosti, zaupanja in ljubezni do Marije; obenem pa so se na pobudo novega svetnika v vsej cerkvi pred petdesetimi leti vršile velike slovesnosti v čast Brezmadežni.

Na severnem Portugalskem v mestu Bragi stoji na „Monte do Sameiro“ znamenito Marijino svetišče, ki so ga zgra-

dili v spomin na proglasitev verske resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju. Sam Pij IX. je blagoslovil podobo Brezmadežne za to spominsko cerkev; pred petdesetimi leti so to podobo ovenčali z zlato krono. Meseca junija so obhajali na tem svetem kraju svoj narodni marijanski kongres. Pij XII. je 25. maja 1954 imenoval lizbonskega kardinala Emanuela Conçalves Cerejeira za svojega delegata pri velikih marijanskih slovesnostih. Saj je po poročilih vsaj pol milijona portugalskih vernikov tam slavilo brezmadežno Mater božjo.

Duhovniška kongregacija sinov Jezusovega Srca je za praznik Srca Jezusovega pripravila poseben dan v Tridentu, namenjen posvečenju duhovnikov; letos so obravnavali poseben odnos katoliškega duhovnika do Marije, Matere Velikega duhovnika Jezusa Kristusa in Kraljice apostolov. Pij XII. pošilja ob tej priložnosti 7. junija 1954 po Montiniju, namestniku državnega tajnika, priščno pismo patru Mariju Venturiniju, vrhovnemu predstojniku omenjene kongregacije, kjer trdi: „V sinovsko nežni pobožnosti do Nje, ki je Mati Velikega duhovnika in ki je bila tako blizu pri golgotski daritvi, bodo duhovniki našli hranivo za podjetnost in oporo pri žrtvah, ki jih zahtevata apostolska gorečnost in budna skrb za duše.“

Bolehni Pij XII. se 12. in 13. junija 1954 spet ves razživi, ko v soboto popoldne uvrsti med svetnike kar pet velikih Marijinih ljubljencev: Petra Alojzija Marijo Chanela, Gasparja Bufalo, Jožefa Pignatellija, Dominika Savia ter Marijo Križano di Rosa, v nedeljo pa se udeleži sv. maše njim v čast. Svoj veliki govor v čast novim svetnikom takoj po kanonizaciji tako ganljivo zaključuje: „Ti skupaj spletajo čudovit venec Mariji Devici, ki jih je okrasila s svojimi izbranimi milostmi in ki ji je bilo všeč sprejemati zvesta dejanja njihove službe. Naj ti novi nebeški knezi izprosijo vsem, ki se danes radujejo njihove slave, milost, da bodo hodili po njihovih stopinjah in gori kakor oni v ljubezni do Jezusa, ki jih je odrešil s svojo lastno krvjo, in do njegove prečišče in presvete Matere.“

Na god sv. Alojzija 1954 Pij XII. pošilja kardinalu Frančišku Borgoncini

Duca posebno pismo za petindvajsetletnico, odkar je bil kardinal posvečen za škofa, ter hvali kardinalove zasluge za češčenje Matere božje.

Na praznik presvete Trojice, 13. junija 1954, pa Pij XII. v posebnem pismu imenuje že tretjega kardinala za svojega legata na slovesnostih Marijinega leta. V Lyonu na Francoskem stoji na hribu znamenito Marijino svetišče: Notre-Dame de Frouvière. Tu letos obhajajo francoski katoličani svoj narodni marijanski kongres. Pij XII. hoče, naj bo njegov legat na kongresu Peter Gerlier, lyonski in vienski nadškof in kardinal. V pismu papež poveljuje slavno lyonsko mesto, ki ga je rosila že v Irenejevi dobi kri mučencev, ki je bilo vedno zvesto rimskemu sedežu, ki je v njem zrasla misijonska družba za širjenje vere, zlasti pa slovi po svoji znameniti božji poti. Hvali pa tudi kardinala, ki si je izbral za škofovsko geslo rek: „K Jezusu po Mariji“, ter se vse življenje posvetil ter sveto apostolsko službo oplenitil z gorečim prizadevanjem za češčenje Matere božje.

Tri dni nato istemu kardinalu pošilja novo pismo, kjer mu častita k petindvajsetletnici škofovskega posvečenja. Hvali kardinalovo zgleđno življenje, posebej njegovo škofovsko skrb, ko je najprej tako goreče deloval kot tarbsko-lurški škof in pozneje kot lyonski nadškof. Ko pa govori o njegovi ljubezni do Matere božje, se pa papež kar razneži: „Med vsemi pa je znano goreče prizadevanje, s katerim si se vedno trudil, da bi pobožnost ljudstva do preblažene Device od dne do dne bolj in bolj rasla, in dobro vemo, da je tvoj glas, pojoč hvalnice Mariji, odmeval čisto ne samo v mejah francoskega naroda.“ Pij XII. trdi, da je bil sam kot poseben legat Pija XI. ob zaključku svetoletnih slovesnosti ob tisoč devetstoletnici odrešenja v Lurdu priča, s kakšno skrbnostjo je Gerlier kot takratni tarbsko-lurški škof sprejemal številne množice romarjev pri čudežni massabiellski votlini ter jih vžigal k ljubezni do nebeške Matere.

Pij XII. sam hoče blagosloviti dragoceno podobo Naše Gospe izseljencev, ki jo bodo italijanski izseljenci kot spomin na Marijino leto postavili v svojo

novi cerkev v Marchienne-au-Pontu v središču Belgije.

Na praznik spomina apostola Pavla je Pij XII. imenoval kardinala Mavricija Feltina, pariškega nadškofa, za svojega legata pri posvečenju bazilike sv. Terezike Deteta Jezusa v Lisieuxu. Ob neizmerno veliki udeležbi vernikov, ne le iz Francije, marveč tudi od drugod, kardinal 11. julija 1954 posvečuje baziliko, drugi cerkveni dostojanstveniki pa posamezne oltarje. Kardinal Feltin v slovesnem govoru še sam poveljuje marijanski značaj Terezikine pobožnosti. Pri velikih popoldanskih slovesnostih pa se oglasi Pij XII., ki svoj govor o Terezikini poti ponižnosti, zaupanja in ljubezni do Boga zaključuje s prelepo mislijo na Marijo: „Ne bi radi končali te poslanice, ne da bi se spominjali tiste, katere smehljaj je prinesel mali Tereziki čudežno ozdravljenje in ki je ostala sonce njenega življenja: presveta Devica. Srečni smo, ko zremo, da se v Marijinem letu vrši tako veličastna slovesnost, ki vas je danes zbrala v Lisieux, in zaupno izročamo svoje želje „mali Marijini cvetki“ ter prosimo, naj se razlijejo na vas, častiti bratje in dragi sinovi, ter nad ves svet milosti, ki jih je božje usmiljenje hotelo zaupati v prečiste roke svete Terezike Deteta Jezusa.“

Leta 1830 se je Marija prikazovala sv. Katarini Labouré, ji razodela čudodelno svetinjo ter naročila, naj se ustanovi posebna kongregacija hčera Brezmadežne. Pij IX., papež Brezmadežne, je 20. junija 1847 kanonično ustanovil to kongregacijo ter ji dal iste prednosti, kot jih imajo znane Marijine družbe. Glavni namen te družbe hčera Brezmadežne je popolno posvečenje Mariji in vaja zlasti v tehle štirih krepostih: v čistosti, ponižnosti, pokorščini in ljubezni. Vseh članic med dvainsedemdesetimi narodi je kakih 562 tisoč. Večinoma so dekleta iz preprostega stanu. Letos je prišlo v Rim na mednarodno zborovanje kakih šest tisoč zastopnic trinštiridesetih narodnosti oz. krajev. Zborovanje je trajalo od 13. do 17. julija. Začelo se je pri Mariji Veliki. Slovesna zborovanja so imele pri Sveti Mariji Angelski (Santa Maria degli Angeli), kakih 2500 italijanskih pa posebej v dvorani frančiškan-

skega vseučilišča Antonianuma; slovesni križev pot pa je vse zbral v Koloseju. 17. julija jim kardinal vikar Micara mašuje pri sv. Petru. Ob desetih dopoldne pa jim Pij XII. v slovesni avdienci izredno zaupljivo govori o Brezmadežni, kako morajo biti pravi njeni otroci, kako morajo skrbeti, da bodo v verskih resnicah dobro poučene, kako se morajo izogibati velikim nevarnostim, ki jim od vseh strani prete, kako morajo po Marijinem zgledu, zaupati v Boga. Govori o sv. Katarini Labouré, posebni ljubljenci Brezmadežne, ki jo je proglasil za svetnico prav ob stoletnici (1947) potrditve pravil družbe hčera Brezmadežne, ter o čudodelni svetinji. Govor je tako bogat in lep, da bi ga moral vsak vernik, zlasti pa dekleta, dobro premisliti. Glede Marijinega češčenja tako resno trdi: „Nikdar se ne bojte, da preveč slavite tisto, ki se bo vso večnost svetila kot mojstrovina božja, najčudovitejša stvar, najsvetlejša zrelo božjih popolnosti. Zato ker bo Matj božja, je prejela od svojega božjega Sina vse darove narave in milosti. Glejte, zato češčenje Device (Marije), če ga pač prav umevamo, še zdaleka nič ne prikrajša božje slave, marveč prehaja naravnost na Boga, začetnika vsake dobrega, ki Jo je hotel tako veliko in tako čisto.“

V drugi polovici julija se je vršil v Vicenci v severni Italiji narodni liturgični teden, ki je obravnaval vprašanje: „Vrednost marijanske liturgije“. Montini, namestnik državnega tajnika, v imenu sv. očeta Pija XII. pošilja kardinalu Lercaru, bojonškemu nadškofu in pokrovitelju italijanskih narodnih liturgičnih tednov, dragoceno poslanico, kjer poudarja veliko vrednost češčenja Matere božje v katoliškem bogoslužju.

Za praznik sv. Ane je ogromno številu bretonskih vernikov prišlo na romanje k svetišču sv. Ane (Sainte Anne d' Auray), ki je zavetnica Bretanije. Tu pri materi Brezmadežne hočejo za Marijino leto obnoviti posvetitev Marijine mu brezmadežnemu Srcu. Sv. oče Pij XII. jih v posebnem nagovoru pripravi na posvetitev. Nagovor je spet tako temeljit in prisrčen, da bi se ga splačalo premisliti in premoliti. Verno Bretonce spominja, da je njihova dežela Marijina de-

žela, da je iz nje zraslo toliko Marijinih svetnikov, najbolj značilen pa je sv. Ludovik Marija Grignon Montfortski, ki ga je sam 20. julija 1947 proglasil za svetnika. Ko se posvečujejo Marijinemu brezmadežnemu Srcu, naj si njega in druge svete Bretonce vzamejo za zgled ljubezni do Marije in službe Mariji. Posebej jim priporoča Marijine kongregacije: „Z veseljem smo zvedeli, da imajo (Marijine kongregacije) v Bretanji goreče pospeševalce, in želimo, da bi v tej Marijini deželi našle rodovitno zemljo, iz katere bodo zrasle legije gorečih in apostolskih duš.“ Po teh besedah kardinal Klemen Emilij Roques, nadškof iz Rennesa moli posebno posvetilno molitev, v kateri posvečuje vso katoliško Bretanjo in vse njene ustanove Marijinemu brezmadežnemu Srcu.

V svoji veliki skrbi za vse vernike Pij XII. na prošnjo konzistorialne kongregacije dovoljuje, da morejo verniki, ki potujejo po morju, celo v ladijskih kapelah, kjer hranijo presveto Rešnje Telo, na praznik Marije Angelske (2. avgusta) prejeti porcijunkulske odpustke. Spet nova papeževa dobrotva v Marijinem letu.

Veliki šmaren je bil letos za katoliško Kanado izredno pomemben dan. Češčenje Matere božje se tam zelo pogloblja in širi. V Nicoletu je središče vsega marijanskega narodnega gibanja. Tam izhaja svetovno znana prekrasna revija o Mariji. Letos hočejo na veliki božji poti Notre-Dame du Cap de Madelaine obhajati veliki narodni marijanski kongres. Čudodelni kip Matere božje hočejo ovenčati z dragoceno diamantno krono, ovenčano z zvezdami in grbi desetih kanadskih provinc ter z napisom iz enainšesdesetega psalma: „In gospodoval bo od morja do morja in od reke do skrajnih meja zemlje.“ S tem hočejo izraziti svojo voljo, naj Kanadi gospodujeta Kristus Kralj in Marija Kraljica. Od 5. do 15. avgusta vsak dan priromajo verniki iz ene izmed desetih provinc na to božjo pot; v desetih dneh se bodo vse razvrstile. Pripravili so se s križarsko vojsko za molitev rožnega venca ter z Marijinim romanjem od kraja do kraja. Vseh romarjev v desetih dneh je vsaj za milijon.

Doslej je to največja vnanja slovesnost v Marijinem letu. Pij XII. na praznik Marijinega obiskanja imenuje kardinala Valerija za svojega legata, da bo v njegovem imenu kronal Marijo za duhovno Kraljico Kanade. V pismu kardinalovo pobožnost do Marije in globoko navdušenje kanadskih vernikov za Marijo. Saj se je to že prav posebno pokazalo leta 1947 na velikem narodnem marijanskem kongresu v Ottawi, ko so obhajali stoletnico ustanovitve nadškofije.

Vse poletne tedne pa teden za tednom sprejema velike množice romarjev v Rimu in v Castel Gandolfo, čeprav je bolehen in utrujen. Zadnji trije meseci pa bodo za Marijinega papeža najbolj radostni, ko bodo slovesnosti Marijinega leta dosegle svoj višek.

Poleg Pija XII. se osrednji odbor za Marijino leto zelo trudi, da bi Marijino leto doseglo svoj duhovni uspeh. Alojzij Traglia, naslovni nadškof in namestnik kardinala vikarja, že 19. novembra 1953 v imenu osrednjega odbora pošilja vsem ordinarijem (rednim škofom) po katoliškem svetu dragocene nasvete, kako naj bi v duhu okrožnice „Fulgens corona“ obhajali Marijino leto: Ni namen Marijinega leta, da bi prihajalo čim več romarjev v Rim, pač pa naj se vrše slovesnosti v čast Brezmadežni po posameznih škofijah in župnijah, romajo naj k Marijinim svetiščem, zlasti na bolj znana Marijina božja pota; po župnijah naj pridigujejo o Mariji, pri krščanskem nauku naj govore temeljito o Mariji, prirejajo naj konference, širijo naj dobre knjige o Mariji; bolj pogosto naj verniki pobožno prejemajo svete zakramente; verniki naj bolj goje krščansko ljubezen in vrše dela krščanske ljubezni v zavesti, da smo si bratje in otroci nebeške Matere; v spomin na Marijino leto naj skušajo spraviti v življenje razne socialne in dobrodelne ustanove; pri vsaki priložnosti v čast brezmadežni Materi božji naj se v molitvi spominjajo bratov po veri, ki morajo zaradi pravičnosti trpeti preganjanje.

Osrednji odbor je sklenil izdajati v Italiji v Marijinem letu posebno štiri-najstidnevno revijo „Madonna“, ki naj bo zelo poceni in naj prodre prav povsod ter

vse s svojo privlačnostjo navdušuje za brezmadežni Marijin vzor.

Predsednik Traglia je imel že v začetku decembra 1953 posebno konferenco za časnikarje, v kateri jim je razložil smisel in namen Marijinega leta.

28. januarja 1954 predsednik Traglia spet pošilja škofom novo pismo, v katerem pohvalno omenja, da škofje že poročajo o razveseljivih sadovih Marijinega leta, obenem pa daje nasvete, kako naj v bližnjih mesecih izkoristijo čas milosti Marijinega leta: Na praznik Marijinega oznanjenja naj v vsem svetu obhajajo duhovniški dan v čast brezmadežni Materi božji: redovniški in svetni duhovniki naj se ta dan v molitvi združijo s svetim očetom, opravijo premišljevanje o Brezmadežni, naj darujejo sv. daritev po namenu sv. očeta ter opravijo uro molitve pred presv. Rešnjim Telesom.

Končno priporočila, naj bi po svetu obhajali Marijin dan bolnikov, kadar se pač škofom zdi primerno. Po bolnišnicah, sanatorijih ter drugih zdraviliščih naj bi se vršile primerne verske slovesnosti; bolniki naj se povabijo, da darujejo molitve in trpljenje po namenih sv. očeta.

Osrednji odbor je sprejel željo bogoslovnih učencakov in mariologov, ki so jo izrazili na mednarodnem mariološkem kongresu v Rimu leta 1950, naj bi se leta 1954 vršil II. mednarodni mariološki in IX. mednarodni marijanski kongres. Kongres se je vršil zadnji teden meseca oktobra v Rimu pod vodstvom osrednjega odbora, vso organizacijo pa je prevzela Mednarodna marijanska akademija, katere duša je hrvaški frančiškan p. Balić, velik mariolog in bogoslovni učenjak. Ta kongres je krona drugih narodnih marijanskih kongresov, kajti ob zaključku tega veličastnega kongresa 1. novembra 1954 je Pij XII. slovesno uveličal praznik blažene Devjice Marije Kraljice vesolja; obenem pa je z zlato krono, posejano za dragocenimi biseri, krónal podobo Materé božje, Kraljice vesolja.

Na cvetni petek, na praznik sedem žalosti Materé božje predsednik Traglia pošilja novo okrožnico, kako naj bi letos obhajali Marijin mesec maj. Ves mesec maj naj bi goreče molili v tiste namene,

ki jih omenja okrožnica „Fulgens corona“, za pet nedelj v maju pa še bolj podrobno omenja namene: 2. maja za sv. očeta, 9. maja za preganjane brate, 16. maja za domovino, 23. maja za mir, 30. maja (ob kanonizaciji Pija X.) za duhovnike ter duhovniške in redovniške poklice. Teh pobožnosti naj se posebej udeležujejo otroci in mladina; osrednji odbor prosi, naj bi podprli prizadevanje organizacij „Pax Christi“ ter „Mednarodnega kat. urada za otroke“; ob velikonoč. času ter v maju naj še bolj goreče pridigajo o Mariji, prirejajo konference ter katehizirajo, kaj uči Cerkev o Mariji, da bi na ta način pritegnili najbolj zablodele duše; ta čas je tudi kaj primeren za večja in bolj pogosta romanja na Marijine božje poti; verniki naj lepo krasi Marijine kapele in kapelice ter na raznih krajih grade nove.

Na praznik sv. apostolov Petra in Pavla predsednik Traglia daje nove pobude škofom vsega sveta za drugo polovico Marijinega leta: praznik karmelske Materé božje naj bi posvetili molitvi za krščansko dostojnost in skromnost v obleki; saj nas ravno karmelski škapulir na to opozarja; na praznik Marijinega vnebovzeta naj bi pridigali in molili za povišanje sv. Cerkve ter za vrnitev ločenih bratov v pravo Cerkev; od praznika Marijinega rojstva do praznika Marijinega Imena naj se vrše zadostilne in spravne pobožnosti proti bogokletju in zlorabljanju svetih imen; mesec oktober naj bi bil posvečen obnovi krščanskih družin, zlasti s pomočjo molitve rožnega venca; meseca novembra pa Marijinjino pomoči priporočajmo duše v vica.

Osrednji odbor je izdal papeževu molitev za Marijino leto v zelo veliko prevodih v razne jezike; v Rimu je izšla posebna himna za Marijino leto; obenem pa osrednji odbor skrbi, da zlasti v Rimu pri Mariji Veliki čim slovesneje obhajajo Marijino leto. Pater Anton Prešeren, generalni asistent Jezusove družbe, poroča iz Rima, da pri Mariji Veliki vsak dan od jutra do večera res zelo veliko molijo. Tudi mi nikar ne pozabimo lepo uporabiti vsaj zadnje dneve Marijinega leta, ker je to leto res leto velikega Marijina obiskanja in božjega usmiljenja.

ŽRTVAM VOJSKE

GREGOR HRIBAR

Le poldrugo leto je trajalo meskaljenje veselje slemenških nacistov nad priključitvijo k Nemčiji. Nato je prišla vojska in jasno velenemško nebo so kmalu zastrle prve meglice. Ob vdoru na Poljsko je že padla prva žrtev s Slemenice, druga na Norveškem, tretja v Franciji. Pozneje vedno več in več. Sprva so morali pod orožje le mladi fantje, pozneje tudi možje, zlasti tisti, katerim nacisti niso docela zaupali. Ko se je vojna sreča na vzhodni fronti zaobrnila v rusko korist, se je moralo posloviti od doma tudi veliko nacistov.

S fronte so prihajala vedno slabša poročila. Vesti o padlih, pogrešanih in ujetih možeh in fantih so sekale vedno nove rane v srca domačih. Blazno zmogoslavje, ki je vladalo v marsikateri slemenški družini ob Hitlerjevem prihodu, se je spreminjalo v jok, žalost, strah in obup.

Ob koncu vojske je bilo doma poleg tistih nacistov, ki so se znali večše izogniti vojski, le še nekaj starejših mož.

Že kralj David je vedel, da je vojska najlepša prilika, da se vladajoči znebi neljubih oseb, in se po tem naziranju na žalost tudi ravnal. Kljub preziranju vsega, kar je spominjalo na Jude, so nacisti v tem oziru Davida vzorno posnemali in žrtvovali na oltarju domovine prvenstveno „nezanesljive“ državljane.

V prvih mesecih po vojski so prihajali domov vojaki z jugovzhodne, južne in zapadne fronte. Nekaj malega se jih je rešilo tudi pred sovjetsko armado, ki je zasedla vso vzhodno Avstrijo. Preko štajerskih gozdov in polj so po več tednih srečno prispeli na Koroško. Ob vsa-

kem povratku je bilo po fari govorjenja za nekaj dni.

Tisti, ki jih je zajela rdeča armada, so bili odpeljani v notranjost Rusije, kjer so morali graditi, kar je vojska porušila. Brez zveze z domom in brez posebne upanja na povratek so garali in hirali po ujetniških taboriščih, zmrzovali in čakali smrti, ki je imela med njimi bogato žetev.

Med tem so slemenška polja pogrešala delavnih moči, otroci so čakali, kdaj se vrne oče, žene so jokale za možmi in sinovi, dekleta so zdihovale za fanti.

Gospod Simon je vsako nedeljo po maši pristavil očenaš za padle, pogrešane in ujete vojake. Bral je maše za srečen povratek pogrešanih, opravljal obletnice za padle, tolažil in dajal upanja njim, ki so še mogli upati na svidenje s svojimi dragimi na tem svetu.

Za drugo in tretje povojno leto so avstrijski škofje dosegli iz Rima izredno dovoljenje. Na prvo novembrsko nedeljo po dnevu vernih duš se je moglo opraviti za padle vojake osmrtno opravilo. Po vseh cerkvah so na to nedeljo pristopali župniki v črnih oblačilih k oltarju in opravljali sveto daritev za pokoj žrtev druge svetovne vojske.

Gospod Simon je dal za to priliko postaviti sredi cerkve veliko tumbo. Sorodnike padlih katoliških vojakov je povabil, da bi za vsakega padlega člana družine spletli venec in nanj pritrdili listek z imenom pokojnega vojaka.

Že zgodaj pred mašo so ljudje spoštljivo prihajali v cerkev, polagali vence k tumbi in prižigali sveče okrog nje.

Po maši je dušni pastir opravil pri

tumbi osmrtno opravilo za padle vojake slemeniške fare in imel na številne vernike kratek nagovor o veliki žrtvi njih, ki so zgubili svoje življenje v službi domovine. Govoril je tudi o dolžnosti faranov, da se padlih s spoštovanjem spominjajo in za pokoj njihovih duš veliko molijo, kakor priporoča že sveto pismo stare zaveze, ko pravi, da je sveta in zveličavna misel, moliti za rajne.

Ne le ženske, tudi moški so si brisali solze. Zlasti najbližjim sorodnikom vojnih žrtev se je ponovno globoko odprla rana, ki jim jo je prizadela izguba družinskega člana. Istočasno pa so jim dušebrižnikove besede vtille novega upanja, da se snidejo s svojimi dragimi nekoč v nebeški domovini.

Po opravlilu v cerkvi so zanesli vence in sveče na skupno gomilo, ki jo je dal župnik napraviti ob pokopališkem križu v spomin padlim faranom.

Nemara je ta skromni izraz sočustvovanja in razumevanja Cerkve za bol njenih otrok ljudi Cerkvi bolj približal kot bi jih pritegnila dolga pridiga, saj je človek razumsko pa tudi čustveno bitje.

Ko je gospod Simon videl, kako drag je ljudem spomin na padle, je že tedaj pričel misliti, da bi bilo dobro vzdati v cerkvi spominsko ploščo z imeni padlih Slemeničanov. Čez zimo je še počakal, na pomlad je pa pričel hoditi okrog ljudi in jih pridobivati za svoj načrt. Ljudem je bilo na splošno všeč, kar jim je govoril. Kadar je župnik za kaj drugega prosil, kar ni hotelo biti denarja pri hiši. Za ploščo so pa ljudje čudovito radi prispevali vsak svoj delež v denarju in živilih. Le Tratnika so oprostili vsake datjave, ker je imel dovolj stroškov z zvonom.

Hkrati je dušebrižnik natančno pozvedoval, koliko Slemeničanov je padlo v vojski. Ugotovil je, da je prispelo uradno poročilo o smrti enajst katoliških vojakov in o štirih bogovercih. Najmanj toliko, če ne več, pa jih je bilo pogreša-

nih in ujetih. Med zadnjimi so bili mladi bogoverci v večini.

Dušni pastir je dolgo premišljal, ali naj vključi med imena padlih vojakov tudi bogoverce. Odločil se je, da priza-deti družin ne bo nagovarjal, a tudi ne odbil njihove prošnje, ako bi sami izrazili željo, da se tudi njihov pokojni družinski član vkleše v granitno ploščo, ki bo stala v cerkvi. Ni kazalo, s tem odbijati ljudi od Cerkve.

Res so tri družine za to zaprosile, med njimi tudi Telsnigbäuerin. Niso pa zaprosili Klančarjevi, čeprav je bilo materi pozneje zelo žal. Tudi Ruhdorfer ni maral, da bi bilo ime njegovega starejšega sina zapisano v cerkvi. Tako je bilo vklesanih vseh imen skupaj trinajst.

Gospod Simon je tudi premišljal v kakem redu bi postavil imena, da ne bi bilo zamere. Nekateri so hoteli, da bi najprej stala imena kmetov, a on se je odločil za časovni red in tako je prišel na zadnje mesto Telsnigbauer, ki je prišlo o njem pol leta pred koncem vojske poročilo, da je padel na Slovaškem.

Pod njegovim imenom je bilo prostora še za veliko imen za primer, da se pogrešani in ujeti vojaki ne bi vsi vrnili.

Dušebrižnik je imel veliko potov in skrbi z vsjo zadevo. Vendar je svoj cilj dosegel. Velika večina faranov mu je bila za ves trud hvaležna, čeprav tudi takih ni manjkalo, ki so mu metali polena pod noge. Od moških zlasti je Rijavčnik rad godrjal, češ da župnik fari napravlja prevelike stroške in da bi moral najprej sejo cerkvenega sveta sklicati in na njej njega in ostale cerkvene svetovalce za dovoljenje prositi, ali sme vzdati ploščo v cerkvi. V resnici je gospod Simon govoril posamič z vsemi cerkvenimi svetovalci, le Rijavčnika se je izogibal, odkar ga je šej dekanu tožiti. Ko je imel ploščo že v delu, je pa le omenil zadevo na neki seji. Rijavčnik je prikimal in odobral kot bi bilo le od njega vse odvisno.



Drava s Karavankami pri Beljaku

Drugi so spet namigovali, da župnik pobira veliko več denarja kot bo plošča stala. Niso mirovali jeziki, dokler ni nabil seznama darovalcev in vsote denarja na cerkvena vrata.

Ob popravilu cerkve so napravili v steni potrebno vdolbino, ki so vanjo v dneh pred prvo novembersko nedeljo vzdali granitno ploščo. Poleg imen sta bili vanjo vklesani z zlatimi črkami tudi vas in letnica smrti padlega vojaka.

Ko so se po vseh avstrijskih katoliških cerkvah v drugič spominjali žrtev vojske, je bila slemeniška cerkva polna kot malokdaj. Župnik je pred mašo svoje vernike izpred tumbe, zakrite z venci in svečami, takole nagovoril:

„Liebe Gläubige! Hvalevredna je misel avstrijskih škofov, ki so svetega oče-

ta prosili za dovoljenje, da se sme dve leti zapovrstjo na prvo nedeljo po dnevu vernih duš v vsej Avstriji opraviti osmrtno opravilo za vse žrtve druge svetovne vojske.

Tako so letos na ta dan že drugič vsi avstrijski katoličani zedinjeni v eni misli: v misli na padle vojake, združeni v eni molitvi: v molitvi za žrtve vojske; zbrani na enem kraju: v cerkvah, pri oltarjih, ki se na njih daruje naš Gospod in Odreščenik, Jezus Kristus, svojemu nebeškemu Očetu za vse tiste žrtve druge svetovne vojske, ki še trpe v vicah časne kazni.

Božji Sin, ki je dal za nas svoje življenje, ve pač najbolje, kako veliko žrtev napravi tisti, ki da svoje življenje za druge. Večje ljubezni — tako pravi naš

Odrešenik — večje ljubezni nima nihče, kakor tisti, ki da svoje življenje za svoje prijatelje.

Tudi padli vojaki naše fare so se odzvali zakoniti oblasti in dali svoje življenje v službi domovine.

Na žalost v mnogih slučajih niti ne vemo, ali moremo svoje drage kot mrtve objokovati ali pa sočustvovati z njimi radi trpljenja v ujetništvu.

A tudi o tistih, katerih smrt na bojišču nam je bila sporočena, ne vemo, kje počivajo, ne moremo s cvetjem okrasiti njihovih grobov, ne se izjokati nad njihovo gomijo. Kar pa nam je mogoče storiti, je zanje neskončno koristnejše kot bi bilo vse to: zanje moremo moliti k Vsemogočnemu in darovati sveto daritev za pokoj njihove duše, da bodo mogli že skoraj uživati večno blaženost, ako jih božja Pravičnost še zadržuje v čistilnem ognju.

Kako veliko veselje občutijo padli člani naše fare, ko vidijo, da se jih spominjamo v molitvi! Kako velika hvaležnost jih navdaja, ko čutijo, da jih po naši priprošnji čistilni ogenj več tako ne žge in se jim bo že skoraj izpolnilo neizmerno hrepenenje po dokončni združitvi z Bogom! Kako velika tolažba jih navdaja, ko vidijo, da se jim nebeška vrata vedno bolj na široko odpirajo v znamenje, da je zmerom bliže trenutek odhoda na kraj hladila, luči in miru; na kraj, kjer bo Bog obrisal poslednjo solzo z njih oči; na kraj, kjer ni ne bolečine, ne strahu, ne sovraštva, ne vojske, ne ločitve, ne smrti; na kraj, kjer vladajo ljubezen, pravica in nam nedoumljiva blaženost!

V tolažbo sorodnikov onih padlih Slemeničanov, ki so izstopili iz katoliške Cerkve, in v pojasnilo, zakaj je vključil v seznam padlih vojakov tudi bogoverce, je dušebrižnik nadaljeval:

„Da, dragi verniki, velika je naša žalost radi usode padlih mož in fantov, a še večja mora biti naša vdanost v božjo voljo in naše zaupanje v božjo

Dobroto. Kot kristjani moramo vedno moliti k Bogu: Zgodi se Tvoja volja! Ti si Gospodar nad življenjem in smrtjo! Kot kristjani pa moremo o slehernem padlem vojaku, tudi o onih, ki so v življenju morda globoko zašli ali se oddaljili od katoliške Cerkve, upravičeno upati, da so se v odločilnih trenutkih svojega življenja odzvali klicu božje milosti in si s popolnim kesanjem zagotovili milostno sodbo neskončno dobrega in pravičnega Boga.

Zato pa ne smemo iz svojih molitev za rajne nikogar izključiti, kajti Bog, pri katerem ni preteklosti, ne prihodnosti, je predvideval naše molitve in dal padlim odgovarjajočo milost.

V tem upanju in s trdnim sklepom, da bomo za padle vojake še nadalje molili, prosimo za vse žrtve vojske: Oče, daj jim tudi daleč od domovine večni mir! Tudi daleč od dragih naj jim sveti večna luč!

Nam v tolažbo in poznim rodovom v spomin pa naj bo ta spominska plošča, ki bo danes odkrita in blagoslovljena.“

Po teh besedah je dušebrižnik stopil k spominski plošči, odstranil od nje črno zagrinjalo in jo blagoslovil. Med tem je Tratnikov zvon žalostno pel v slovo Tratnikovim sinovom in vsem drugim padlim slemeniškim možem in fantom.

Po maši je dušni pastir odšel z ljudmi h grobu padlih vojakov, kjer so pevcii zapeli pesem, ki se je je pač marsikdo spomnil že pri zadnjih besedah župnikovega nagovora:

Fern der Heimat, fern der Lieben.

Daleč od domovine, daleč od dragih.

Do solz ganjeni sorodniki padlih, porešanih in ujetih Slemeničanov so imeli le eno željo:

Da le ne bi bilo treba vklesati še novih imen! Bog daj, da bi se vsi pogrešani in ujeti možje in fantje kmalu vrnili iz ruskega ujetništva.

Njihovo upanje je bilo utemeljeno, saj so Rusi prav tedaj vračali avstrijske ujetnike.

VELIKE ŽENE STARE ZAVEZE

Prof. PAVEL SLAPAR, AVSTRIJA

ESTERA

Izseljenka in kraljica

V 6. stoletju pred Kristustom je Izraelce v južnem kraljestvu zadela velika narodna nesreča. Babilonski kralj jih je podjarmil ter jim vzel državno samostojnost. Nato jih je v treh oddelkih nasilno preselil v Babilonijo. Le maloštevilni so smeli ostati doma. Za Izraelce se je pričela tako imenovana babilonska sužnost.

Ko so Izraelci prišli na tuje, so pogosto obnavljali tri sklepe:

1. Veri in zapovedim hočemo ostati zvesti. Nikakor se ne smemo izgubiti v poplavi poganstva.

2. Narodnosti in jeziku se ne smemo izneveriti. Nihče ne sme pozabiti, kje je doma.

3. Pri prvi priliki se hočemo vrniti. Naša domovina ni v Mezopotamiji, ampak v sveti deželi.

Kaj je bilo v resnici s temi sklepi? Še najbolj zares so morda vzeli prvi sklep. Seveda so tudi pri tem mnogi opovedali. A večina je le vzdržala. Drugi sklep je delal več težav. Izseljenstvo se je predolgo vlekel. Pripadnost narodu so poskušali ohraniti, a jezik so moralj opustiti. Treba se je bilo pač sprijazniti z razmerami. Tudi tretji sklep so mogli držati samo deloma. Danes bi rekli: Babilonski režim se je predolgo držal. Izraelcem je bilo šele po sedemdesetih letih mogoče vrniti se. Med tem so prvi, ki so prišli v izseljenstvo, že pomrli. Le maloštevilni so doživeli oboje: izselitev in vrnitev. Drugi rod pa ni več tako srčno želel vrniti se. Mnogi so si na tujem gospodarsko ustvarili lep položaj ali pa so s pridnostjo in darovitostjo dosegli take položaje v službah, da jih ni mikalo v Palestini znova začeti. Ali je bilo prav, da se niso vrnili? V njihovem času so bile sodbe najbrž deljene. Kdor

je gledal zgolj praktično, jih je verjetno odobral. Kdor je presojal predvsem idealno, jih je obsojal. V poznejših časih so se sodbe korenito izpremenile. Na splošno so jih odobraval. S tem da so ostali med pogani, so s svojo vero in zapovedmi pripravljali tla za poznejše delovanje. Cerkve. Opravili so torej med pogani velik apostolat priprave.

Med možmi, ki se niso vrnili, je bil tudi neki Mardohej. Zdi se, da je dosegel lepo mesto na kraljevskem dvoru. Imel je sorodnico Estero, ki je zgodaj izgubila očeta in mater. Mardohej je za siroto očetovsko skrbel. Oba sta bila globoko verna in pobožna človeka.

V prestolnici Suzi je vladal mogočni perzijski kralj Kserkses. Njegovo kraljestvo se je raztezalo od Indije do Etiopije. V tretjem letu vlade je priridel veliko slovesnost. Povabil je kneze in uradnike na gostijo. Ko je bil kralj že nekoliko vinjen, mu je prišlo na misel, da bi gostom pokazal svojo ženo, kraljico Vasti, ki je slovela kot lepotica. Naročil je dvorjanom, naj jo s kraljevsko krono na glavi privedejo v dvorano. Toda kraljica je imela tudi svoje muhe in ni hotela priti. Kralj se je zaradi tega zelo razsrdil. Obšel ga je divji bes.

Ženina nepokorščina mu je šla tako na živce, da je zadevo predložil svojim svetovalcem. Med njimi je bil neki Mamukan, ki je iz enkratne neubogljivosti naredil celo afero. Morda je tudi sam v lastni hiši imel malo besede. Morda so bile perzijske žene res tako oblastiteljne doma kot njihovi možje v zunanjem svetu, da je bilo včasih laže obvladovati stosedemindvajset pokrajin velikega perzijskega kraljestva kot nositi hlače v lastni hiši. Naj bo že, kot hoče! Vasti je s svojo neubogljivostjo dala skrajno slab zgled. Mamukan je dal temu na smešno žalosten način izraza: „Kralji-

ca Vasti se ni pregrešila samo zoper kralja, ampak tudi zoper vse kneze in narode, ki prebivajo v pokrajinah kralja Kserksa. Za kraljičino zadržanje bodo zvedele vse žene. Zaničevale bodo svoje može, če se bo govorilo: Kralj Kserks je ukazal kraljici Vasti, da se prikaže; ona pa ni prišla. Od tega dne dalje bodo perzijske in medijske kneginje, ki bodo zvedele za kraljičino zadržanje, to vsem možem predbacivale. Na ta način preziranja in prepiranja ne bo nikdar konec. Kralj naj zato izda neovrgljivo kraljevsko naredbo in naj jo vstavi v zakonik. Glasi naj se nekako takole: Vasti se ne sme več prikazati pred kralja. Njeno kraljičino dostojanstvo bo dal kralj drugi, ki je boljša kot ta. Ko bo ta naredba objavljena, bodo vse žene, pa naj bodo iz visokih ali nizkih stanov, svojim možem izkazovale dolžno čast.“

Kralju je predlog ugajal. Razposlal je okrožnice v vse pokrajine. Vsak narod jo je dobil v svoji pisavi in v svojem jeziku. V okrožnici je med drugim stalo: Vsak mož naj bo gospodar v svoji hiši ne glede na to, kakšen jezik govori.

Kraljevi dvorjaniki so kmalu nato stavili predlog: Kralj naj v vseh pokrajinah naroči uradnikom, da naj vsa lepa dekleta pošljejo v prestolno mesto Suzo v harem. Tista, ki se bo kralju najbolj dopadla, naj pride na Vastino mesto.

Med lepoticami je bila tudi Estera. Predstojnik harema je bil z njeno lepoto posebno zadovoljen. Dajal ji je najučinkovitejša lepotna sredstva in sijajno hrano. Mardohej pa je Esteri prepovedal povedati, kakšnega rodu in pokoljenja je. Sam je dan za dnem prihajal na dvor, da bi izvedel, kako se ji godi in kaj bo z njo.

Lepotna nega je trajala dvanajest mesecev. Šest mesecev so vsako posebej obdelovali z oljem iz mire in šest mesecev z balzomom in drugimi ženskimi lepoticami. Nato je šla vsaka h kralju. Vse, kar je iz kraljevske palače hotela vzeti s seboj, je dobila. Ko je prišla vrsta na Estero, ni hotela ničesar. Napravila se je enostavno tako, kot je predstojnik harema določil. Kralj jo je vzljudil bolj kot vse druge ženske. Pridobila si je njegovo milost in naklonjenost pred vsemi

drugimi dekleti. Posadil ji je kraljevsko krono na glavo.

Dva kraljevska uradnika sta napravila zaroto zoper kralja. Mardohej je za njo pravočasno izvedel in sporočil to Esteri. Ta pa je obvestila kralja. Preiskava je dognala, da je imel Mardohej prav. Oba dvorjanika sta prišla na vislice. Dogodek je bil vpisan v kraljevski kroniko.

Kmalu nato je kralj povišal nekega Amana, da je postal neke vrste veliki vezir. Kraljevski uradniki na dvoru so mu izkazovali kar božjo čast. Poklekovali so pred njim ali pa se celo pred njim metali na tla in ga tako častili. Amanu je bilo to silno všeč. Pravoverni Mardohej tega seveda ni mogel in ni hotel storiti. Dvorni služabniki so tedaj rekli Mardoheju: „Zakaj prekršuješ kraljevsko zapoved?“ A Mardohej jih ni poslušal, čeprav so mu iz dneva v dan prigovarjali. Izgovarjal se je, da je Jud. Služabniki so ga naznanili Amanu, da bi videli, če njegov izgovor kaj drži. Ko je Aman zvedel, se je zelo razsrdil. Hotel se je maščevati ne samo nad Mardohejem, ampak tudi nad vero, ki Mardoheju brani Amana po božje časti. Porodil se mu je sklep, da bo vse Jude iztrebil.

Ob prvem mlaju so vpricho Amana žrebali, da bi ugotovili dan in mesec, ko naj bodo Judje uničeni.

Nato je Aman rekel Kserksu: „Med narodi in vseh deželah tvojega kraljestva prebiva raztresen in vendar spet popolnoma zase narod, čigar postave se ločijo od vseh drugih narodov in ki kraljevih naredb ne izpolnjuje. Nikakor ni kralju v korist, če to dovoljuje. Če se kralju zdi, naj dá primerno povelje za uničenje. Z zaplembo njihovega premoženja bi se močno okrepila tudi kraljevska blagajna. Deset tisoč talentov srebra bi lahko odtehtal in izročil uradnikom kraljevske blagajne.“ Kralj je snel pečatni prstan z roke in ga dal Amanu rekoč: „Srebro puščam tebi, z ljudstvom pa ukreni, kakor se ti zdi.“

Aman je v kraljevskem imenu dal sestaviti odlok. Glasi se v glavnem takole: „Kot vladar nad mnogimi narodi in kot gospodar vsega sveta se nočem

napihovati z napuhnjenimi in oblastni-
mi čustvi, marveč se trudim, da bi vla-
dal milo in krotko; da bi življenje svojih
podložnikov varoval pred nemiri; da bi
dal vsemu kraljestvu dobre in udobne
ceste in da bi čim prej obnovil mir, ki
si ga vsak želi. Ko sem svoje sveto-
valce poprašal, kako bi to dosegel, mi
je Aman, ki mi je najbližji in ki se od-
likuje v premissljenosti, neomajni vda-
nosti, zanesljivosti in zvestobi, sporočil:
Med vsemi ljudstvi na zemlji živi narod,
ki goji mrzka čustva. S svojimi posta-
vami se vedno postavlja v opreko z dru-
gimi narodi in neprestano prekršuje
kraljevske naredbe, da naše vladanje,
ki je sicer brez graje, ne more priversti
do zaželenega miru. Upošteva je, da edi-
no ta narod vedno zoper vsakogar za-
vzema sovražno stališče, da živi po tujih
postavah, da se našim naredbam zoper-
stavlja, da dela najhujša zločinstva in
da ovira dobrobit kraljestev, odrejamo:

MOJA LUČ V TUJINI

Tvoja luč, Brezmadežna
v mojo dušo sije,
cvet življenja večnega
meni v tebi klije.

Zarja rajskih si vrtov,
milosti cvetlica,
tabernakelj Jezusov,
angelov Kraljica.

Nikdar greh te ranil ni,
močna, sveta Žena,
med ženami vsemi ti
si blagoslovljena.

Lilija brezmadežna,
moja luč v tujini,
bodi še zavetnica
naši domovini!

Gregor Mali

Vsi, ki jih Aman, prvi odpravnik držav-
nih poslov in naš drugi oče, pismeno na-
javi, naj bodo z družinami vred štiri-
najstega dne meseca adarja letošnjega
leta s sovražnim mečem brez milosti in
usmiljenja popolnoma pokončani in uni-
čeni.“

Ko je Mardohej za odlok zvedel, je
raztrgal svoje oblačilo, se odel v rašev-
vino in se potresel s pepelom ter odšel
v mesto ter bridko tarnal: „Gospod,
Gospod, vsemogočni kralj! V tvoji obla-
sti stoji veselje in nihče se ti ne more
ustavljati. Ti veš, Gospod, da nisem iz
napuha, domišljavosti ali častihlepja od-
klanjal priklanjanje pred Amanom. Na-
sprotno! Rad bi poljubljal sledove nje-
govih stopinj, če bi bilo to Izraelu v
rešitev! A časti, ki gre Bogu, nisem
hotel prenašati na človeka. Nikogar no-
čem po božje častiti razen tebe, mojega
Gospoda. In zdaj, Gospod, moj Bog in
kralj, usmili se svojega ljudstva! Ne do-
pusti, da bi utihnile ustnice tistih, ki
te slave!“

Tudi Izraelci so na vso moč zdiho-
vali, zakaj pred očmi jim je bila gotova
smrt. Postili so se, tarnali in zdihovali
in mnogi so se odeli v raševino in pepel.

Ko so služabnice in dvorjani prišli k
Esteri in ji poročali, je bila tudi ta zelo
potrta. Poslala je Mardoneju obleko, da
bi jo oblekel in odložil žalna oblačila.
Toda Mardohej je odklonil. Nato je po-
slala dvorjana k Mardoheju, da bi izve-
dela, kaj to pomeni in zakaj se vse to
vrši. V žalni obleki namreč Mardohej ni
mogel na dvor. Mardohej je dvorjanu
vse po vrsti povedal in mu dal tudi pre-
pis odloka, ki je bil nabit v Suzi in se
je tikal uničenja. Prosil ga je, naj ga
pokaže Esteri, naj ji poroča in naj jo
prosi, da bi šla h kralju in prosila za
pomilostitev.

Estera je v odgovor sporočila: „Kdor
nepoklican prestopi notranji kraljevi
dvor, je po zakonu obsojen na smrt. Le
v tem slučaju ostane pri življenju, če mu
kralj ponudi svoje zlato žezlo. Jaz pa
že trideset dni nisem bila več klicana h
kralju.“ Mardohej je nato sporočil Este-
ri: „Nikar ne misli, da si boš ti edina
od vseh Judov rešila življenje, ker si v
kraljevski palači. Če se ti zdaj obdaš z

molkom, bo Judom od druge strani prišla pomoč in rešitev. Ti pa boš z vso hišo vred izročena poginu. Kdo ve, če nisi prav zaradi tega v tem času postala kraljica.“

Estera je nato Mardoheju sporočila: „Pojdi in zberi vse Jude v Suzi! Postite se zame tako, da tri dni in tri noči ne boste nič jedli. Tudi jaz se bom s svojimi služabnicami postila. Nato bom šla h kralju, čeprav je proti postavam. Če moram zaradi tega umreti, bom pač umrla.“ Mardohej je storil, kar je Estera naročila.

Tudi Estera se je v smrtni grozi zatekla k Gospodu. Odložila je svoja kraljevska in oblekla žalna oblačila. Posipala se je s pepelom in prahom in pokorila svoje telo. Nato je molila k Gospodu, Izraelovemu Bogu: „Moj Gospod, ti edini si naš kralj. Pomagaj mi, ki zapuščena nimam nobenega drugega pomočnika razen tebe! Ne prepusti, Gospod, svojega žezla ničevim malikom in ne daj, da bi se pogani norčevali iz našega pogina! Daj mi poguma, Gospod! Položi mi pravo besedo na usta pred levom in zaobrnj njegovo sovraštvo proti našemu sovražniku, da bodo on in njegovi privrženci uničeni. Nas pa reši po svoji roki in pomagaj meni zapuščeni, ki nima nikogar razen tebe, Gospod!“

Tretji dan je Estera odložila žalno oblačilo in si nadela praznično obleko. Sijajno se je okitila in se še enkrat priporočila vsvednemu Bogu in rešitelju. Nato je vzela dve služabnici s seboj. Ena jo je vodila pod roko, druga ji je nosila vlečko. Sijala je v polnem lesku svoje lepote. Njeno obličje je bilo veselo in ljubko. A njeno srce se je stiskalo v bojzani. Prišla je skozi vrata in obstala pred kraljem. Ta je sedel na kraljevskem prestolu. Bil je napravljen v vsem sijaju. Njegova oprava je bleščala v zlatu in dragih kamnih. Pogled nanj je vzbujal grozo.

Ko je dvignil svoj obraz in v bliskajočih se očeh izražal svoj notranji srd, se je kraljica onesvestila, spremenila barvo in naslonila glavo na služabnico, ki je stopala nekoliko pred njo. Gospod pa je omilil kraljevo srce. Zaskrbljen je kralj poskočil s prestola, jo vzel v na-

ročje, dokler se ni zavedla in ji prijazno govoril: „Kaj ti je, Estera? Jaz sem tvoj brat. Bodi pogumna! Ti ne smeš umreti! Kar sem odredil, velja na splošno. Pristopi torej!“ Nato je dvignil zlato žezlo, ji ga položil na tilnik, jo poljubil in rekel: „Govori zdaj z menoj!“ Estera je spregovorila: „Gospod, prikazal si se mi kakor angel božji. Moje srce je vztrepetalo v bojzani pred tvojim veličastvom. Čudovit si, Gospod! Tvoje obličje je polno miline.“ Ko je tako govorila, se je vnovič onesvestila. Kralj je bil zelo potr in vsi služabniki so ji prigovarjali.

Ko se je Estera končno povsem zavedla, jo je kralj vprašal: „Kakšne so tvoje želje? Tudi če gre za pol kraljevstva, boš uslišana.“ Estera pa je odvrnila: „Če je kralju ljubo, naj pride danes z Amanom na obed, kj sem ga zanj pripravila.“ Kralj je takoj ukazal: „Pokličite brž Amana, da se Esteri izpolni želja!“

Pri obedu je rekel kralj Esteri: „Kakšna je tvoja prošnja?“ Estera pa je odvrnila: „Moja prošnja in moja želja je tale: Če se našla milost v kraljevih očeh in če se kralju ljubi uslišati mojo prošnjo, naj pride spet z Amanom na obed, ki mu ga bom pripravila. Jutri bom nato ugodila kraljevi želji.“

Tisti dan je šel Aman zelo vesel na dom. Ko pa je ugledal pri vratih kraljeve palače Mardoheja, ki ni hotel vstati pred njim in se nanj sploh ni ozrl, se je razsrdil. Vendar se je premagal, dokler ni prišel domov. Tu je sklical prijatelje in svojo ženo. Pripovedoval jim je o svojem velikem bogastvu, o svojih številnih sinovih, kako zelo ga je kralj počastil ter ga povišal nad kneze in kraljeve služabnike. Aman je nadaljeval: „Celo kraljica Estera je poleg kralja samo še mene povabila na obed, ki ga je pripravila. Tudi za jutri sem s kraljem spet povabljen k njej. A vse to je zame brez pomena, dokler moram ob vratih kraljevske palače gledati Mardoheja.“ Žena in prijatelji so tedaj rekli: „Ukaži postaviti petdeset kornolcev visoke vislice in govori jutri zjutraj s kraljem, da bo Mardohej na njih visel. Nato greš lahko z veseljem s kraljem k obedu.“

Predlog je Amanu ugajal in ukazal je postaviti vislice.

Ponoči kralj ni mogel spati. Velel si je prinesiti kroniko, da so mu brali iz nje. Prišli so tudi do poročila, kako je Mardohej nekoč odkril zaroto in jo javil kralju. Kralj je vprašal: „Kakšno čast in odlikovanje je Mardohej za to prejel?“ Služabniki so odgovorili: „Mardohej ni prejel ničesar.“

Tedaj je kralj vprašal: „Kdo je v preddurju?“ Aman je pravkar vstopil, da bi kralju predlagal, naj bi bil Mardohej obešen na vislicah, ki jih je bil dal postaviti. Služabniki so odgovorili: „Aman je v preddurju.“ „Naj vstopi.“ je rekel kralj. Aman je pristopil in kralj ga je vprašal: „Kaj naj se stori z možem, ki ga kralj želi posebej počastiti?“ Aman je sam pri sebi mislil: Koga drugega kakor mene naj kralj želi posebej počastiti? Zato je kralju odgovoril: „Če želi kralj koga častiti, naj se mu prinese kraljevska obleka, ki jo je kralj že nosil in privede naj se konj, ki ga je kralj že jezdil in ki ima na glavi kraljevsko krono. Obleka in konj naj se izročita najimnitnejšemu knezu, ki naj obleče moža, ki ga kralj želi počastiti. Nato naj ta jezdi na konju čez mestni trg in knez naj kliče: Tako se godi možu, ki ga hoče kralj počastiti.“ Tedaj je rekel kralj Amanu: „Preskrbi brž obleko in konja, kakor si rekel, in stori tako z Judom Mardohejem, ki se mudí pri vratih kraljevske palače! Ne izpusti ničesar, kar si predlagal.“ Aman je vse tako storil ter odhitel nato z žalostnim in zakritim obrazom na dom, kjer je pripovedoval svoji ženi in prijateljem, kar se mu je pripetilo. Njegovi svetovalci in žena so mu rekli: „Če je Mardohej Jud, potem zoper njega ne boš nič opravil, marveč te bo strmoglavil.“ Med tem so že prišli dvorni služabniki in ga brž odvedli k obedu, ki ga je Estera pripravila.

Kralj je pri mizi spet vprašal Estero: „Kakšna je tvoja prošnja in želja?“ Tedaj je kraljica Estera odgovorila: „Če sem našla milost v tvojih očeh, o kralj, in če je kralju prav, potem mi podeli življenje, za katerega te prosim in moje ljudstvo, za katerega te rotim. Mi smo

namreč prodani, jaz in moj narod, da bi bili iztrebljeni, pomorjeni in uničeni.“

Kralj je vprašal: „Kdo je tisti, ki kaj takega snuje?“ Estera je odvrnila: „Sovražnik in zoprnik je tale hudobni Aman tukaj.“ Aman se je prestrašil. Kralj pa se je poln srdca dvignil od mize in šel na vrt svoje palače. Aman je ostal in prosil kraljico Estero za svoje življenje, zakaj videl je, da kralj z njim nekaj hudega namerava. Ko se je kralj vrnil, se njegov srd še ni nič polegel. Eden od dvornih služabnikov je rekel: „Pri Amanovi hiši stoje vislice, petdeset komelecev visoke. Aman jih je dal postaviti za Mardoheja.“ Kralj je velel: „Obesite Amana na nje.“ Šele nato se je njegova jeza pomirila.

Kralj je podaril Amanovo hišo Esteri, Mardohej pa je dobil dostop do kralja. Estera mu je namreč povedala, na kakšen način sta si v sorodu. Nato je kralj pečatni prstan, ki ga je velel Amanu odvzeti, dal Mardoheju.

Estera je prosila kralja milosti za svoje ljudstvo. Želela je, da bi bil Amanov odlok čim prej preklican. Toda po tedanjih zakonih to ni bilo mogoče. Odlok, ki je bil v kraljevem imenu izdan in z njegovih pečatnim prstanom zapečaten, se ni dal preklicati.

Pač pa je smel Mardohej s kraljevim dovoljenjem izdati nov odlok, s katerim je bilo Judom naročeno, da naj se obo-rože in za dan, ko naj bi bili uničeni, pripravijo. S tistimi, ki bi hoteli Amanov odlok izvajati, naj ravnajo tako, kakor je prej Amanov odlok določal za Jude. Brzi sli so na hitrih konjih raznesli Mardohejev odlok po vsej državi. Med Judi je zavladalo veliko veselje.

Ko je prišel usodni dan, so bili Judje že zbrani in pripravljeni. Upri so se z orožjem svojim pokončevalcem. V prestolnem mestu Suzi so pobili petsto nasprotnikov. Med njimi tudi deset Amanovih sinov. Ko je kralj to zvedel, je vprašal Estero: „Kakšne so nadaljnje tvoje želje? Izpolnile se ti bodo.“ Estera je odvrnila: „Želim, da moji rojaki v prestolnem mestu tudi še jutrišnji dan ravnajo tako kot danes. Vseh deset Amanovih sinov pa naj obesijo na vislice.“ Tako so Judje tudi še naslednji dan ob-

računavali z nasprotniki. Pobili so jih še tristo. A plena se ni nihče polakomnil.

V ostalih pokrajinah so Judje prav tako korenito obračunali s svojimi nasprotniki. Sv. pismo pravi, da so jih pobili 75.000. Naslednji dan pa so obhajali z velikimi pojedinami in slovesnostmi.

Kmalu nato je Mardohej poslal okrožnico vsem Judom. V njej je ukazal, naj 14. in 15. dan meseca adarja odslej vedno slovesno praznujejo. Praznik je dobil ime purim po besedi pur, kar pomeni žreb, ker je bil dan pokončanja Judov od Amana določen po žrebu.

Podoben razglas je dala na Jude tudi Estera. Praznik purim je bil s tem odlokom uzakonjen. Judje so na ta dan prirejali velike slovesnosti in pojedine. Navadno so se drug drugega tudi obdarovali z okusnimi jedili. Predvsem pa so na ta dan obdarovali reveže.

K zaključku Esterine zgodbe naj dostavim še nekaj misli. Imejmo pred očmi, da je zgodba iz stare zaveze. Marsikaj stoji v čisti svetlobi razodetja, marsikaj pa je še v senci nepopolnosti, ker sonce, ki je Kristus, še ni vzhlo, ampak ga je napovedovala komaj začeta zarja.

1. Lepo je opisal svetopisemski pisatelj Esterino nepokvarjenost in njeno zvestobo veri in božjim zapovedim. Bila je sirota brez staršev. Njen edini vzgojitelj je bil Mardohej. Bila je izredno lepa. Živela je sredi pokvarjenega poganškega okolja. Vabili so jo miki orientalskega razkošja. Na dvoru je bilo za vse to dovolj prilike. Torej sami neugodni činitelji za njeno vzgojo in življenje. In vendar se ni izgubila.

Zakon je seveda sklenila brez ljubezni in lastne izbire. Morala je v harem. Za to so govorili bolj narodni kot osebni interesi. Skušala se je tudi s to prisiljenostjo sprijazniti. A vsekakor: Tu stoji v senci starozavezne nepopolnosti in poganške miselnosti.

2. Zapoved ljubezni do sovražnikov pozna pravzaprav v vsem obsegu še le nova zaveza. Estera je zahtevala maščevanje. Zob za zob, življenje za življenje. Tu ni bilo usmiljenja. V novi zavezi bi

ne mogla in ne smela tako ravnati. Seveda je tudi v novi zavezi praktično zelo težko ločiti kazen in maščevanje. Morda Izraelci takrat res niso imeli drugega izhoda. Morda je bil pokolj res bolj dejanje samoobrambe in ne toliko maščevanja. Danes nam je na tako daljavo težko soditi. Meje med kaznijo in maščevalnostjo se pa pri tem na žalost le prerade zabrisujejo. Razlagalci Esterine knjige se o Esterinem ravnanju s sovražniki zelo previdno izražajo.

3. Božja previdnost vodi vse ljudi. Bogu je za to redno ni treba delati nobenih čudežev. Navidezno gre povsem naravno, v resnici pa vse po svoje služi božjim načrtom. Od kraljice Vasti do Estere in do rešitve Izraelcev je cela vrsta členov, ki so popolnoma naravno sklenjeni. Svetopisemski pisatelj pa hoče prav to pokazati, da je kljub navideznemu naravnemu razvoju vendarle potek dogodkov Bog tako vodil, da sta pravica in dobroti zmagali, da je bila goreča molitev prestrašenih uslišana in da se brezbožni napuh zlomamernih sovražnikov nad vernimi Izraelci ni mogel razbohottiti.

4. Cerkev gleda v Esteri Marijino predpodobo. Kakor je bila Estera po telesu najlepša, tako je Marija najlepša po duši. Estera je bila kraljica, Marija pa celo kraljica angelov in svetnikov. Kakor je Estera takrat, ko je Izraelcem grozil pogin, s svobodnim sodelovanjem rešila ves narod, tako je Marija s svojim svobodnim sodelovanjem rešila ves človeški rod največjega sovražnika hudobnega duha in vzgojila Odrješnika Kristusa, po čigar zaslugi smo mogli zadihati v svobodi otrok božjih.

Vsem izseljenskim dekletom in ženam more biti Estera krasen vzor ljubezni in požrtvovalnosti do naroda, iz katerega smo izšli in zvestobe do vere in zapovedi, zaradi katerih se moramo razločevati od sodobnih poganov. Še več! Saj ne stojimo tako kakor Estera v poltemi, ampak v polni svetlobi razodetja in milosti.

Naj bi Bog podpiral vse tiste, ki hočejo posnemati Estero in privedel nazaj tudi vse one, ki se njenemu vzoru in zgledu oddaljujejo.

ŠPORT IN ZDRAVJE

(Predavanje na tretjem slovenskem socialnem dnevu, 27. junija 1954, v Bs. Airesu)

AVGUST HORVAT

POMEN ŠPORTA

Šport je v našem času razširjen med vsemi stanovni in sloji, pri vseh civiliziranih narodih.

Številne so vrste športa, med katerimi lahko vsak najde in izbere sebi primerno panogo. Ni razlike med starimi in mladimi, čeprav v športu prevladuje mladina.

Športno udejstvovanje, gojenje in prakticiranje športa je lahko individualno, lahko kolektivno. Zadnje prevladuje pred pivim.

Ustanavljajo se športna društva, organizacije in zveze, narodnega in mednarodnega značaja.

Obširni in moderni športni stadioni vabijo množice gledalcev, a predvsem vzgajajo lepo število tistih, ki so posvetili razpoložljive življenjske sile ne iskanju denarja, ampak lepim idealom in ciljem, ki jih ima zdravo pojmovanje športa.

Šport propagira tisk. Skoraj ni več časopisa, ki ne bi govoril o športu. Imamo specializirane časopise, ki so posvečeni izključno športu in telesni vzgoji.

Države ustanavljajo šole za fizično vzgojo državljanov in imajo ministrstva, ki skrbijo tudi za razvoj športa. V drž. proračunu so temu namenjeni posebni zneski.

Življenje dokazuje, da ni potrebno posebej opravičevati, da nam je šport potreben in sicer radi zdravja na splošno, radi moralne in civilne vzgoje, radi vsakdanjih delovnih področij in sodobnega načina življenja. Potreben je predvsem mladini, posebej mladini v razvojni dobi.

CILJ ŠPORTA

Šport je sredstvo za pravilen razvoj, uporabo in obvladanje energij, ki so zaprte v človeku in v vsakdanjih opravilih premalo ali enostransko uporabljene.

Najsplošnejši cilj športa je vzgoja, razvoj in utrjenost telesa z dinamične in statične strani. Drugi cilj je uporaba in služba športno razvitega in gojenega telesa duši, za notranje intimno in splošno zunanje življenje človekove osebnosti. Največji in glavni cilj pa je, da služi izpopolnjevanju človekove osebnosti, voditi človeka in ga pripeljati k Bogu.

Vsaka stvar, ki služi določenemu namenu mora imeti zakone in pravila, določeno področje, neko mejo in omejitve. Zato mora šport upoštevati zakone anatomije, fiziologije in psihologije, moralne in socialne zakone ter vsa najnovejša odkritja na področju teh znanosti.

Šport je umetnost. Veselje in moč, ki iz njega izhajata je podobno veselju umetnika ob obvladanju instrumenta. Zato moramo razlikovati inštrument, umetnika ob obvladanju inštrumenta.

Inštrument je človeško telo, umetnik je človek kot umsko bitje, boljše duša, ki je vodilo življenja.

Iz teh načel vidimo, da ima šport po svoji naravi, namenu in cilju fiziološki, etični in socialni značaj.

FIZIOLOŠKI ZNAČAJ ŠPORTA

Skrbeti moramo za telo, za zdravje, tako nam ukazuje zapoved in naravna zdrava pamet. Skrbeti moramo, da pravilno funkcionirajo vsi organi telesa, čuti in instinkti, da se pravilno uporabljajo energije.

Skrb za zdravje nas sili, da si utrdimo telo, da ga pripravimo odpornega zdravju škodljivim vplivom. Zrak, ki ga vdihujemo je prenapolnjen z bacili, kljub temu, da ga direktno ne čutimo in se ne zavedamo. V mestu ga zastruplja promet, številne motorne, tehnične in znanstvene naprave vseh vrst, kopičenje ljudi na majhnem prostoru, premajhna in nezdrava stanovanja. Zrak zastruplja številne tovarne in laboratoriji. Kraj dela ali je prenapolnjen ali že po naravi in značaju dela škoduje zdravju. Delavnica, tovarna in pisarna nas utrujajo fizično in duševno.

Že sam način modernega življenja škoduje zdravju. Življenje poteka v zaprtih prostorih, lokalih in dvoranah, kjer ni svežega zraka. Zato podležemo vsakemu prehladu, zato toliko bolzni in bledih obrazov.

Človeško telo potrebuje zraka in splošne razgibanosti. Nudi ga športno področje, športno igrišče, športna organizacija s svojim delom in prizadevanji. Toda začetj se mora že v mladosti, že v mladosti utrjevati telo, da pozneje ne bo prepozno.

Šport je eno izmed najučinkovitejših sredstev preventivne medicine, ker pomaga preprečiti boleznj. Vsak je rajši

December

Končno odnesel je veter raztrgano listje. Strehe nekdo je osnažil z vodò in s

Sidólom.

Cesta je prazna in tiha slovesnosti čaka. Hladni oblaki in hladne so rečne gladine.

Belo perilo se ziblje med kolom in kolom. Zgodaj svetilke od hiše do hiše zbudé se, v vsaki je duša raztrgana s sencami

mraka.

Grdi December! Zakaj ne prineseš ljubezni?

Vladimir Kos

zdrav kot bolan, zato mora iskati način in sredstev, da si to zdravje ohrani.

Predvsem mora mladina gojiti šport in si utrjevati telo. Na splošno so nezdrave razmere, v katerih živi in dela. Radi zdravja otrok in njihove bodočnosti bi morali starši čutiti moralno in narodno dolžnost, da pošiljajo otroke tudi v športne mladinske organizacije in društva, v našem primeru v slovenska, ki so se posvetila temu delu in skrbstvu.

Ako naobrnmemo to na razmere v izseljenstvu, moramo postaviti trditev, da je tukaj šport za normalni telesni razvoj mladega človeka življenjska potreba. Če je mladini življenjsko potrebno, ga mora izseljeniška skupnost, ne glede na deželo, v kateri živi, smatrati za svojo dolžnost.

ETIČNI ZNAČAJ ŠPORTA

Skrb za zdravje, za telo, njega pravilni razvoj in lepoto ni v nasprotju z etičnimi zakoni. Iz ust istega Boga, ki je obsodil naše kosti in meso v prah, je bila dana obljuba, da bo to telo s kostmi in mesom zopet vstalo poveličano poslednji dan. Telo ni ustvarjeno in obsojeno na večer prah, pripada Stvarniku, je tempelj sv. Duha, zato mora nositi in hvaliti Boga.

Duša in nje potrebe so vodilo športa, njene težnje in cilji, težnje in cilji športa.

Ni končni in pravi namen športa močne mišice, estetsko oblikovano telo in trajno zdravje. To je posrednega pomena. Duša potrebuje zdravo telo za normalni razvoj človekovega notranjega življenja. Glavni cilj je zdravje duše, dosega namena življenja in človekovega končnega cilja. Duh je, in ne meso, ki vodi in oblikuje svet.

Če se duša podredi telesu, isto postane masa materije, ki vzame človeku pravi pomen in smisel življenja. Zato v športu ni najboljši in prvak tisti, ki postavlja rekorde, se postavlja z uspehi in občudovanjem drugih, ampak tisti, ki zna zmagati lastno telo, podrediti njego-

ve sile, čute in nagone zahtevam duše, ukazom večnih zakonov življenja. Šport mu je le sredstvo za usmerjevanje fizičnih sil in zdravja k neminljivim idealom, ki jih ima pred seboj vsak duševno in moralno uravnotešen človek.

Iz tega izhaja, da je šport potreben tudi iz moralnega stališča in to predvsem mlademu človeku, da more pravilno upravljati in usmerjati življenjske energije, ki jih redni življenjski nazori ne izčrpajo, radi usmerjanja mladostnih prebujajočih se sil, gospodstva nad samim seboj, radi vzgoje volje, značaja in utrditve vere. Fizično zdravje mora nujno služiti duševnemu zdravju.

SOCIALNI ZNAČAJ ŠPORTA

Pravilno pojmovanje športa služi življenju telesa in duše, oblikuje zdravega in popolnejšega človeka v družbi.

Fizično zdravje poedincev je za družbo velikega pomena. Največje važnosti je duševno zdravje, iz katerega izhaja neposredno tudi socialno zdravje.

Pri športu se s prostovoljno odpovedjo in podvrženostjo disciplinirajo človekove fizične sile in volja. Utrjuje se telo in volja, spoznanje, da se je za dosego cilja in uspeha treba podrediti pravilom, se vaditi, premagovati, potrpeti in služiti. Najmočnejši in najboljši je najskromnejši, služi vsakemu in vsem. To so bistvene socialne lastnosti športa, ki jih mora športnik prenesti v družbo, uresničiti in prakticirati v medsebojnih odnosih na vseh področjih življenja.

Šport vzgoji človeka tekmovati z bližnjim brez zavisti, nevoščljivosti in zahrbtnosti. Spozna lastno nemoč, da je za uspehe potrebna vztrajnost, potrpežljivo prenašanje nevšečnosti, posnemati in slediti vzgledu boljših, imeti veliko dobre volje in optimizma, sodelovati in vztrajati z bližnjim.

V soraščtvu, zavisti in nevoščljivosti razdejava sodobne družbe, v kateri ni mesta za slogo, medsebojno spoštovanje in odpuščanje, potrebuje ljudi, ki znajo



Sv. Ambrož (1086 m) pod Krvavcem

iskati sožitje, idealov, ki družijo ter s svobodno zavestno odločitvijo služijo skupnemu dobremu.

Pravilno pojmovani šport ne vzgaja individualistov, egoistov, materialistov in brezbriznežev za skupno stvar, ampak socialno tvornega človeka. Takega človeka slovenska skupnost in narod v današnjih razmerah nujno potrebujeta. Zato mora ta skupnost skrbeti za športno vzgojo mladih ljudi, ki jih ima v svoji sredi, da se bodo v mladinskih športnih organizacijah vzgajali za zdrave, razumne, trezne, složne, verne in poštene Slovence.

S pravilnim pojmovanjem in prakticiranjem športa skrbimo za trajno zdravje: fizično, etično in socialno. Vse nam je potrebno, ker je vse medsebojno in neoločljivo povezano. In ko letošnji socialni dan slovenskih izseljencev v Argentini govori o zdravju, njega pomenu in potrebi, ne bi izpolnil svoje naloge, če ne bi klical rojake k složnemu delu in v pomoč mladim ljudem ter njihovim organizacijam, ki skrbijo med nami za etično, socialno in fizično zdravje naše mladine.

Sveta suknja

(EL MANTO SAGRADO)

Nekaj tednov pred veliko nočjo 1954 je v Buenos Airesu šlo od ust do ust: „V kinodvorani Gran Teatro Broadway predvajajo nove vrste film, ki se zdi, da je bolj gledališka predstava kot film, tako jasno se vse dogajanje razvija na platnu. Je v barvah in vsebina je tako pretresljiva, da zapuščajo gledalci dvorano s solzami v očeh.“

Danes, ko to pišemo, se oktober nagiba k zatonu, kino Broadway pa še vedno vrti film, ki je vzvaloval štirimilijonski Buenos Aires. Vsak dan so tri predstave, včasih celo štiri, pa se zdi, da zanimanje za film ne pojenjuje. Vedno znova se polni velika kino dvorana in glas o filmu gre vedno bolj na okrog, prodira v notranjost dežele in osvaja ljudske množice, tako verne kot versko brezbrizne. V čem naj iščemo privlačnost tega filma in kaj je pripomoglo k njegovi popularnosti? Dva vzroka bi lahko navedli. Prvič: Delan je po sistemu *cinemascope* in vsebina je tako pretresljiva, da ljudsko dušo popolnoma prevzame. Ustavimo se najprej pri novem sistemu filmskega predvajanja!

NOVI SISTEMI V FILMSKI PRODUKCIJI

V začetku leta 1954 je bil v letoviškem mestu Mar del Plata ob Atlantiku filmski festival, na katerem so posamezne filmske družbe predstavile občinstvu svoje najboljše proizvode. Največ pozornosti sta pri tem vzbudila dva filma, izdelana v sistemu „*cinemascope*“ in v treh dimenzijah (razsežnostih), kratko označeno 3—D.

Odkar je namreč televizija osvojila ameriški trg, si filmska industrija neprestanost prizadeva, da bi izboljšala tehnično stran filmov, ker dobro ve, da bo le tako mogla konkurirati vedno bolj

rastoči proizvodnji televizijskih aparatov. Plod tega prizadevanja sta tudi *cinemascope* in tridimenzionalni film.

Ker bomo danes govorili o filmu „Sveta suknja“, ki je bil izdelan v *cinemascope* sistemu, zato hočemo najprej pojasniti, kaj je razumeti pod besedo „*cinemascope*“.

Kakor ni nič novega pod nebom, tako tudi ne drži, da bi bili ravno Sverno-amerikanci tisti, ki so odkrili novi sistem. Resnica je, da se je že več desetletij delalo na tem, kako pričarati na platno občutek razsežnosti predmetov. Tako so položili svoje najboljše moči v razvoj te vrste filmske umetnosti razni filmski esteti in velemojstri kot n. pr. Eisenstein, René Clair, Griffith in Abel Gance. Ta zadnji je tudi največ pripomogel k sedanjemu stanju *cinemascope*-filma, ko je snemal svoj veliki zgodovinski film „Napoleon“ ter uporabil pri tem trojno platno in je bil film slikan s trojnimi filmskimi aparati. Tudi je bil on eden od prvih, ki je uporabil esterofonijo in esteroscifijo v zvenu (zvoku) v svojem novem filmu „Sveta žaloigra“.

Cinemascope sistem (3—D sistem bomo obdelali kdaj drugič) hoče prikazati povečano sliko na čim bolj naraven način, ne sicer v treh razsežnostih kot 3—D film, a vendarle kar se da plastično. Znano je, da se pri navadnih filmih dozdeva, kot da bi bile vse osebe in predmeti stisnjeni. Pri *cinemascope* filmu tega občutka ni, ker se uporablja drugačno filmsko platno, tkzv. „Miracle mirror“, t. j. ogromno platno v trikratni povečavi na široko. Obenem spremlja dogajanje na platnu posebne vrste zvok, ki ga strokovnjaki imenujejo esterofon-ski zven.

Vsa ta za preprostega gledalca čudna imena kot: esterofonija, esteroscifija, *cinemascope*, 3—D so zrastle v središču ameriške filmske industrije v Hollywoodu, ki iz dneva v dan preseneča svet z novimi poizkusi in odkritji na tehničnem področju. Vendar pa moramo resnici na ljubo povedati, da so na splošno ti tehnično tako dovršeni filmi z umetniškega stališča gledani bore malo vredni. Sedaj pa še nekaj besed o filmu „Sveta suknja“!



Marcel (igra Richard Burton) sodeluje pri Jezusovem križanju in srečka za Jezusovo suknjo. Žreb mu je naklonjen, toda prav ta suknja mu povzroči očitke vesti. Izroči jo sužnju Demetriju (Victor Mature), da bi jo le-tá sežgal. Toda Demetrij, ki v srcu ljubi umorjenega Kristusa, se temu ukazu upre in z njo zbeži.

KAKO JE FILM „SVETA SUKNJA“ NASTAL

Kot poroča apostol Matej v svojem evangeliju (27, 35), so si vojaki, potem ko so Jezusa pribili na križ, razdelili njegova oblačila, da se je spolnilo, kar je bilo povedano po preroku: „Razdelili so moja oblačila in za mojo suknjo so vrgli žreb.“ Protestantiski pastor Lloyd C. Douglas je na osnovi tega žrebanja napisal v angleščini roman „The Robe“ — „Sveta suknja“ (El manto sagrado). Je to roman o rimskem tribunu Marcelu Galio, ki je pod križem, ko so kockali za Jezusova oblačila, dobil njegovo suknjo. Ta suknja mu je potem povzročila silne duhovne boje v duši, ki so se končali šele takrat, ko je sprejel krščanstvo. Zgodba je prepletena z romantično ljubeznijo, ki družijo Marcela z Rimljanko

Diano. Lepo je prikazana socialna revščina te dobe, v kateri nastopi Kristus. Suženjstvo na višku, nemoralno življenje in gon za užitki prav tako. V to gnolobo udari kot atomska bomba mlado krščanstvo, ki prodre takoj v vse družabne sloje, celo na cesarski dvor v Rimu. Cesar Kaligula bi si rad osvojil srce Marcelove zaročenke Diane. Ker mu to ne uspe, se maščuje tako, da ju kot kristjana obsodi na smrt. Na videz premagana, pa dejansko zmagovalca, Marcel in Diana skupno nastopata pot proti večni domovini. — Ves roman, ki ga je pisatelj ustvaril po tridesetih letih študija doma in v Palestini, je prežet velike ljubezni do božanske Kristusove osebe, ki je nekdam bivala med nami, živi in deluje pa še danes iznad časa in prostora v dušah, ki ga ljubijo.

Po tej mojstrovini L. Douglasa je pri-

pravil — s precejšnjimi spremembami — filmsko besedilo Philip Dunne. Režiral je film, ki je v tehnikolorju (v barvah), Henry Koster, izdelal pa ga je Frank Ross. Dejanja se vršijo v Rimu, Sveti deželi in na otoku Capri v Tirenskem morju. Izdelava je stala 170 milijonov pesov. V Severni Ameriki so ga prvič predvajali 16. septembra 1953.

Zanimivo je, da se zadnje čase v Hollywoodu zelo radi zatekajo k motivom iz sv. pisma stare zaveze, ki je brez dvoma zelo bogato na prizorih, vrednih da se jih prikaže na filmskem platnu. Tako vrtijo trenutno v Buenos Airesu poleg „Svete suknje“ še tri takozvane „biblične“ (svetopisemske) filme: David in Betsabeja, Samson in Dalila, Saloma. Že sami naslovi dokazujejo, da je šlo izdelovalcem bolj za tem, da prikažejo ženske, ki jih sv. pismo opiše kot ženske slabega življenja, ni šlo pa filmskim režiserjem za tem, da greh obsodijo in dogodke prikažejo tako, kot jih

omenja sv. pismo. So to filmi v stilu Cecil B. de Millea, ki gledalce sicer zabavajo, zadostijo njih radovednosti, jih odrgajo za nekaj ur od dnevnih skrbi, a kakega estetskega užitka ne nudijo. Še manj morejo taki filmi dušo napolniti s čustvi bogovernosti in jih vneti za Boga.

Film „Sveta suknja“ tudi spada v vrsto svetopisemskih filmov, je pa p moralni resnosti daleč nad gori omenjenimi. Katoliški dnevnik „El Pueblo“ ga je označil kot priporočljiv za vse. — Je sicer nekaj prizorov (trg s sužnjami, cesarski dvor), ki bi utegnili biti za mladega človeka škodljivi, če bi jih gledali iztrgane iz besedila. Toda ideja, ki ves film preveva, je tako pozitivna, da tudi senčne strani življenja, ki jih film naslika pred gledalčeve oči, človeka le še bolj utrdijo v želji in sklepu, sovraržiti zlo, prezirati blato strasti in ljubiti dobro. Zase sem prepričan, da je film „Sveta suknja“ v versko brezbriznem in

Marcel se sreča z Justom (predstavlja ga Dean Jagger), ki je zaupnik sv. Petra. Just je Marcelu krščanstvo zelo približal s svojo mirno besedo. Zraven Demetrij.





Marcel se je vrnil v Jeruzalem s trdnim sklepom, da najde Kristusovo suknjo in jo uniči

moralno pokvarjenem Buenos Airesu Kristusa in krščanstvo ljudem daleč bolj približal, kot če bi se istočasno vršili misijoni po vseh farah tega velenesta. Opazoval sem ljudi, kako spremenjeni so odhajali s predstave. Film je pretresel najbolj skrite globine njihovih duš. Če bi se v takem trenutku mogli duhovniki in apostoli Katoliške akcije približati tem ljudem, verjemite mi, žetev bi bila obilna in spreobrnjenja številna.

„SVETA SUKNJA“ Z UMETNOST-NEGA VIDIKA

Kakor je film „Sveta suknja“ velik z moralnega in religioznega stališča, tako očituje v umetniškem oziru marsikatero pomanjkljivost. Hoče biti poln psiholoških zapletljivost, kakor je to primer v romanu L. Douglasa, toda ne prepriča in ne uspe.

Kdor pravilno pojmuje filmsko umetnost, ve da mora biti v filmu povdarek

umetniškega izražanja na premikanju slik, ne pa na razgovorih (dialogih), na barvah in zvoku, ki dogajanje spremljajo. Ker je pa to težko, filmski režiserji to pomanjkljivost zavijejo v blestečo zunanost.

Tako je tudi pri filmu „Sveta suknja“. Legenda okoli Kristusove suknje je prepojena s hollywoodsko filmsko rutino, kjer se vidijo velika premikanja ljudskih množic, obsežni prizori in bleščeča dekoracija (oprema). Esterofonski zven, ki gledalca zajame od vseh strani, v pričetku na njega blagodejno vpliva, toda v nekaterih prizorih je zven tako močan, da se zdi, kot da bi nasičeval vse ozračje, in tedaj doseže baš nasprotni učinek: gledalec izgubi radi premočnega grmerja stik s filmsko sliko na platnu, kar pa se protivi pravilni zamisli filmske estetike, ki različno od gledališča in književnosti polaga, kot smo že rekli, vso važnost na premikanje slik,

v razgovoru in zvenu pa vidi le pomagalo, ki mora biti vedno v zvezi s sliko, ki jo gledalec vidi pred seboj.

Seveda pa bi bili krivični, če bi trdili, da je v filmu vse slabo. Nasprotno! Vidijo se prizori, ki so močni in ki v polni meri razkrijejo inteligentno roko režiserja, n. pr. Kristusov vhod v Jeruzalem na cvetno nedeljo; vse slike križanja na gori Kalvariji; zlasti pa prizor, ko Marcel in Demetrij (Marcelov suženj) po križanju ostaneta sama in se vsa okolica spremeni v temino, dokler suženj ne iztrga gospodarju Kristusove tunike (suknje), kjer se vidi v odličnem „close-upu“ (prvem planu)* Marcelova glava in obraz z izrazom blazneža. Ta blaznost pride s padanjem dežja še bolj do izraza. Mimogrede povedano je dež eno izmed sredstev, ki ga filmski režiserji pogosto uporabljajo z namenom, da izrazijo psihološki položaj človeka in njegove okolice.

Kar tiče barvne lestvice, film „Svetla suknja“ ni ravno na višku. Še daleč ne predstavlja tiste umetniške lepote, ki jo zaslediš n. pr. v filmu „Moline rouge“ (Rdeči mlin). Zdi se, da filmi velikih dimenzij zaenkrat še niso uspeli

* Plan je filmski tehnični izraz; pomeni tisto lego ali kot, iz katerega hoče filmski režiser posneti določen položaj ali okolje. Mi Slovenci zaenkrat nimamo prestave te besede. Doma je bila beseda „plan“ sprejeta v slovar slovenskih filmskih izrazov.

rešiti vprašanja barvne lestvice, kakor tudi ne uporabljanja vseh „planov“ v enem samem cinemascope filmu.

Toda vse te nedostatke bogato poplača interpretacija (podajanje) igralcev. Igralec Jay Robinson, ki predstavlja bebastega cesarja Kaligulo, je naravnost občudovanja vreden. Je res nekaj edinstvenega, kako dognamo je znal prikazati spletkarjenje takega rimskega mogotca, degeneriranega (moralno propalega) neurastenika in beba, kot je bil ravno Kaligula. Lik Robinsona se visoko, skoro osamljeno dviga nad vsemi ostalimi igralci. Poleg njega je vredno omeniti Viktorja Maturea v vlogi sužnja Grka Demetrija, tako svojsko podanega, da ostane še dolgo v spominu gledalca. Richard Burton v vlogi tribuna Marcela je naraven, ne moremo pa isto reči o Diani, ki jo igra Jean Simmons. Je sicer Simmons velika igralka, toda to pot prikaže preje lik vsake druge žene, samo ponosne Rimljanke ne. Nasprotno pa je zelo dober Michael Renne, ki predstavlja apostola Petra.

☆

Če vse povedano na kratko povzamemo, je film vsekakor vreden, da si ga vsakdo, ki to zmore, tudi ogleda. Doživel bo prizore, ki mu bodo dušo pretresli in ga čustveno razpoložili v ljubezni do višjih vrednot, kot so prav Bog, Cerkev in krščanstvo, pa naj bo katere koli veroizpovedi ali celo brez nje. In to gotovo ni malo.

Joannes Spectator

ŽIVLJENJE ZNOVA

Zahajajoče sonce je ozarilo hribe od Sv. Jošta do Planice. Senca Ljubnika je lezla vedno više proti slemenu Stena. Večer je bil gorak. Vsak grm je pel, dozorevajoča trava je opojno dišala. Jože je ležal za mejo nad hišo in topo zrl vse to. Ni čutil ne dišečega travnika, ni slišal pevcev v drevju, ne videl bližajočega se večera. Zdelo se mu je vse mrtvo, do obupa prazno. En sam udarec tega dne mu je razbil vse, da se mu je zdelo odveč njegovo življenje.

Tako lična njegova hišica pod njim se mu je zdela le še grenek spomin na nekaj lepega, ki je umrlo in pustilo za sabo nepopravljivo bolečo praznino. Najrajše bi videl, da bi še njega odnesli k nepozabni materi na pokopališče pod Kamnitnik.

Zaradi nesrečne brazgotine, ki mu je kazila obraz, ga Minka ni mogla imeti rada za moža. Tako rad jo je imel, toliko ur zidal v mislih vso svojo srečo nanjo, pa se mu je vse podrlo; njegova ne bo

nikoli; tisto srečo, o kateri je sanjal on, bo užival Tine.

Lotila se ga je onemogla zavist. Tine, svojega prijatelja, ne bo mogel več pogledati s mirnim očesom, ker ve, da bo kar zatrepetalo vse po njem. Vsak dan, ko bo šel in ko se bo vračal iz mesta iz delavnice, ga bo tamle na ovinčku znova zbedlo, znova bo začutil težo izgubljenega srečanja.

Že se je jelo mračiti. Tine pa je še vedno negibno strmel v zrak. V št. Jakobu je zazvonilo v čast sv. Florijanu.

Zvon ga je zdramil. Vstal je in šel proti hišici.

„Prav, pa naj tako bo,“ je tiho spregovoril sam vase. „Da bom lažje prebolel, se bom umaknil. Ne bo mi je treba srečevati, ne videti Tineta, če bom od jutra do večera v Ljubljani; v delavnici.“

Že tisti teden je začel Jože delo v ljubljanski železniški delavnici. Obe kračici je oddal v rejo, tako da mu tudi med tednom ni bilo treba hoditi vsak večer domov. Tedaj, ko se je omožila Minka, ni šel domov niti v nedeljo.

Minka je čutila, zakaj ga ni. Spomnila se je dobro, kako je tedaj, ko je Francki rekla, da ga ne bi mogla radi brazgotine na obrazu, šel mimo njiju bled ko zid. Da se je le moglo tako nerodno narediti, da ga ni preje opazila. Smilil se ji je, ker je vedela, da je dober do dna.

Pozneje, ga je skušala ogovarjati, pa je videla, da se je izogiba; vedela je, da jo rad vidi; da ga bo pa tako zadelo, pa ni mislila.

Tine je bil vesel, zal fant. Rada ga je imela in prav zares srečna je bila, ko je kot mlada žena zagospodinjala Tinetu. Nič več si ni želela kot to, da bi tako lepo ostalo za zmeraj.

Tekli so meseci in Minka je prvič začela čutiti, da se ji ta sreča izmika iz rok. Tine je ostal stari Tine. Ni ga zdržalo več doma. Nobena skrb za hišo, za jed, za obleko, ni pomagala. Ostajala je sama doma, Tine pa je hodil v družbo, pel kot najsvobodnejši fant, jih razdiral, da so se mu smejali vsi, samo Minka je ostala sama. Kolikokrat ji je ob takih večerih prišlo bridko na misel, da

ji je bil prav Tine tak in prav zaradi tega tako všeč. Zdaj pa je čutila, kako lahko, kako brez globine je vse to; sanje so se razblinile kot mehurček iz milnice in ostala je le še boleča praznina. Najgloblje jo je zadelo, da je šel s prešernim omalovaževanjem mimo vse njene ljubezni in skrbi in dela, kot bi vse skupaj njega nič ne tikalo. Začela je bledeti in se vedno bolj zapirala sama v svojo bolečino, ki je ni poznal nihče.

Tine pa je bil gospodar družbe, prvi v petju, prvi v šalah, prvi tudi v delu. Do otročje nepremišljenosti je hotel povsod pokazati svojo moč, dokler ga ni prav to pogubilo.

Hlude je vozil po nevarni grapi in v svoji objestnosti odklonil še drugega, da bi mu pomagal. Smejal se je Andreju, ki je sekal v hribu, ko je vpil, da naj počaka, da mu bo vsaj konja prijel. Pustil je konja in stopil k vozu, da bi ga opiral, če bi bilo treba. Takrat se je zgodila nesreča. Voz se je nagnil in Tine je pritisnilo ob smreko, ki je rasla ob potu. Prinesli so ga domov s strtimi rebri. Že drugi dan je umrl, ne da bi se zavedel.

Jože je takrat prvič izostal iz službe. Ne da bi pomislil, kako se je prej izogibal nje in hiše je poskrbel vse, kar je bilo potrebno.

Od tedaj naprej ji je ponaredil vse, kar je bilo potrebno. Prišel je čimprej domov in zjutraj bolj zgodaj vstajal. Sama ga je morala krotiti, naj pazi nase in na zdravje.

Minka se je počasi popravila. Kot na težke sanje je počasi gineval v njej spomin na prejšnje življenje.

Jože ji je bil vdan kot hlapec. Vedela je, kako dobro mu de, če ji ustreže, če ji pomaga, kako ji je hvaležen za vsak dober pogled. Vendar je ostajal redkobeseden, vase zaprt, da ji je komaj dal odgovor na besedo; vanjo se skoraj ni upal ozreti. Čutil je dobro, da se mu odpira stara rana, kateri se zdaj ni vedel izogniti. Rad je imel Minko, pa je čutil na sebi nesrečo izkaženega obraza. Trpel je, da mu je bledel obraz.

Minka je to kmalu čutila. Saj je prenekaterikrat čutila njegov trpeči pogled,

ki ga je takoj umaknil, čim je opazil, da ga vidi.

Tako se je vleklo to že čez leto. Minka je vedela, da dolgo to ne more iti več. Jože se ji je smilil. Dolgo je mislila, da ga le spoštuje, da se ji le smili, končno pa je le spoznala, da ji je več, da bi brez njega bila hiša prazna in njeno življenje prav tako. Dobro pa je tudi vedela, da je on ne bo nikoli vprašal, da raje trpi do konca. Sama pa mu tudi ni mogla povedati tega, ker se ji je zdelo, da se mu ponuja, ko ga preje ni hotela.

Jože je še vedno hodil vsak dan v delavnico v Ljubljano. Dobro in sigurno službo je imel tam, pa še gotovo pokojnino. Njegovo bledico so že drugi delavci opazili pa tudi razmišljenost. Matevž, njegov najboljši prijatelj, ga je že opozoril, naj gre k zdravniku, da se mu ne zaleze kakšna bolezen v telo. Samo nasmejal se mu je: „Nič se ne boj, Matevž, zdrav sem kot dren, še preveč, bolezen me ne bo vrgla.“

Res ga bolezen ni, prišla je nesreča. Težak kos železa mu je zdrknil in mu zdobil nogo v stopalu. Ko so ga iz bolnišnice pripeljali domov, je bil obupan do kraja.

„Poglej, Matevž, to je hujše kot bolezen. Na obrazu sem zaznamovan, zdaj bom pa še šepal, ker noge mi čisto popraviti ne morejo. Da sem se moral prav v mehaniko utakniti!“

Doma je zdaj zanj skrbela Minka. Stregla mu je tako, da je ves svoj prosti čas dala njemu. Nič ni skrivala, da to rada dela; iz vsake njene kretnje je že žarela vdanost do njega.

Jože je videl njeno skrb, njeno delo, čutil tople poglede, pa je še bolj trpel ob tem; usmiljenje, ki je mislil, da ga ima z njim, ga je bolelo, dražilo, da je nadležen.

Pred sv. večerom mu je prinesla ma-hu v hišo in mu postavila jaslice v kot. Mične, ljubke so se mu zdele, kot še nikoli. Pomila mu je celo hišo. Vsak gib njenih polnih rok je spremljal, vsak njen korak. Do trdega mraka je delala.

„Še posteljo bi rada prestlala, da boš čez praznike vsaj ležal na boljšem,“ je stopila k njemu.

Ob klop pri peči je postavila še eno od mize, potem pa stopila k njemu. Vse del se je in se je z obema rokama oklenil okrog vratu. Prenesla ga je kar z odejo vred. Lasje, ki so ji silili raz čelo, so ga božali po obrazu, ob njenem dotiku ga je spreletelo po celem telesu.

Prerahljala in prestlala mu je posteljo, potem ga je prenesla nazaj. Pod jaslice in prižgala lučko, nato pa sedla na stol ob njegovo zglavje.

„Preveč si dobra z menoj, Minka,“ se ji je poltiho hotel zahvaliti.

„Ko si pa revež tako zapuščen in sam,“ ga je ljubeče pogledala.

Jože se je zastrmel v njene dobre oči, roka na odeji se mu je tresla, iz oči se mu je utrnila solza.

Minka se je sklonila nadenj, obrisala mu je solzo, potem pa proseče zašepetala: „Moj Bog, Jože, ne bodi no tako strašno neroden, ali ti moram res jaz povedati, da te imam rada!“

Glava ji je omahnila na njegovo ramo.

Prijel jo je za roko, čutil je kako drgeta. Potem pa ji je dvignil glavo: „Minka, poglej moj obraz, pa pomisli na mojo zdobljeno nogo; nikoli te ne bom priklepak...“

Več mu ni pustila govoriti. Poljubila ga je na brazgotino na obrazu.

„Jože to me ne bo motilo nikoli več; ne govori več o tem, sem že dosti trpela radi tega, zdaj vidim čisto drugače.“

„Če je tako, Minka, potem zame večje sreče biti ne more.“

„Jože, zame tudi ne.“

Položila mu je roko pod glavo, z drugo mu je šla preko čela in las.

Jožetu je sijal obraz: „Minka tako srečnega svetega večera še nikoli nisem imel. Zame je zares božja Dobrota prišla na svet.“

„Saj si jo z dobroto in trpljenjem priklical nase, pa še name zraven.“

Vstala je: „Iti moram, lahko noč Jože in dobro se odpočij.“

Kot senca je odplavala skozi vrata. Ključ v vežnih vratih je zaškrtnil in Jože je ostal sam. Obraz mu je bil jasen in vesel, kot ne bi še nikoli šla senca trpljenja mimo njega. Strmel je v jaslice, dokler ga ni pritrkavanje k polnočnici zazibalo v spanje. NJ



KAJ PA MED NAMI?

ARGENTINA

Na posledicah operacije je umrl v Buenos Airesu slovenski duhovnik Avguštin Cunja. Kot se bodo bralci „Duhovnega življenja“ gotovo še spominjali, smo v oktobrski številki prinesli njegovo sliko v zvezi z novo mašo, ki jo je imel 4. julija 1954. Njegovi starši so primorski rojaki, ki so nekaj let pred drugo svetovno vojno prišli v Argentino. Pokojni gospod je bil ves čas slabotnega zdravja. S klico smrti se je vrnil letos iz Rima, potem ko je tam dokončal študije in bil posvečen v duhovnika. Iskal je pomoči v bolnišnici Rawson, a je bilo že prepozno. Bog ga je po nekaj mesecih mašništva poklical k sebi. Naj v miru počiva!

Južnoameriška Baragova zveza je došlo nedeljo 17. oktobra za Baragov dan. V ta namen je povabila vse rojake, naj od 16. do 24. oktobra opravljajo Baragovo devetdnevnicu po besedilu: Baraga, Marijin častilec, ki ga je na novo sestavil spiritual dr. Filip Žakelj. Pozvala je tudi vse rojake, naj se v času devetdnevnic vpišejo v omenjeno zvezo. Na sam Baragov dan, 17. oktobra so slovenski dušni pastirji pridigali o Baragi, po maši pa so z verniki zmolili molitev za Baragovo beatifikacijo. Pred cerkvenimi vrati so bile nabirke v isti namen. Proslave v dvoranah so bile tri: dve v Lanusu in Ramos Mejiji takoj po slovenski maši, v San Justo pa za vsa slovenska naselja zvečer v cerkveni dvorani. Dr. Filip Žakelj je govoril o Baragi, častilcu Marije, Ladislav Lenček CM pa je ob novih skioptičnih slikah prikazal dosežanje delo za Baragovo beatifikacijo.

Naslednjo nedeljo, 24. oktobra, je slo-

venska katoliška skupnost v Vel. Buenos Airesu proslavljala misijonsko nedeljo. V cerkveni dvorani v Ramos Mejija se je zbralo okrog sto rojakov, da počastijo misijonsko misel. Dr. Ignacij Lenček je podal nekaj misli o Mariji in zvezi z misijonsko idejo, Ladislav Lenček CM, predsednik Slovenske misijonske zveze je pa ob skioptičnih slikah prikazal razne podobe Marije, kot so jih izdelali umetniki v misijonskih deželah.

Praznik Kristusa Kralja smo Slovenci v domovini, ko je bila še svobodna, vedno slovesno praznovali. Saj je ideja Kristusa Kralja tista ideja, ki najbolj uspešno pobija drugo idejo: diktaturo brezbožnega komunizma. Domovina je mogla svojo pripadnost kraljestvu Kristusa Kralja letos kot že vsa pretekla leta izraziti le v cerkvah in v dušah svojih sinov in hčera. Vsaka zunanja manifestacija za Kristusa Kralja je nemogoča. Zato so pa tem bolj z doživljenjem in povdarkom proslavili ta lep praznik vsi svobodni Slovenci, raztreseni po širnem svetu. V Buenos Airesu je slavnostno akademijo organizirala Slovenska Katoliška akcija s sodelovanjem pevskega zbora „Gallus“. Udeležba je bila nad vse velika že zjutraj pri slovenski službi božji v kapeli sv. Frančiška Sal. na ulici Belgrano 3863, še bolj pa popoldne in dvorani ženske Katoliške akcije. Udeležili so se domala vsi predstavniki argentinskih slovenskih organizacij v Buenos Airesu, vse članstvo Katoliške akcije in veliko število ostalih slovenskih rojakov. V prvem delu je izvajal ženski oktet s spremstvom klavirja tri pesmi. Slavnostni govornik je bil g. Sebastijan Kocmur, ki je govoril o temi: „Naš ve-

liki povratek“. V drugem delu je mešani zbor „Gallusa“ odpel pet pesmi. Zadnja je bila Sattnerjeva: Kristus Kralj.

V Argentini je kult rajnih zelo močan. Argentinci zelo radi obiskujejo grobove in žrtvujejo mnogo denarja za njih okrasitev. Zlasti na praznik Vseh svetnikov in na dan vernih duš so pokopališča prepolna obiskovalcev. Žal ti ljudje proslavljajo bolj spomin svojih dragih, ne znajo pa lajšati njih trpljenja, ki jih je v posmrtnem življenju zadelo. Slovenci v Buenos Airesu so se pa tudi letos zvesto držali svojih lepih starih navad. Tako v Ramos Mejía kot v Lanusu so bile na praznik Vseh svetnikov pobožnosti za rajne; na osrednjem mestnem pokopališču pa so se Slovenci zbrali istega dne popoldne v jugoslovanski grobnici. Govoril je direktor č. g. Anton Orehar, ki je nato opravil molitve za rajne, pevski zbor „Gallus“ pa je zapel žalostinko. Nato so se ljudje razpršili, da obiščejo grobove svojcev, ki jih je vsako leto več.

Mirno lahko rečemo, da nobena akcija naših rojakov do sedaj še ni tako razgibala kot prav akcija za Slovensko hišo. Do 31. oktobra je bilo nabranih 153.839 pesov, kar je za kratko dobo šestih mesecev zelo velika vsota. Dne 1. oktobra je bila podpisana kupno-prodajna pogodba, po kateri je hiša prešla v last Slovenskega dušnega pastirstva. Prvo, kar bo treba postaviti, je dvorana, kajti to je v Buenos Airesu najtežje dobiti, Slovenci pa imamo prireditve te ali one vrste skoro vsako nedeljo. Ker župnik pri sv. Juliji zelo pritiska, da bi se kmalu izselili iz dosedanjih prostorov na Victor Martínez 50, verjetno ni več daleč dan, ko se bodo vse ustanove preselile v novo kupljeno hišo na Ramón Falcón 148.

Z namenom, da naši rojaki pridejo v posest dobrega tiska, istočasno pa pomagajo akciji za Slovensko hišo, je odbor za Slovensko hišo priredil od 26. septembra do 3. oktobra „Teden slovenskega tiska“ ki je bil nato podaljšan do 10. oktobra radi nepričakovano velikega odziva med rojaki. Sodelovalo je 11 založb: Društvo Slovencev, Družabna pravda, Duhovno življenje, Južnoameriška Baragova zveza, Katoliški misijoni, Naša pot, Oznanilo, Slovenska beseda, Slovenska

kulturna akcija, Slovenska misijonska zveza, Slovenski pevski zbor „Gallus“, Slovensko dušno pastirstvo in Svobodna Slovenija. Vse te založbe so del izkupička odstopile skladu za slovensko hišo. Vseh knjig se je prodalo v vrednosti 7.000 pesov. „Teden slovenskega tiska“ je dokazal, da naši ljudje radi segajo po dobrem branju in da ga bo treba odslej vsako leto pripraviti.

ŠTUDIJSKI DAN IZSELJENSKIH DIREKTORJEV V ARGENTINI

Po lepo uspelem mednarodnem katoliškem izseljenskem kongresu, ki se je vršil v septembru t. l. v holandskem mestu Breda, kjer so se zbrali zastopniki vseh katoliških narodov sveta, da posvetijo nekaj dni za naše čase enemu najvažnejših problemov: izseljenstvo, je tudi argentinski katoliški odbor za izseljenstvo pripravil študijske dni za direktorje izseljencev v Argentini. Namenjen je bil ta posvet v prvi vrsti direktorjem za izseljenstvo v argentinskih škofijah, udeleževali pa so se ga tudi direktorji posameznih narodnostnih skupin, ki v državi živijo. To je bila prva prilika, ko so se ti obojni direktorji, kateri imajo na skrbi blagor izseljencev v Argentini, sešli in skozi tri dni študirali problem, ki je usoden za Cerkev tako, kakor je bil delavski problem v 19. stoletju, ko je zaradi prevelike brezbriznosti katoličanov delavstvo v masah zapuščalo Cerkev in jo nehalo poslušati v socialnih vprašanjih.

Študijske dneve je vodil predsednik argentinskega katoliškega izseljenskega odbora mons. Albin Menza. V referatih so se vrstili predsednik mons. Menza, organizacijski tajnik g. Roberto Marcenaro Boutell, gen. tajnika odbora gđc. Carmen Bellavista ter blagajnik g. Ansaldo O. Angel. Govorili so o sledečih problemih: Cerkev in izseljenstvo, katoliški program za delo v izseljenskem vprašanju (priprava naseljevanja v škofijah, sedanja zakonodaja za vseljevanje v Argentino, finančna pomoč za vselitev preko Mednarodnega katoliškega izseljenskega odbora in preko Medvladnega izseljenskega komiteja, pomoč izseljencu, ko pride v deželo: dušnopastirska, splošna, socialna), organizacija dela za izse-

ljence po škofijah (ureditev škofijskih odborov za izseljenstvo, organizacija izseljenskega dne na prvo nedeljo v adventu vsako leto).

Vsak dan je bila zjutraj na programu duhovna misel enega od škofov in sicer nadškofa v Buenos Airesu kardinala Jakoba A. Copello, apostolskega nuncija mons. Mario Zanina ter člana škofovskega odbora za izseljenstvo v Argentini mons. Antonio Rocca, pomožnega škofa v Buenos Airesu. Zborovanja sta se udeleževala tudi zastopnika osrednjega odbora KA za može in žene.

V lepem medsebojnem razpoloženju so si iskreno povedali vse težave in želje zastopniki škofij ter posameznih narodnih skupin. Zaključki so bili tile:

Vzbuditi vest argentinskim katoličanom, da se bodo zanimali in delali za izseljence. Urediti po škofijah krajevne odbore in v župnijah vsaj referenta, ki se bo za ta problem zanimal. Pomagati emigrantu versko in socialno, da se bo počutil kot enakovreden član tukajšnje družbe in uživel v versko občestvo ob ohranitvi svojih zdravih tradicij, verskih in narodnih. Storitv vse, da se postavi v Buenos Airesu osrednji katoliški izseljenski dom, ki naj bo ognjišče in domača hiša izseljencem v tujini. — Po obisku gen. direktorja za izseljenstvo v zunanjem ministrstvu in Mednarodnega odbora Združenih narodov za izseljenstvo so v četrtek popoldne z blagoslovom zaključili tridnevni študij, prijateljsko povezani in z najboljšo voljo do prisrčnega sodelovanja v blagor izseljenskih duš. Vseh razprav se je udeleževal več čas tudi narodni direktor za Slovence v Argentini preč. g. Anton Orehar.

ŠTUDIJSKI DAN SLOV. KAT. AKAD. STAREŠIN (SKAS)

Vsako leto priredi odbor SKAS študijski dan za svoje člane. Navadno je bil tak celodnevni študijski program opravljen na nedeljo, ki je bila sredi avgusta, letos pa se je morala njega izvedba preložiti na tretjo nedeljo v oktobru. Na valobilo odbora se je odzvalo zelo veliko število članov, poleg tega pa je prišla tudi skupina dijakov. Kakor sedaj že nekaj let, se je tudi letos vršila vsa prireditev pri čč. šolskih sestrah na Paternalu.

Študijski dan se je začel s sv. mašo, ki jo je za pokojne člane SKAS, zlasti pa za člane, ki so umrli v preteklem letu, opravil duhovni vodja SKAS, preč. g. direktor A. Orehar. Po evangeliju je imel nagovor, v katerem je opozoril na naloge slovenskega katoliškega starešine v teh časih. Svoje misli je navezal na besede, ki jih je letos sv. oče Pij XII. naslovil na može italijanske Katoliške akcije, ko so bili ti sprejeti pri njem v avdijenci. Tako je navajal, da je SKAS s svojimi člani v slovenskem katoliškem delovanju zavzemal vedno pomembno vlogo, ki si jo mora znati ohraniti tudi za bodočnost. Iz njegovih vrst so v domovini izhajale vrste tistih javnih delavcev, ki so v imenu katoliških načel branili ideale slovenskega naroda v vsem javnem delovanju. Katoliški starešine so bili najvidnejši slovenski kulturni, socialni, gospodarski in tudi politični predstavniki našega naroda. Svoje delo so razvijali tako, da so bili v veliko oporo vsemu slovenskemu katoliškemu pokretu. Danes se Cerkev še z večjo skrbjo ozira po laikih, na katere se hoče nasloniti, da ji pri njenem delu pomagajo. To željo je jasno izrazil papež Pij XII., ista želja se naslavlja danes tudi na slovenskega katoliškega intelektualca. Naloga SKAS in njega članov je, da ta klic ne ostane v naših vrstah brez odmeva.

Dnevni red je začel predsednik prof. Prijatelj Ivan z uvodno molitvijo, nakar je po pozdravu vsem zlasti pa dijakom, prebral pismi, ki jih člani SKAS naslavlajo na svojega pokrovitelja, prevz. knezoškofa dr. Gregorija Rožmana in na predsednika Narodnega odbora za Slovenijo dr. Miha Kreka.

V nadaljevanju svojega nagovora se je predsednik nato spomnil letos preminulega člana SKAS dr. Schaubacha, ki je bil zlasti delaven med našimi člani v klubu SKAS v Mariboru, ki je povezoval člane s štajerske. Pokojni je bil odličen upravni uradnik in je zavzemal v javni upravi visoka mesta, poleg tega pa je bil dolga leta v senatu v Beogradu njega član kot predstavnik SLS.

Takoj nato je sledil prvi referat, ki ga je podal dr. Milan Komar. Njega snov je bila tokrat razdeljena na dva dela in po prvem delu je bila takoj de-

bata, na kateri je dejansko slonel glavni povdarek vsega študija. Zelo pregledno in podrobno podano poročilo o najvažnejših problemih, ki zanimajo dejansko vso našo slovensko skupnost v emigraciji, je bilo podano res mojstrsko, kar je v veliki meri debato še olajšalo in poglobilo. Debata je skušala predvsem podati pregled dejanskega stanja v našem delovanju, spoznati kje smo v tem stremljenju in podati diagnozo hib in sredstev, ki naj ev. napake odstranijo. Po prvem delu in po sledeči debati je dr. Komar podal še drugi del svojega referata, ki je skušal iti za vzroki, ki so osebnega značaja, a s svojimi posledicami odločilno vplivajo na delovanje in na njega smer. Tudi ta referat je bil nato podlaga za obširno debato, ki je pregledno nanašala celo vrsto pobud in predlogov za najnujnejše sklepe in ukrepe.

Tako je bilo podanih mnogo misli o tem, kako pomagati našemu dijaštvu in kako mu omogočiti lažje delo pri študiju in pri njega društvenem življenju.

Debata se je nadaljevala še po skupnem kosilu, ki so ga tokrat z vso skrbnostjo velike gostoljubnosti pripravile č. šolske sestre. V poznih popoldanskih urah se je končal ta res izredno delavni študijski dan, ki naj bi rodil obilo sadov, sadov, ki naj koristijo splošno pozitivni in res stvarni orientaciji vsega našega dela.

BELGIJA

Slov. kat. društvo sv. Barbare v Eysden v belgijskem Limburgu je praznovalo v nedeljo 25. julija petindvajsetletnico svojega obstoja. Popoldne je bila v prvi cerkvi sv. maša, ki jo je daroval č. g. Vinko Žakelj, domači slovenski pevski zbor pa je pod vodstvom dirigenta g. Štefana Rogelj lepo prepeval. — Popoldne je bila pa v dvorani slovesna jubilejna proslava. Slišali smo lepe nagovore, posebno lep je bil slavnostni govor, slišali smo lepo petje pevskega zbora iz Eysdena in moškega zbora iz Charleroi. Mladina iz Eysdena nas je zabavala z lepimi igricama in burkami. Omembe vreden pa je tudi nagovor, ki ga je imel č. g. Vinko Žakelj ob pričetku prireditve, še pomembnejše pa so besede, ki jih je povedal med prireditvijo. Opazil je

namreč, da se nahajata v dvorani dva gospoda, ki sta prišla od jugoslovanskega poslanstva v Bruxelles. Rekel jima je:

„Tam zadaj sedita dva gospoda, ki jih pa mi nismo povabili na našo prireditev, prišla sta sama od sebe oziroma sta poslana. Jaz bi ta dva gospoda rad pozdravil kot naša gosta na jubilejni prireditvi, pa to žal ne morem storiti. — Kot človeka pozdravljam oba, saj sta morda boljša in plemenitejša kakor sem jaz. Toda ne morem vama izreči pozdrava kot predstavnikoma tistega, ki vaju je semkaj poslal. Vidva prihajata k nam kot predstavnika našega naroda in naše drage domovine, tiste domovine, ki jo mi tako ljubimo. Toda v naših očeh vidva nista predstavnika naroda, ampak samo predstavnikoma komunističnega režima, ki ga naš narod v domovini in ki ga tudi mi tukaj odklanjamo. Zato vama ne morem izreči dobrodošljice.“

Potem je g. Vinko Žakelj orisal trpljenje našega ljudstva v domovini med vojno v dobi krvave komunistične revolucije. Spominjal se je žrtev komunističnega nasilstva in grozodejstev v domovini. Opisal je položaj v domovini po vojni. Omenjal je, kaj vse je moral slovenski narod pretrpeti pod krvavim Titovim režimom, kako je bila vsa leta preganjana vera in Cerkev. Kako so vlačili po zaporih in taboriščih duhovnike in zavedne verne Slovence, kako je bil narod stiskan tudi gospodarsko s prisilno kolektivizacijo, kako hrepeni slovenski narod v domovini po svobodi. Dejal je: „Tisoč in še več let se bori slovenski narod za svoj obstanek. Da ta malj ped zemlje ni bil v tem času germaniziran, se ima slovenski narod zahvaliti slovenskemu duhovniku, ki se je vedno boril za svoj narod, ga dvigal versko in prav tako kulturno in narodno. In ta katoliški duhovnik je danes v domovini pod Titovim režimom oropan osnovnih pravic. Jaz, Vinko Žakelj, slov. duhovnik v Belgiji, doma od Sv. Jošta pri Vrhniki, ponosen, da so bili moji bratje domobranci in so kot takj umrli mučeniške smrti, dvigam roko k prisegi in vpričo cele dvorane prisegam, da se bom boril do zadnjega diha proti brezbožnemu Titovemu komunizmu za svobodo slovenskega naroda.“

GRČIJA

Tudi v Grčijo hodi naša revija. Tako jo redno dobiva lazaristovski brat Janez Šilc, danes star že 74 let. Pred kratkim se nam je oglasil in nam poslal zanimivo poročilo o Titovem obisku v Solunu. Takole pripoveduje:

„Tito je prišel v Solun neko nedeljsko jutro v spremstvu grškega kralja in je ostal tam do šeste ure zvečer. Mesto je bilo polno slavolokov. Mislil sem, da bodo vse jugoslovanske državljane povabili k sprejemu in na slavnostno kosilo, pa se je zgodilo prav obratno. Policija je za tisti dan vse Jugoslovane, ki jih je mogla najti postavila pod ključ, le mene in brata Miha Bučarja so pustili pri miru. Bil sem kar vesel, da mi ni bilo treba pozdraviti preganjalca vere. Ko se je ladja približala obrežju, je bilo na pomolu navzoče le zastopstvo mesta. Ljudstvo je smelo gledati le od daleč. Policije je bilo ogromno. Za vsakim voglom so stalj tri do štirje. Ustavljen je bil ves promet in noben navaden človek ni smel iti po ulicah, kjer se je vozil Tito. Obedoval je v oficirskem domu. Popoldne je obiskal pokopališče srbskih vojakov iz prve svetovne vojne. To pokopališče je bilo zgrajeno leta 1929, je zelo lepo in je stalo 13 milijonov dinarjev. Za tiste čase zelo čedna vsota! Okolica pokopališča je obljudena. Da se ne bi Titu kaj zgodilo, so morali vsi ljudje, ki tam v bližini živijo, izprazniti hiše in se odstraniti, dokler ni Tito odšel. Lahko si mislite, da so se vsi prebivalci Soluna oddahnili, ko je zapustil mesto. Zastav je bilo le malo videti.“

Bralce „Duhovnega življenja“ bodo gotovo zanimale še druge novice, ki jih je brat Šilc poslal.

Rojen je bil v Gornjih Lazih (Ribnica) leta 1880. Leta 1898 je vstopil k lazaristom v Ljubljani. Od leta 1901 do 1904 je služil vojake, napravil nato noviciat v Grazu, bil nameščen najprej na Dunaju in potem pri sv. Jožefu v Celju. Od tam je šel v vojsko in leta 1919 v Grčijo. 14 let je živel v mestu Cavala, ves ostali čas do danes pa v Solunu. Vršil je posle cerkovnika in krojača. Duhovniki so na postojanki trije, župnik je grške narodnosti, prokurator Italijan, superior

pa Francoz. 12 let je deloval na Kitajskem in pozna vse slovenske misijonarje iz Baragovega misijona. Sedaj se odpravlja na Japonsko. V skrbi za duhovniške poklice so v Solunu začeli apostolsko šolo. Trenutno je v njej 12 dečkov, vsi so katoličani in grške narodnosti. Verniki niso preveč goreči. Vzrok so mešani zakonj in različnost ver. Spreobračati se ne sme ljudi. Samo kdor sam želi in je polnoleten, lahko postane katoličan. Grško ljudstvo misijonarje spuštuje in rado zahaja v njih kapelo, ki je zelo lična in posvečena Kristusovemu trpljenju. Samo na veliki petek pride do 30.000 razkolnih Grkov počastit Jezusa v grobu in poljubit Križanega. Kot zanimivost povem, da Grki veliko molijo za cerkveno edinost.

Med vojsko je bila lazaristovska nasebina trikrat bombardirana: najprej od Italijanov, nato od grških komunistov in končno še od Amerikancev. Prvo bombardiranje je delno porušilo cerkev in ubilo tri osebe, med njimi župnika, drugo je poškodovalo hišo, tretje pa upepelilo samostan in cerkev. Le štiri sobe so ostale. Sedaj sta obe poslopji že deloma popravljene. Draginja je silna. En dolar je 30.000 grških drahem. Delavci zaslužijo na dan 60—80.000 drahem. Hrane je dovolj. Letos je bila velika vročina. Od maja do septembra ni bilo dežja.

Dete

Zvezdice v nebu veselo žarijo,
polja in smreke in ceste molčijo.

Z dalje zvonovi do duše veslajo,
pesem Ljubezni na rane kapljajo.

Jezušček v jaslih smehlja se in sanja...
Pozno je; Jožef je truden od stanja.

Mama ga moli: naj Bog se usmili,
revnih brezvercev v ukradeni svili.

Zvezda za zvezdo pred zoro ugaša.
Daleč, prav daleč se ovčka oglašča.

Vladimir Kos

KRIZA AVTORITETE --

KRIZA DRŽAVLJANSKIH VRLIN

Dr. IVAN AHČIN, Buenos Aires

V Rennesegu na Bretonskem je bil letos od 20. do 25. julija 41. francoski Socialni teden, ki je obenem pomenil važen kulturnen jubilej za francoske katoličane. V avgustu leta 1904 so namreč v Lyonu organizirali prvi Socialni teden pod vodstvom M. Gonina in R. Boissarda.

Želeč dostojno proslaviti pomembno petdesetletnico, je vodstvo francoskih Socialnih tednov za predmet letošnjih socialnih posvetovanj določilo zelo aktualen, a težek predmet: Kriza državne oblasti in kriza državljske zavednosti. Gotovo pereče vprašanje. Nihče ne dvomi, da v sodobni Franciji — in še marsikje drugod v svetu — vlada kriza državljskih vrlin, pa tudi huda kriza duhovne in svetne avtoritete. Saj se je javno mnenje naravnost zgrozilo ob nečutenih škandalih, ki so prišli zadnje tedne na dan v zvezi z izdajstvi v najvišjem francoskem vojaškem poveljstvu.

Koliko važnosti polaga sv. oče na temeljito obravnavanje označenega družabnega problema, je pokazal v izredno toplo pisanem pismu, ki ga je ob tej priložnosti poslal stalnemu predsedniku francoskih socialnih dnevor prof. Karlu Floryju, v katerem mu z laskavimi izrazi čestita, da je s svojimi sodelavci imel pogum lotiti se tako perečega kakor težavnega vprašanja.

Pri tem pa Pij XII. opozori, da je vprašanje oblasti v državi v zadnjih desetletjih najvišje cerkveno učiteljstvo že ponovno in vsestransko osvetljevalo. Kajti kdor s temi pojmi ni na jasnem, je neprestano v nevarnosti, da se bo znašel sredi mnogih problemov, ki so v zvezi z življenjem moderne države.

1. Kaj je smoter države? Pravilni odgovor dobimo, če se vprašamo, zakaj se ljudje družijo v države. Ljudje se družijo v države iz želje po miru, varnosti, napredku, blagostanju, ker je edino država tako velika, močna in popolna

družba, da jim more zajamčiti te osnove urejenega družabnega življenja. V dobi liberalizma, ki je bil dobrih sto let velika moda v Evropi, so zmotno poudarjali, da je naloga države le ta, da čuva osebno svobodo in osebne pravice vsakega po edinca in poedinih družb. To so bile teorije o tako imenovani pravovarstveni državi, ki so učile, da svojo nalogo država popolnoma izpolni, ako pazi, da nihče ne bo oviran v svojem svobodnem delovanju, in pa da kvečjemu še razsoja nastale spore. Toda naloge države so bile s tem preozko odmerjene. Čuvalce so le pravice posedujočega razreda, nihče pa se ni pobrigal za blaginjo širokih ljudskih množic, ki so brez obrambe bile izročene kapitalističnemu izrabljanju. Zato so pravilno pričeli zahtevati zastopniki delovnega ljudstva, da mora država tudi s pozitivnimi zakoni pospeševati splošno blaginjo in se zavzeti zlasti za gospodarsko šibkejšo sloje, ki so državne zaščite najbolj potrebni.

Toda razvoj države je v tej drugi smeri v zadnjih desetletjih šel mnogo predaleč. Posebno pod vplivom pravnega pozitivizma, ki je državo proglasil za izvor vsega prava, se je moderna državna oblast razvila v vsemogočnost, ki skrb za splošno blaginjo tako umeva, da si vse lasti, da potegne vse v svoje roke, da si je podredila vsa področja javnega življenja, ki bi po svoji naravi morala ostati samoupravna. Država se je sprevrgla v „vsepričujočega boga“, kakor je že Hegel napovedal, ki hoče vse sama urejati, voditi in vladati, ki po edincu ne odmerja le kos kruha, ampak mu tudi predpisuje, kaj sme delati, govoriti, čitati, misliti, skratka, hoče človeka popolnoma zaslužniti svoji vsemogočni oblasti. V tem je kriza sodobne oblasti, da ne išče svojega opravičila v službi skupni blaginji, zaradi katere se ljudje združujejo v državo, ampak ga

Blizu jugoslovansko avstrijske meje kraljuje med brajdami in topoli Slovenskih goric v fari Velka (dekanija sv. Lenart) cerkvice Marije Snežne



išče sama v sebi in v svoji vsemogočni totalitarnosti. Po tem pojmovanju je namen ljudstva, da služi državi, da jo mamljuje in obožuje, mesto da bi država služila ljudem in le nadzirala, podpivala, urejala zasebno delo v narodnem življenju tako, da bi iz nje harmonično potekla obča blaginja. Moderna država postaja moloh, ki hoče použiti vse v sebi, mesto da bi s svojo delavnostjo le pomagala do polnega samobitnega razvoja poedincem in do naravno podane samoupravnosti manjšim družabnim edinicom. Država, ki ne spoštuje naravnih pravic človeka, ki je podoba božja, pokopuje v tem tudi svojo lastno avtoriteto, ki ni drugega kakor udeležba na božji oblasti.

2. Tem pretiranostim državne oblasti in težnji po podržavljenju človeka pa stoji nasproti druga, nasprotna skrajnost — pomanjkanje v ljudstvu tistih državljanskih kreposti, ki so pogoj za red, napredek in blagostanje v državi. Pomanjkanje državljskih vrlin v ljudstvu je pravzaprav krivo, da se moderna država tako usodno razvija v vsemogočnega tirana nad ljudstvom.

V demokratičnih vladavinah je ljudstvo odgovorno za to, kakšno vlado ima in kako mu vlada. Demokracija stavi zaradi tega na vsakega državljana večje politične zahteve in večjo moralno zrelost kakor pa tamkaj, kjer je ljudstvo le

objekt, kateremu vladajo brez njegove volje in tudi večkrat proti njegovi volji. A kaj se dejansko dogaja? Ljudje se mnogokje premalo brigajo za tako važno stvar, kakor je javna oblast in pa javna uprava. „Nikar naj se ne bojimo priznati,“ pravi papež v pismu francoskemu socialnemu dnevu, „da je veliko tistih, ki se imenujejo kristjani, odgovornih za sedanji nered v družbi.“ Pij XII. s tem le ponavlja, kar je ponovno očital katoličanom tudi Pij XI.: Namreč, da s svojo nemarnostjo in brezbriznostjo za javno življenje posredno pomagajo slabim in protikrščanskim silam, da pridejo na površje in do oblasti v državi. V tu omenjenem pismu krivdo krščanskega elementa v družbi Pij XII. popolnoma določeno označi. Pomanjkanje državljske zavesti se javlja na sledeč način:

„1. Brezbrizni so za javne zadeve.

2. Ne udeležujejo se volitev, kar ima usodne posledice.

3. Utajujejo davčne napovedi in ne plačujejo davščin, kar ima svoje posledice za pravno življenje in ruši družabno ter gospodarsko ravnovesje v državi.

4. Predajajo se brezplodnemu kritičiranju oblasti.

5. Sebično vztrajajo pri obrambi svojih privilegijev na škodo občin koristi.“

ŽEJA PO BOGU

O Vsepričujoči, razodeni mi
kakor Mojzesu
v grmu gorečem
sredi puščave.

Naj se Te naužijejo
moje oči,
ob Tebi naj se napolni
moje srce.

O pobožanstvi me
s svojo bližino,
Ti Veliki, Močni,
Ljubljeni.

Stanko Janežič

Tu je torej seznam javnih grehov, ki so značilni za sodobno pomanjkanje državljske zavesti v družbi. Demokracija, ki je vlada ljudstva za ljudstvo, kakor je točno povedal ameriški predsednik Lincoln, zahteva od ljudstva politično in moralno zrelost. Ljudstvo pa se mora tudi zavedati, da država potrebuje finančnih sredstev za izvrševanje nalog v korist skupnosti. Plačevanje pravično odmerjenih davkov je vestna zadeva. Kdor pa misli, da so mu davki nesorazmerno in krivično odmerjeni, pa ima v demokraciji redna in zakonita pota, da pride do svoje pravice, a ne da si jo sam svojevoljno kroji. Protj razdelitveni pravičnosti je, ako se pretežka davčna bremena prevale na tisto polovico, ki jih pošteno plačuje, ker jih druga polovica na mara plačevati, hoče pa vendarle uživati sadove skupnih naporov in javnih ustanov. Proti socialni pravičnosti pa ravnajo tisti, ki krčevito vztrajajo na svojih privilegijih, ko časi in razmere ter zlasti blaginja skupnosti zahteva, da se jim odpovedo in pokažejo socialno čutenje in ljubezen do sodržavljanov. Na primer: Kljub hitro naraščajočemu prebivalstvu bi po mnogih mestih stanovanjska stiska ne bila tako pereča, ko bi

bogati lastniki obširnih zemljišč in velikih stavb, ki večkrat prazne samevajo, imeli več socialnega čuta za kričečo sodobne potrebe.

Papež posebej omenja skupinski egoizem bodisi gotovih organizacij, bodisi zlasti denarnih trustov, ki od države pričakujejo le varstva in ugodnosti, niso pa v ničemer pripravljeni, da bi prispevali k njenemu napredku in blagostanju. So to prave pijavke ljudskega premoženja, katerim je najtežje priti do živega, ker si znajo ustvariti takšne položaje v družbi, da obvladujejo, če le mogoče državo samo in ljudstvo. Papež prizna, da je boj s temi organizacijami in trusti najtežji, ker pogosto anonimno nastopajo in njihova moč sega tudi izven državnih meja.

3. Državna oblast, zaključuje papež v svojem pismu, — katere naloga je, da s pozitivnimi zakoni pospešuje in čuva pravico in svoboščine državljanov ter skupno blaginjo, se mora v svojem vzvišenem poslanstvu varovati dveh nevarnosti, ki ji prete: Prva, da bi se odrekla svojim nalogam in se kazala slabotno spričo neupravičenih zahtev poedincev in skupin ter pustila, da gredo dogodki svojo pot. Druga, da bi zapadla v državno vsemogočnost, se odrekla subsidiarnemu načelu, zamorila vsako koristno zasebno pobudo ter hotela sama vse urejati in upravljati na gospodarskem, socialnem ali kulturnem polju.

Ko pa obravnavamo tako pereča vprašanja, konča sv. oče, pa ne smemo pozabiti, da gre v glavnem povsod in vedno le za moralno krizo sodobnega človeka, ki je izgubil pravni čut in išče v vsem in povsod le korist. Ta gola sebičnost se javlja pri poedincih, pri družabnih razredih, pri družabnih skupinah in družabnih gibanjih. Pravni red se mora nasloniti na moralni red. Tako bodo tisti, ki gospodujejo enako kakor tisti, ki se pokoravajo, imeli trdno pred očmi le večno postavo resnice in pravičnosti.

Pismo Pija XII. francoskemu Socialnemu dnevu spada po bogastvu idej in aktualnosti predmeta, ki ga obravnava, med socialno najbolj značilne dokumente najvišjega cerkvenega učiteljstva zadnjega časa.

KOMUNIZEM IN MIR

Joža Kmetov

„Ne bo več rasla trava, kamor stopi kopito mojega konja!“ Tako se je pošal hunski kralj Atila.

„Kjer zavladajo simboli: srp, kladio in rdeča zvezda, tam ni več miru, ni več vere, ni pravice, ni ljubezni, ni več morale, dobrote tam se ne pozna.“ Tako izzvenijo vsa poročila iz dežel pod oblastjo komunizma.

Komunizem, pa čeprav je po Titovo pobarvan, je danes največji sovražnik miru in blagostanja med narodi. Komunizem povzroča danes največ stisk v svetu. Veliko govori o miru, pa to je samo nova taktika Moskve, kateri svet slepo naseda, kakor je nasedel že prej mnogim drugim.

Mnogi nasedajo komunističnim lažem iz nevednosti, drugi zaradi nekritičnosti, tretji pa so tako trmasto prepričani o resničnosti njegovih slepivih besed in obljub, da niti ob dejstvih nočejo spoznati, da mir, ki ga obljublja in se zanj borijo komunisti, ne prinaša drugega kot polne ječe nedolžnih, mrožične grobove, polna koncentracijska taborišča in trpljenje milijonov ljudi v stepah Sibirije.

Slovenski protikomunistični emigranti je poznamo dobro komunizem in njegovo zvijačno taktiko. Vendar se opaža, da so nekateri že začeli popuščati v odločnosti proti njemu. Marsikje je tega kriva komunistična literatura, ki prihaja od doma. Bodoimo pazljivi in čuječi in ne nasedajmo organizirano nastavljenim zankam. Ostanimo zvesti onim, s katerimi smo se borili ramo ob ramo proti rdečemu zmaju na svoji zemlji, in ki so žrtvovali v tej borbi najdražje, kar so imeli — življenje.

Komunizem pridiga danes svetu o miru. Ko bi ne pridigali o tem miru tisti moskovski mogočniki, ki imajo vse krvave roke junaško prelite krvi protikomunističnih krščanskih mučencev iz vse Evrope, bi jim to verjeli.

Kako bomo verovali v komunistični mir, ko pa vidimo, da povsod tam, kjer zasadi komunizem svoje kremplje, zavlada stiska, preganjanje, žalost, smrt?

Razbite družine, moralno zastrupljena mladina, zasužnjena duhovščina, zaprte katoliške šole, zaprtih na milijone katoliških vernikov, vse to je najlepša slika komunistične akcije za mir.

Kdor vidi, kako komunizem konča z vsem, kar ne trobi stoprocentno v njegov rog, ne more verjeti njegovi iskrenosti.

Naj nam komunizem ne govori o miru, dokler njegova mladina, ki jo je doжил na prsih sovražstva do Boga, časti hudiča. Komunistični boj za mir ni nič drugega kot iskanje družbe brez Boga, kakor si jo je zamislil Lenin. Je v dogovoru s hudobnim duhom in hoče v svoji naivnosti uničiti že tolikokrat na videz zatro božje kraljestvo na zemlji, ki je kraljestvo ljubezni, resnice in miru.

20. stoletje je čas nemira. Zakaj? Greh je tega kriv. Zapovedi božje se ne spoštujejo več. Ljubezni ni in prevladuje sovraštvo.

Svet si želi miru. V zaslepljenosti ga mnogi pričakujejo od komunizma. Želimo jim dobro in nočemo, da bi ga dosegli, ker bi bili osleparjeni.

Mi vemo in smo trdno o tem prepričani, da je mir samo v vrnitvi h Kristusu. Samo on in njegov nauk nam moreta po sveti Cerkvi prinesiti mir, ki si ga ves svet želi. Po božjih načelih se mora svet urediti, prej ne bo miru. Medsebojna ljubezen, pravično razmerje med stanovi, ravnotežje med delom in kapitalom, medsebojno spoštovanje ljudi, to so pogoji za trajen in resničen mir.

Sv. Avguštin je zapisal: „Cerkve je prava mati narodov. Ona ima v najvišji stopnji razvit čut ljubezni do bližnjega, tiste ljubezni, ki najde vzvišeno zdravilo za vsako od boleznih, ki stiskajo duše zaradi njih napak...“

Zaupajmo torej Cerkvi in njenemu nauku, ki nam oznanja pravi mir, ki je božji. Svet nam miru datj ne more, ker ga nima, lahko pa v svoji hudobiji zlorablja to besedo za svoje hudobne namene.



Kaj pa doma

SLOVENIJA

Biserna maša č. g. Janeza Dolinarja. Dne 8. avgusta je opravil č. g. Janez Dolinar ob šestih zjutraj na Sp. Brniku peto biserno mašo. Pridigal je cerkljanski g. kaplan. Navzoče so bile tudi narodne noše. Po maši so ljudje biseromašnika pospremili na dom. Popoldne ob štirih se je razvil slovesen sprevod iz župnišča do cerkve. Ljudi je bilo za dve brnški cerkvi. Prihitelo je enajst duhovnikov. Pridigo je imel dekan iz Šenčurja. Sledile so pete litanije in zahvalna pesem. Duhovniki so se nato zbrali k večerji v župnišču, pevci in ostali udeleženci pa pri Šornu. 12. septembra je č. g. Dolinar svojo biserno mašo ponovil na Dobrovi. Tam je bila namreč njegova nova in zlata maša, pa je častitljivi gospod želel, da bi bila še biserna.

Na Veliki šmaren so Cerklje na Gorenjskem obhajale 800-letnic_o ustanovitve fare. Prišlo je 15 duhovnikov in 4 bogoslovci. Med duhovniki sta bila dva novomašnika in trije zlatomašniki: Golf, Pavlin iz Zaloga in župnik iz Skaručne ter biseromašnik Dolinar. Slednji je imel tudi slovesno sveto mašo ob desetih dopoldne. Pridigal je univ. prof. dr. Vilko Fajdiga, na koru pa je vodil petje in orglal stolnj proš dr. Franc Kimovec. Darovanje za cerkev je bilo izredno obiskano. Trajalo je do tričetrt na eno popoldne. Cerkev je bila okrašena kot še nikoli popreje. Iz okoliških vasi so navozili cele vozove rož. Vse je bilo prepreženo z venci, katere so spletla dekleta iz cerkljanske fare. Zelo slovesen povdarek so dale svečanosti tudi narodne noše: bilo jih je 75. Cerkev je sedaj tudi na zunaj zelo veličastna. Prav do praznika Marijinega Vnebovzeta so bile do-

delane lope, katere so začeli zidati že lani. Te kaj učinkovite olepšajo pročelje cerkve. Preje je bilo kot da bi cerkvi od sprednje strani nekaj manjkalo. Pred cerkviyo so zasajeni topoli. Kaplanije in kapele pa ni več.

V zvezi z 800-letnico cerkljanske fare je bil v Cerkljah v tednu po Binkoštih tudi sveti misijon. Vodila sta ga dva frančiškana. Obnesel se je zelo dobro. 19. avgusta pa je imela fara celodnevno čiščenje. Spet sta prišla dva frančiškana, da so imeli ljudje priliko za duhovno obnovo in prejem zakramentov. Križev teden se je praznoval le na podružnicah v Gradu in šmartnem. Po veliki cesti procesije ne smejo hoditi, češ da ovirajo promet. Procesija sv. Rešnjega Telesa je bila letos v Cerkljah v nedeljo po samem prazniku. Že ob 6 zjutraj je šla od prvega blagoslova v Polico, od tam do Zgornjebrniške kapele, kjer je bil večerših drugi blagoslov, potem pa ne nazaj v Cerklje po veliki cesti, ampak med njivami do tja, kjer je bil prvi blagoslov.

Pa še nekaj edinstvenega, človek ne ve, ali bi rekel smešnega ali zločinškega, je doživela cerkljanska fara za Veliki šmaren. Da bi le kar mogoče motili in onemogočili slovesno razpoloženje v vsej fari, posebno še v Cerkljah, so partizani na ta dan, 15. avgusta, sklicali splošno mobilizacijo v vsej občini, torej tudi v Velesovem in v Št. Urški fari. Takoj ob eni čez polnoč so začeli ropotati avtomobili in motorna kolesa in slišalo se je vpitje. Sklicali so tiste, ki so bili že preje določeni za raznašanje pozivov za čas mobilizacije, da so nesli pozive po vseh vašeh ponoči, tudi v gore. Že ob treh zjutraj so budili ljudi, da je vojska ter splošna mobilizacija, da se morajo ob

šestih zjutraj vsi zbrati v Cerkljah pred šolo (opomba: šola je 20 metrov oddaljena od farne cerkve!) in pred Hribarjevo hišo čakati z vso opremo in živežem, da bodo pripravljene za takojšen odhod. Po vseh hišah je nastal preplah in jok.

Ko so ljudje šli k šesti maši, so bili mobiliziranci s konji in vozovi že pred šolo. Celo dopoldne so hodili ljudje z vozovi in konji. Jok, žalost, preplah je bil med vsemi ljudmi. Možake so zapirali na Hribarjev vrt, konje na Likozarjevo (Gvančevo) dvorišče. Veliko voz, konj, ljudi je pa bilo po cestah, kjer so čakali poziva za odhod. Med tem je začel rositi dež. Ljudje so mokri čakali do dveh popoldne, godrnjali in se jezili. Ko le ni bilo poziva za odhod, so se ljudje okrog 2 popoldne zavedli, da je bila vsa ta „mobilizacija“ organizirana in ukazana samo iz zlobe. Komunisti so hoteli pokvariti praznovanje 800-letnice fare. Strah pred vojsko je izginil. Pač pa jeza ni izginila. Ljudje so pošiljali komuniste z jeziki tja, kamor spadajo. Gotovo bi prišlo do hujskih prepirov in izgrediv, ako bi bila pijača na razpolago. Hvala Bogu, da pijače niso smeli dočiti. Drugače bi gotovo partizani, — vsaj nekateri, — čutili trde pesti ali še kaj hujskega. — Ob dveh popoldne so partizani ukazali, naj gredo ljudje s konji na Bohinjsko Belo, moški mobiliziranci pa v Kranj. Policija in oficirji in oni od OZNe so se vsedli v avtomobile, s katerimi so se pripeljali, in so odšli iz Cerklj. Ko so ti odšli, so pa vsi mobiliziranci tudi odšli na svoje domove. In vojske je bilo konec.

V cerkvi se je vsa slovesnost nemoteno vršila naprej. In to je partizane najbolj jezilo: hoteli so na vsak način slovesnost preprečiti.

Tako je bilo za to slovesnost vse pokonci: verni farani in tudi najbolj zagrizeni komunisti, pa še konji in vozovi.

Še ena zanimivost, — bilo jih je več — naj ostane zapisana: kako važno se je zdelo sklicateljem mobilizacije najti kaplana v Cerkljah. Seveda tudi on se bi moral zglasiti pri njih. Pozive za mobilizirance v Cerkljah je raznašal mesar Čebulj. Med drugimj tudi poziv za kaplana. G. kaplan pa je imel iti na Veliki

Šmaren zjutraj maševat na Sp. Brnik, ker je g. Dolinar maševal v Cerkljah. Kaplan je zelo zgodaj odšel na Sp. Brnik tako, da ga ni nihče videl. Ko je Čebulj prinesel poziv, kaplana že ni bilo več doma. Nihče ni vedel, kje je. Partizani so ga iskali, pa ga niso mogli nikjer najti. Iskali so ga v zakristiji, po cerkvi in drugje. A kaplana nihče ni mogel iztakniti. Občinski maticar, prav posebno zagrozen komunist, ki ni domačin, ampak poslan od drugod v Cerklje, je ves razburjen tekkel v župnišče nad kuharico, naj pove, kje je kaplan. Zagrozil je, ako ne pove v petih minutah, da bo aretirana. Ko je zvedel, da je šel kaplan maševat na Sp. Brnik, je brž več miličarjev odšlo ponj. Prignali so ga v Cerklje, kjer mu še zajtrkovati niso pustili, kajti tako se je mudilo z mobilizacijo.

Na Mali Šmaren, dne 8. septembra je bilo na Sveti gori veliko romanje vseh Primorcev. Udeležencev je bilo nad vse veliko, okrog 16.000. Med njimi je bilo posebno veliko mladine. Prišlo je tudi nad 40 duhovnikov. Vso noč so spovedovali in opolnoči so se začele sv. maše, ki so trajale do poznega jutra. Takrat ni oblast prav nič ovirala potek slovesnosti in slovensko ljudstvo je lahko nemoteno molilo k svoji Kraljici.

Prav tako poročajo iz Slovenije, da so bile v zadnje času lepo uspele pobožnosti za vse stanove na mirenskem Gradu pri Gorici. Tudi tu so verniki, možki in ženske vso noč vztrajali pri molitvi, pa čeravno so prišli ure in dneve daleč k žalostni Materi božji na Grad. Ta iskrena vdanost in pobožnost trpečega slovenskega ljudstva do nebeške Matere je gotovo poroštvo zmage nad hudim, ki sedaj gospoduje v naši domovini.

Mestna oblast v Škofji Loki je zasedla uršulnski samostan s pretvezo, da bo samostan spremenila v tovarno koles. Redovnicam so šolo že prej vzeli in so se sedaj preživljale s kmetijo in ročnim delom. Bilo jih je v samostanu okrog sto, med njimi veliko število že starih, ki so se zatekle v Škofjo Loko tudi iz drugih krajev. Samostan so razpustili, naj gre vsaka kamor hoče. Večina teh redovnic je učiteljice, a dvomimo, da jim bo oblast priznala pokojnino.

Tudi koroška dežela je v letošnjem Marijinem letu hotela nad vse slovesno počastiti svojo nebeško mater. Zato so cerkvene oblasti pripravile mogočen marijanski kongres, ki se je vršil v Celovcu od 1. do 3. oktobra. „Naš tednik-Kronika“ je o njem zapisal te-le globoke misli: „Za koroške razmere ima kongres še poseben pomen: združi naj vse vernike krške škofije pri skupni Materi, kjer naj vladata ljubezen in pravica. Sovraštvo in iz tega izvirajoča krivica sta zakon satanov. Je vseeno, zakaj sovražim: ali zaradi vere, narodnosti, ali jezika, — sovraštvo nima mesta v kraljestvu Kristusovem in Marijo častijo vsi narodi, vsak v svojem jeziku ji prepeva in se z njo v molitvi pogovarja, Ona pa se tudi prikazuje v različnih deželah in v raznih narečjih in jezikih govori z ljudmi. Tudi na kongresu v Celovcu jo bomo počastili in ji prepevali obe narodnosti v domačem jeziku, saj smo pri Materi vsi enakovrni. Udeležba na kongresu bodi v Marijinem duhu: v medsebojni ljubezni in spoštovanju medsebojnih pravic živimo res v pravi božji demokraciji.“

Marijanski kongres je potekal takole: Začel se je v petek 1. oktobra ob osmih zvečer v koncertni dvorani. Eno uro preje so v celovski stolnici slovesno sprejeli kip fantimske Matere božje. Slovenski verniki so začeli kongres v soboto 2. oktobra s slovesnostjo v stolnici ob pol dveh popoldne. Poslušali so škofov nagovor, peli litanije Matere božje in prejeli blagoslov z Najsvetejšim. Takoj nato se je zbrala v veliki koncertni dvorani slovenska mladina in prisostvovala marijanski akademiji. Glavna točka sporeda je bila igra „Brezmadežna“ v petih slikah s petjem in rajanjem. Ob petih so dvorano napolnili odrasli. Možem je govoril prof. dr. Vinko Zwitter, ženam ga. Marija Inzko. Sledila je igra „Brezmadežna“. V noči od sobote na nedeljo je bilo po vseh celovških cerkvah nočno češčenje sv. Rešnjega Telesa v spravo in zadoščenje. V nedeljo 3. oktobra ob devetih so slovenski in nemški verniki na razstavnem prostoru izmenjaje molili in peli rožni venec, ob desetih pa je bila slovesna maša s škofovo pridigo.

V času od 25. septembra do 4. oktobra so udeleženci kongresa lahko prisostvovali štirim razstavam: 1. „Živa cerkev“, kjer je bilo prikazano delo katoliških samostanov, versko in kulturno življenje redovnikov in redovnic. Razstavljalo je tudi celovško semenišče ter gospodinjski šoli šolskih sester v št. Rupestu in št. Jakobu. 2. „Marija v knjigi“ je bila razstava katoliškega časopisja in knjig tiskarne Carinthia in Mohorjeve družbe. Tretja in četrta razstava sta pa bili v deželnem muzeju pod naslovom: „Moderna verska umetnost“ in „Verska ljudska umetnost“.

Sredi septembra so imeli v vasi Gonovece lepo versko slovesnost. Domači g. župnik je blagoslovil tri prenovljene križe, ki stojijo v vasi. Najbolj znamenit in najlepši je Ambružev, ki ima osmerokotno obliko. Je to velika kapelica, na kateri je naslikan križev pot. Križ stoji na križišču državne ceste z bistriško; zelo lep pogled je iz železnice na kapelico. Ob križu je g. župnik spregovoril nekaj besed o pomenu naših znamenj, ki so kristjanu klicarji v večn domovino. V procesiji so se ljudje nato usmerili k Pušlnovemu križu, ki stoji sredi vasi. Ni sicer tako velik kot Ambružev, toda zato nad vse častitljiv: iz leta 1689. Pri tem križu so bile pete litanije. Nato je procesija zavila k tretjemu križu, ki stoji na drugi strani vasi pri Miklavcu. Lepa cerkvena slovesnost je dokazala, da imajo ljudje v Gonovece še smisla za božje reči, kar jim je gotovo lahko v ponos.

PRIMORSKE VESTI

Izredno imenovanje. Prečastiti gospod pater Anton Legiša iz reda Srca Marijinega je bil imenovan za provincijala italijanske province. Najbrž prvič v zgodovini, da je Slovenec postal provincijal italijanske province nekega reda.

Kot smo svoj čas poročali, je bil pater Legiša doslej osebni tajnik tajnika kongregacije za redovnike. Pred enim letom je prišel z njim na kongres redovnikov v Buenos Aires.

V Milanu ima red 9 slovenskih dijakov, en Slovenec je v noviciatu in en brat pomočnik je tudi Slovenec. Sedaj

bo g. provincijal mogel najboljše poskrbeti zanje glede učenja slovenskega jezika. Upamo, da je z njegovim imenovanjem mnogo bliže čas, ko bodo klaretijanci stopili na slovenska tla.

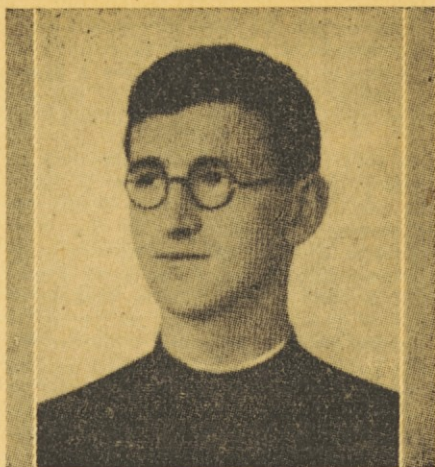
Imenovanje nam da slutiti, kako veliko osebnost imamo Slovenci v g. p. provincijalu.

Iz vsega srca mu čestitamo in želimo mnogo uspehov na njegovem težkem in odgovornem mestu.

V oktobru je zapustil vas Mačkovlje preč. g. Stanko Janežič, ki je vsa leta po zadnji vojni požrtvovalno deloval med primorskimi rojaki v omenjeni vasi. Odšel je v Rim, da tam študira vzhodno bogoslovje. Preč. g. Stanko Janežič je doma z zelene Štajerske. Radi Hitlerjeve zasedbe je moral bogoslovne študije dokončati v Ljubljani. Leta 1945 je prišel na Tržaško. Preč. g. Janežič je tudi globoka pesniška duša. Naša revija si je vedno štela v čast, kadar je mogla objaviti katero njegovih religioznih pesmi. Na novem mestu želimo č. gosposdu Janežiču veliko uspehov in božjega blagoslova!

Zlata maša na Proseku pri Trstu. Na praznik imena Marijinega so obhajali Prosečani dvojni praznik. Dopoldne je pristopil k oltarju preč. g. župnik Josip Križman kot zlatomašnik, obdan od dveh zlatomašnikov: preč. g. Škabarja in preč. g. Ukmarja. Zlatomašnik je že 30 let v proseški fari in je splošno priljubljen. Vsa ta leta je svojo veliko skrb in ljubezen posvetil tudi pevskemu zboru, zato pa mu je ob njegovi zlati maši res krasno pel. Popoldne pa se je vršila procesija z Marijinim kipom kot zaključek slovesnosti Marijinega leta v župniji. Kip je nosilo 16 fantov in procesije se je udeležilo ogromno število vernikov. Zlatomašniku želimo še mnogo let življenja.

Mons. M. Labor umrl. Dne 30. septembra je nepričakovano umrl v Trstu mons. dr. M. Labor, ravnatelj tržaškega semenišča. Z njegovo smrtjo je izgubila tržaška škofija enega svojih najboljših duhovnikov, semenišče pa ravnatelja, ki ga bo težko nadomestiti. Mons. Labor je bil po rodu Tržčanin iz judovske družine. Svojo mladost je preživel brez vsake vere. Postal je zdravnik in s 25 leti se



Novi provincijal klaretincev v Italiji je postal primorski rojak p. Anton Legiša

je sprebrnil in postal odločen katoličan. Po smrti žene je postal duhovnik poln globokega verskega življenja in zapupne molitve. Bil je tudi vsestransko izobražen, tako da so mnogi prihajali k njemu po nasvete. Kako živa in trdna je bila njegova vera je pokazal predvsem s svojo smrtjo, ki jo je sprejel z vsoto vdanostjo in pokorščino.

V nedeljo 19. septembra so se zbrali Tržčanini na Občinah in nadvse slovesno in v velikanskem številu spremili Mater božjo v procesiji po vaških ulicah. Računajo, da se je zbralo na Opčinah ob tej priliki nad 7.000 vernikov. Slovesnost se je začela z večerno sv. mašo, ki jo je daroval zlatomašnik č. g. Križman, župnik iz Proseka. Med sv. mašo se je lepo obneslo skupno petje, ki ga je s svojo vajeno roko in večjim glasom vodil č. g. Štuhec iz Doline. Sledila je dolga procesija, v kateri so bili zastopani vsi verniki od najmlajšega do najstarejšega. Po procesiji je spregovoril tisočglavi množici priljubljeni tržaški mons. Jakob Ukmar, in orisal predvsem velik pomen duh. življenja v duši posameznika in v skupnosti, ki naj bi privedlo do splošnega pokristjanjenja človeške družbe.

Lepe so bile Marijine slovesnosti v devinskem dekanatu, zlasti v Zgoniku, kjer se je zbralo nad 2.000 vernikov k Marijini procesiji. Po procesiji se je vsa dekanija slovesno posvetila Brezmadežni.

A tudi Goriška ni hotela zaostatki za Tržaško. V nedeljo 3. oktobra je Štandrež pri Gorici doživel svojo drugo veliko zmagoslavje. Nekateri so celo mnenja, da je Marijino slavlje prekosilo slavje evharističnega kongresa pred dvema leti. Ta Marijanski kongres slovenskih vernikov goriških duhovnjij se je pričel s tridnevniciami po vseh duhovnjajah. Sklep kongresa je pokazal, koliko uspeha so imele te lepe tridnevnice, saj se je zbralo v Štandrežu na rožnovensko nedeljo popoldne nad 5.000 vernikov goriške nadškofije. Veličastna je bila procesija s kipom fatimske Matere božje na lepo okrašenem avtomobilu. Med procesijo so bila kratka premišljevanja skrivnosti sv. rožnega venca, nakar je sledil blagoslov s slovesnimi litanijami na prostoru pred cerkvijo. Sledil je nato drugi del Marijanskega slavlja z lepo uspešo Marijansko akademijo na prostem. Po krasnem govoru č. g. dr. Humarja, ki je pokazal na Marijino češčenje kot na bogato dediščino, ki so jo naši predniki zapustili nam, svojim potomcem, so se razvrstile po programu ostale točke: zborne recitacije, živa slika, nastopi pevskih zborov in končno prizor iz Meškovega Gobavega viteza.

Slovenske družbenice na svetovnem Marijinem kongresu v Rimu. Nepozabni bodo ostali v spominu dnevi veličastnega svetovnega Marijinega kongresa v Rimu vsem, ki so se ga udeležili. Med tisoči in tisoči kongreganistov vsega sveta, ki so se poklonili sv. očetu ob njegovi 60-letnici vstopa v Marijino družbo, je bilo tudi zastopstvo goriških in tržaških Marijinih družb. Najpomembnejši dogodki tega veličastnega kongresa so: sprejem sv. očeta v Petrovi baziliki, ki je bila en sam navdušen vzklík našemu skupnemu očetu in obenem zagotovilo vdanosti in zvestobe sv. Cerkvi. Drugi pomemben dogodek je bil folkloristični nastop na trgu Siena. Nastopili so kongreganisti navzočih narodnosti s pevskimi točkami, na-

rodnimi plesi in godbo. Veliko navdušenja in odobravanja je bil deležen nastop slovenskih deklet, zastopnic goriške in tržaških Marijinih družb v pestrih narodnih nošah. Čudovito je odmevala slovenska pesem v jasno noč: „Gor čez izaro, gor čez gmajnico...“ — Najveličastnejše vtise je poleg slovesne avdicence v Petrovi baziliki brez dvoma zapustila večerna slovesnost pri Mariji Snežni in procesija z lučkami v Koloseju. Po blagoslovu z Najsvetejšim za bajno razsvetljeno cerkvijo Marije Snežne se je razvila nepregledna procesija kongreganistov vsega sveta po rimskih ulicah do Koloseja. Marijine čete so preplavile ogromen prostor v Koloseju, ki je ves žarel v tisočeri lučkah. Nato je trpeža Cerkev, Cerkev molka, začela moliti križev pot. Tudi Slovenci smo imeli svojo postajo — 13. postajo, kakor bi hoteli na ta način še bolj povdariti, da smo Marijin narod. Ni nas bilo veliko v primeri z zastopstvi drugih narodov, a vsi smo čutili, da ta neznatna peščica predstavlja predvsem naše trpeče brate v domovini. Kongres Marijinih družb, ki se je začel na praznik Marijinega rojstva se je zaključil na soboto dne 11. septembra s slovesno versko manifestacijo na trgu Spagna. Tu stoji na visokem stebru kip Brezmadežne in ob vznožje tega kipa so Marijine kongregacije polagale cvetje, ki je pričalo o svetlih idealih ki gorijo v dušah Marijinih otrok. Kako živo občuti človek pri takih manifestacijah veseljnost sv. Cerkve! Vsak narod v svojem jeziku je vzklikal Mariji in sv. očetu, vsi smo čutili, da smo si bratje med seboj. Slovenske družbenice smo zaključile naše nepozabne dni v svetem mestu z lepo Marijansko akademijo, kateri so prisostvovali skoro vsi slovenski duhovniki živeči v Rimu in tudi mnogo Slovencev, ki tam bivajo.

CORREO ARGENTINO Suc. 6	TARIFA REDUCIDA
	Concesión No. 2560

O B Z A K L J U Č K U X X I I . L E T N I K A

Pred vami leži zadnja številka 22. letnika „Duhovnega življenja“. Spet vam je revija skozi vse leto nudila obilo sočnega, krepkega in duhovno globokega čtiva. Redno, brez najmanjše zamude vas je vsak mesec utrjevala v ljubezni do večnih vrednot in v zvestobi do slovenskega naroda, iz katerega ste izšli. Uredništvo revije je prejelo tekom leta veliko priznanih pism, ki so mu bila v močno vzpodbudo pri njegovem, dostikrat ne lahkem delu. Plod tega priznanja so bili tudi številni novi naročniki, kar vse dokazuje, da je revija „Duhovno življenje“ za vse, ki živimo v izseljenstvu, zelo potrebna. Zato smo prepričani, da bodo vsi naročniki, „Duhovnega življenja“ reviji ostali zvesti tudi v novem letu 1955 in naročnino čim preje poravnali. Če ne bo kakih hujših gospodarskih pretresljajev, bomo skušali obdržati ceno 60 pesov za ves letnik in ohraniti isti obseg kot letos. Vsebinsko bomo skušali nuditi čim več in čim bolj pestrega branja. Ker bo l. 1955 svetovni euharistični kongres v Rio de Janeiru, bomo v vsaki številki nekaj prostora posvetili sv. Euharistiji, sv. maši in duhovništvu. Skrbeli bomo, da bodo tudi naši mladi ljudje in družine dobili sebi primerno branje. Informirali bomo bralce o vseh zanimivih problemih sedanosti in poročali redno o življenju Cerkve po svetu. Jasno je, da bomo vestno kot do sedaj sledili dogodkom v domovini in med nami v izseljenstvu. Priobčevali bomo prispevke, ki naj nas utrdijo v ljubezni do stare domovine in slovenskega naroda. In, ker vemo, da si vsi bralci žele povest, ki bi se nadaljevala, bomo od januarja dalje objavljali zgodbo, ki bo vse potegnila za seboj in bo vsaj tako zanimiva kot pred leti roman Hugo Wasta „Kar je Bog združil“. Drugo ga boste itak sami videli in brali. Naj na koncu izrečemo vsem svojim sodelavcem, prijateljem, propagandistom, naročnikom in bralcem svojo iskreno zahvalo za iskreno željo, naj jim Bog povrne, kar so storili dobrega in žrtvovali za procvit našega lista in tako pripomogli k utrjenju božjega kraljestva med slovenskimi izseljenci.

Konzorcij, uredništvo in uprava „Duhovnega življenja“

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“ MORETE NAROČITI IN PLAČATI NA NASLEDNJIH NASLOVIH:

Argentina: Dušnopastirska pisarna, Víctor Martínez 50, Buenos Aires
Brazilija: Vinko Mirt, Caixa Postal 7058, Sao Paulo, Brasil
U. S. A.: Slovenska pisarna, 6116 Glass Ave, Cleveland 3, Ohio
Kanada: Turk Francé, 263 Oakwood Ave, Toronto, Ontario
Trst: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia
Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Gorizia
Avstrija: Anton Miklavčič, Spittal a/Drau, D. P. Camp, Kärnten, Austria
Avstralija: Fr. Rudolf Pifko, 455 Victoria Street, Waverley, N. S. W.

„Duhovno življenje“ je slovenski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Orehar Anton), urejuje pa uredniški odbor (dr. Francé Gnidovec in Jože Jurak). — Naslov: Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina. — Celoletna naročnina znaša za Argentino po 30. juniju 1954 60 pesov, za USA in Kanado 5 dolarjev, za Italijo 2000 lir, za Avstrijo 75 šil., drugod v protivrednosti dol. — Tiska F. Grote, Montes de Oca 320

• PRIZADEVAJTE • SI, DA •

• BOSTE • IMELI • LJUBEZEN •

I. KOR. 13, 13

V TEJ ŠTEVILKI BOSTE BRALI

BREZMADEŽNA — REŠITELJICA CERKVE IN SVE- TA	Alojzij Košmerlj	673
MLADINA BREZMADEŽNI	Ljubka Šorli	678
LA VIRGEN PEREGRINA	Joe Juck	680
ŠEGE NA DOMAČIH TLEH	Joža Kmetov	681
TEMELJNI KAMEN JEZUSOVE CERKVE Dr. Mirko Gogala		687
TRI BAROČNE	Marijan Marolt	692
SLAVA MARIJE V NJENEM SVETEM LETU Dr. Filip Žakelj		698
ŽRTVAM VOJSKE	Gregor Hribar	703
ESTERA	Prof. Pavel Slapar	707
MOJA LUČ V TUJINI	Gregor Mali	709
SPORT IN ZDRAVJE	Avgust Horvat	713
DECEMBER	Vladimir Kos	714
SVETA SUKNJA	Joannes Spectator	716
ŽIVLJENJE ZNOVA	N.J.	720
KAJ PA MED NAMI?		723
DETE	Vladimir Kos	727
<hr/>		
ZEJA PO BOGU	Stanko Janežič	731
KAJ PA DOMA?		732
KOMUNIZEM IN MIR	Joža Kmetov	731
KRIZA AVTORITETE — KRIZA DRŽAVLJANSKIH VRLIN	Dr. Ivan Ahčin	728